

Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa Oromiyaatti

**Maanuwaalii Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa
fi Taaksii**

Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa

Oromiyaa

**ዩኒቨርሲቲ ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ
Oromia Attorney General**

Fulbaana, 2012

Finfinnee

Baafata

Seensa	4
Boqonnaa Tokko	5
Tumaalee Waliigalaa	5
Boqonnaa Lama	10
Qajeeltoowwan Waliigalaa	10
Boqonnaa Sadii	13
Aangoo fi Hojii Manneen Hojii Abbaa Alangaa Sadarkaa Sadarkaan Jiranii	13
Boqonnaa Afur	21
Hojii fi Itti Gaafatamummaa Qaamolee Adda Addaa	21
Boqonnaa Shan	49
Hojii Hojjettoota Deeggarsaa Daayirektoreetichaa Yookin Adeemichaa (Supporting Staff)	49
Boqonnaa Jaha	53
Odeeffannoo Yakka Malaammaltummaa Funaanuu Yookiin Eeruu Simachuu, Xinxaluu fi Murteessuu	53
Boqonnaa Torba	58
Qorannaa Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii	58
Kutaa Tokko	58
Qorannaa Yakka Malaammaltummaa	58
Kutaa Lama	75
Qorannaa Yakka Taaksii	75
Kutaa Sadii	84
Walitti Dhufeenya, Hojii fi Itti Gaafatamummaa Abbaa Alangaa fi Qorataa Poolisii	84
Boqonnaa Sadeet	86
Himannaa Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii	86
Boqonnaa Sagal	88
Falmii Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii Gaggeessuu	88
Boqonnaa Kudhan	96
Ol'iyyataa fi Iyyata Ijibbaataa	96
Boqonnaa Kudha Tokko	99
Murtii Adabbii Mana Murtiin Kennamu Raawwachiisuu	99
Boqonnaa Kudha Lama	100

Eegumsa Eeruu Kennitootaa fi Ragaa Baatotaa.....	100
Boqonnaa Kudha Sadii	102
Mirga Himatamuu Dhabuu Kaasuu	102
Boqonnaa Kudha Afur	104
Tumaalee Adda Addaa.....	104
Gucaalee Adda Addaa Hojii Daarekoreetichaatiif Barbaachisan	106

Seensa

Hojii Abbaa Alangummaa qaamolee adda addaatiin bifa faffaca'een hojjatamaa ture walitti qindeessuun hojii Abbaa Alangummaa si'ataa, qulqulluu fi dhaqqabamaa ta'e kennuun olaantummaa seeraa mirkaneessuuf Manni Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa Oromiyaa Labsii lakk. 214/2011 tiin hundaa'uun hojimaata dhimmoota yakka Malaammaltummaa fi Taaksii ilaalchisee JBAH qoratamee turee fi Labsicha hojiirra oolchuun barbaachisaa ta'ee waan argameef;

Qoodinsa aangoo fi hojii dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii irratti Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa fi caasaalee isaa sadarkaa sadarkaan jiran seera rogummaa qabuu fi hojimaata diriiree jiru jiddu galeessa godhachuun adda baasee argisiisuun barbaachisaa ta'ee waan argameef;

Seerota jiran irratti hundaa'uun dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii irratti gahee fi Itti Gaafatamummaa caasaa Komishiinii Poolisii fi Mana Hojii Abbaa Alangaa sadarkaa sadarkaan jiran gama eeruu simachuu, qorachuu fi murtii kennisiisuu keessatti qaban ifatti argisiisuun waan barbaachiseef;

Dhangala'iinsa adeemsa hojii haaraa dhimmoota yakka Malaammaltummaa fi Taaksii mirkanaa'e hojiiwwan sadarkaa sadarkaan jiran ifatti agarsiisuun hooggansi sadarkaa sadarkaan jiran, Abbootii Alangaa, ogeessotaa fi hojjatootni biroo hojii isaanii bifa hojimaataa fi sirna raawwii iftoominaa fi itti gaafatamummaa mirkaneessuu danda'uun akka hojjatan diriirsuun barbaachisaa ta'ee waan argameef;

Haaluma kanaan, Maanuwaaliin kun Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa Oromiyaatiin baheera.

Boqonnaa Tokko

Tumaalee Waliigalaa

1. Mata Duree Gabaabaa

Maanuwaaliin kun “Maanuwaalii Hojii Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii” jedhamee waamama.

2. Hiika

Akkaataan jechichaa hiika biroo kan kennisiisuuf yoo ta'e malee Maanuwaalii kana keessatti:-

- 1) “**Abbaa Alangaa**” jechuun ogeessa seeraa ogummaa Abbaa Alangummaatiin akka tajaajilu bu’uura Qajeelfama Ramaddii Abbootii Alangaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa Oromiyaa yookiin Dambii Ittiin Bulmaata Abbaa Alangaatiin muudame yookiin ramadame jechuudha.
- 2) “**Abbaa Alangaa Waliigalaa**” jechuun hoogganaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa Oromiyaa jechuudha.
- 3) “**Abbaa Adeemsa**” jechuun Abbaa Adeemsa hojii dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaa jechuudha.
- 4) “**Ciraa**” jechuun gocha yakka malaammaltummaa yookiin taaksii raawwatamuu agarsiisan yookiin hubachisuuf wantoota yookiin qabeenya yookiin meeshaalee mana hojii shakkamaatti yookiin iddoolee biroo kamirraayyuu sakkata’iinsaan, yakka harkaa fi harkaatiin yookiin haala quunnamtii birootiin funaanamanii bu’aa yakkaa yookiin raawwii yakkaatiif faayidaa irra kan oole jechuu dha.
- 5) “**Calallii**” jechuun odeeffannoo yookiin eeruwwan dhimmoota yakka malaammaltummaatiin walqabatan odeeffannoo kenname irraa ka’uudhaan akkuma barbaachisummaa isaatti ragaa adda addaa walitti qabuudhaan osoo qorannaan hin eegalamiin dura dhugummaa odeeffannoo dhiyaatee adda baafachuuf sakatta’iinsaa fi xiinxala odeeffannoo dhiyaate irratti taasifamu jechuu dha.
- 6) “**Daarektara**” jechuun Daarektara Daarektoreetii Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii jechuudha.
- 7) “**Dhaabbata Misoomaa Mootummaa**” jechuun mootummaan naannichaa ga’ee abbaa qabeenyummaa kan keessaa qabu yookiin guutumaa guutuutti yookiin gar-tokkeen

miseensa waldaa aksiyoona kan keessatti ta'e, dhaabbata misoomaa mootummaa yookiin waldaa aksiyoona kamiyyuu jechuudha.

- 8) **“Eeruu kennaa”** jechuun nama yakki malaammaltummaa yookiin taaksii raawwatameera yookiin raawwatamuuf jedhee Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Komishinii Poolisii sadarkaa sadarkaan jiraniif eeruu yookiin odeeffannoo itti amane kan dhiheesse yookiin kenne kamiyyuu jechuudha.
- 9) **“Faayidaa tarsimawaa ol’aanaa”** jechuun manneen hojii mootummaa, dhaabbillee Misooma mootummaa yookiin jaarmiyaalee uummataa guddina hawaasa dinagdee naannichaa yookiin biyyattii keessatti shoora ol’aanaa qaban ta’ee manneen hojii akka qonnaa, bishaan, daandii, fayyaa, barnoota, lafaa fi baankiilee kan haammatuudha.
- 10) **“Garee Abbootii Alangaa”** jechuun miseensota Abbootii Alangaa gareewwan Daarektoreeticha yookiin Adeemsicha keessa jiraniin dhimmoota yakka malaammaltummaa yookiin taaksii irratti dhihaatan murteessuuf sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa, Dhaddachaalee Dhaabbii fi Godinaatti hundaa’e jechuudha.
- 11) **“Herrega Baankii”** jechuun lakkofsa herregaa baankii keessatti maqaa shakkamaan yookiin fira dhihootiin maallaqa baankii kaa’ame ta’ee sookoo fi meeshaalee mi’awaa ta’an akkasumas walqunnamtiiwwan Baankii waliin taasisu kamiyyuu ni dabalata.
- 12) **“Hojjetaa Jarmiyaalee Uummataa”** jechuun jaarmiyaalee uummataa keessatti qacaramee, ramadamee yookiin miseensotaan filatamee dhaabbataan yookiin yeroof kan hojjetu yoo ta’u hoogganaa jarmiyichaa miseensa boordii daayirektarootaa nama waldaa aksiyoona yookiin dhaabbilee tola ooltummaa kan gurmeessu yookiin miseensa koree ni dabalata.
- 13) **“Hojjataa Mootummaa”** jechuun keewwata kana keewwata xiqqaa 12 fi 16 jalatti kan tumameen alatti Mana Hojii mootummaa yookiin dhaabbillee misoomaa Mootummaa Naannichaa keessatti dhaabbiidhaan yookiin yeroodhaaf qacaramuun yookiin ramadamuun yookiin filatamuun nama hojjatu jechuudha.
- 14) **“Hojjattoota Biroo”** jechuun Daarektoreetii yookiin Adeemsa Hojii dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii keessatti ogeessota hojii odeeffannoo/eeruu sassaabu, qorannaa fi himannaa akkasumaas kenninsa murtiin walqabatee odeeffannoo funaanuun, eeruu fudhuun, qorannaa fi murtii kennisiisuu keessatti hirmaachuun fi deeggarsa kennuun gahee qaban hunda jechuudha.

- 15) **“Itti Aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Hoogganaa Damee Bulchiinsa Dhimmoota Falmii Seeraa”** jechuun Itti Aanaa Hoogganaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa Oromiyaa ta’ee damee bulchinsa dhimmoota falmii seeraa kan hoogganu jechuudha.
- 16) **“Jaarmiyaalee uummataa”** jechuun haalawwan kamiiniyyuu miseensota yookiin uummata irraa maallaqa yookiin qabeenya walitti qabame yookiin tajaajila uummataaf yaadamee maallaqa yookiin qabeenya walitti qabame yookiin qaama qabeenya biroo kana bulchu yookiin kubbaaniyyaa roгаа qabeessa qabu kan dabalatu damee dhuunfaa yoo ta’u kanneen armaan gadii hin dabalatu:
- (a) Dhaabbata Amantaa;
 - (b) Dhaabbata Siyaasaa yookiin Paartii;
 - (c) Dhaabbata Idil Addunyaa; fi
 - (d) Afooshaa fi haala wal fakkaatuun waldaa qabiyyee aadaa fi amantaa qaban.
- 17) **“Labsii”** jechuun Labsii Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa Oromiyaa hundeessuuf bahe lakk 214/2011 jechuudha.
- 18) **“Mana Hojii”** jechuun Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa Oromiyaa jechuudha.
- 19) **“Mootummaa”** jechuun Mootummaa Naannoo Oromiyaati.
- 20) **“Mana Hojii Mootummaa”** jechuun Manneen Hojii Mootummaa Naannichaa guutummaan guutuutti yookiin gar-tokkeen baajata mootummaa naannichaatiin bulan ta’ee hojiiwwan mootummaa naannichaa kamiyyuu kan keessatti raawwatamu jechuudha.
- 21) **“Miidhaa”** jechuun yakka malaammaltummaa yookiin taaksii raawwatameen miidhaa qabeenyaa maallaqaan tilmaamamuu fi hin tilmaamamne jechuudha.
- 22) **“Nama”** jechuun nama uumamaa yookiin qaama seeraan mirgi namummaa kennameef jechuu dha.
- 23) **“Odeeffannoo”** jechuun eeruwwanii fi iyyannoo gochi yakka malaammaltummaa yookiin taaksii raawwatamuu isaa agarsiisanii fi haala adda addaatiin dhiyaatan yookiin kaka’uumsa Mana Hojiichaatiin yookiin poolisiin funaanamanidha.
- 24) **“Odeeffannoo fayyadu yookiin bu’aa qabu”** jechuun odeeffannoo bu’uura Seeraa fi Sirna Ragaa Addaa Yakka Malaammaltummaa Federaalaa Labsii Lakk 434/97 akka foyya’eetti Labsii Lakk.882/2007tiin hiika kennameedha.

- 25) **“Paanaalii Waliigalaa”** jechuun dhimmoota yakka malaammaltummaa yookiin taaksii sadarkaa Garee Abbootii Alangaa Naannoo fi Dhaddachaalee Dhaabbiitti murtaa’an irra deebiin ilaaluuf sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatti hundaa’e jechuudha.
- 26) **“Qabeenya yakka malaammaltummaatiin qisaasame”** jechuun gocha yakka malaammaltummaa raawwatameen kallattiidhaan qabeenya yookiin maallaqa fudhatame yookiin qabeenya yookiin maallaqa fudhatameen kan horatame yookiin kan qaama sadaffaatti gurgurtaan, kennaadhaan, bakka bu’uummaan yookiin haala kanaan walfakkaatuun darbeedha.
- 27) **“Qabeenya dhorkisisuu”** jechuun qabeenya yakka malaammaltummaatiin qisaasame jedhame yookiin tilmaama miidhaa qaqqabe jedhamee shakkame hanga murtii argatutti karaa mana murtiitiin yookiin tooftaa birootiin akka qaama sadaffaatti hin darbine, akka balaan irra hin geenye, akka hin milqisine, hanga murtiin kennamutti kan dhorkamuu fi dhuma irrattis seera raawwii isaa irratti hundaa’uun murtiidhaan kan deebisiifamu yookiin dhaalchifamuudha.
- 28) **“Qindeessaa Garee”** jechuun hojiiwwan dhimmoota yakka malaammaltummaa yookiin taaksii qindeessuuf Daarektoreetii Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii keessatti Abbaa Alangaa ramadamee yookiin muudamee hojjatu jechuudha.
- 29) **“Qorannoo yakka malaammaltummaa yookiin taaksii Walxaxaa”** jechuun yakka dhimmoota kana irratti raawwatame, qorannoon isaa beekumsa ol’aanaa fi yeroo dheeraa kan fudhatu ta’ee:
- a) Yakki raawwatame hanga biyya alaatti namoota kan hirmaachise yoo ta’e yookiin yakkichi bittaa-idil addunyaa keessatti yakka raawwatame yoo ta’e;
 - b) Qorannichi gabaasa odiitii yookiin xiinxala ogeessa biroo gadifageenyaa kan barbaaduu yoo ta’e;
 - c) Qorannichi yakka seektaroota lama yookiin sanaa ol tuttuquu fi tuttuqaa shakkamtoota/namoota/ hedduu kan qabu yoo ta’e;
 - d) Qorannichi sanada sobaa baay’ina qabuu fi walxaxaa ta’e irratti kan gaggeefamu yoo ta’e;
 - e) Qorannichi kan adeemsifamu pirojektota mootummaa maallaqa miliyoona guddaan hojjataman keessatti maallaqni guddaan kan qisaasame yoo ta’ee fi qorannaa gadi fageenyaa kan barbaachisu yoo ta’e;

- f) Qorannichi yakka qaamoleen naannolee lamaa fi sanaa ol ta'an keessatti hirmaatan irratti kan adeemsifamu yoo ta'e;
- g) Qorannoo qabeenya yakka malaammaltummaatiin horatame seera qabeessa fakkeessanii dhiyeessuu fi qabeenya maddi isaa hin beekamne horachuu baay'ee baldhaa ta'e irratti adeemsifamu kan dabaltu dha.
- 30) **“Qorannoo Yakka malaammaltummaa yookiin Taaksii Jiddugaleessaa”** jechuun yakka dhimmoota kana irratti raawwatame ta'ee qorannoon isaa amala yakkoota keewwata kana keewwata xiqqaa (29) fi (31) jalatti kaa'amanii ala ta'an hunda kan haammatu jechuu dha.
- 31) **“Qorannoo Yakka Malaammaltummaa yookiin Taaksii Sasalpphaa”** jechuun yakka dhimmoota kana irratti raawwatame ta'ee ragaan barbaadamu dhiyeenyattii fi yeroo gabaabaa keessatti kan argamu ta'ee:
- a) Qorannoon adeemsifamu bu'aa odiitii yookiin xiinxala ogeessaa ifaan xumuramee dhiyaate irratti yoo ta'e;
 - b) Qorannichi yakka harkaa fi harkaa ragaan gahaan battalumatti argamuu danda'u irratti yoo ta'e;
 - c) Qorannichi yakka ragaa namaa qofaan mirkaaneessuun danda'amu irratti yoo ta'e;
 - d) Qorannichi sanada sobaa muraasa fayyadamuun yakka raawwatame irratti yoo ta'e;
 - e) Qorannichi yakka ragaa namaa fi sanadaa dhiyeenyatti argachuun danda'amu kan dabalatu dha.
- 32) **“Wabii eegumsa hojii fi qaamaa”** jechuun eeruu kennitoota yookiin ragaa baatoota yookiin nama kamiyyuu sababa eeruu kenneef yookiin ragaa bahuu isaatiin miidhaa itti aggaamamuu fi irra gahu irraa ittisuu, jijjirraa fi ramaddii hojii seeraan ala ta'e yookiin sababa eeruu kenneef yookiin ragaa baheen kan wal qabateen miidhaa qaamaa yookiin hojii irratti qaqqabu kamiyyuu raawwatame yookiin raawwatamu irraa ittisuudha.
- 33) **“Yakka Taaksii”** jechuun seera yakkaatiin yookiin seerota taaksiitiin gochaawwan yakkaa gibiraa fi taaksii irratti raawwataman jechuudha.
- 34) **“Yakka Malaammaltummaa”** jechuun bu'uura seera yakkaa Mootummaa Federaalaa bara 1996 bahee fi Labsii Lakk. 881/2007n yakkoota malaammaltummaa ilaalchisee Mootummaa Federaalaatiin yakka malaammaltummaa jedhamuun kan tumamaniidha.

3. **Ibsa Koornayaa**

Maanuwaalii kana keessatti koornayaa dhiiraatiin kan ibsame dubartiis ni dabalata.

4. **Daangaa Raawwatiinsaa**

Maanuwaaliin kun Garee Qorannaa fi Abbootii Alangaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa Oromiyaa sadarkaa sadarkaan jiran keessatti dhimmoota yakka malaammaltummaa yookiin taaksii raawwatamanii fi hojjatoota biroo hojiin isaanii hojii kana waliin quunnamtii qabanii fi hojii yakka malaammaltummaa fi taaksii eeruu fuudhuu kaasee hanga murtii dhumaa kennisiisuutti jiran hunda irrattii raawwatiinsa ni qabaata.

5. **Kaayyoo Maanuwaalichaa**

Maanuwaaliin kun kaayyoo armaan gadii ni qabaata:

- 1) gahee hojii Abbaa Alangaa fi hojjatoota biroo hojicha wajjin quunnamtii qabaniif haala raawwii hojii dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksiin walqabatan beeksisuuf akka yaadannootti kan tajaajilu;
- 2) sirna hojiiwwan dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii ittiin hoogganamanii fi hojjataman diriirsuuf;
- 3) Abbootiin Alangaa fi hojjatootni biroo hojicha wajjin quunnamtii qaban hundi hojii fi gahee dhimmoota yakka malaammaltummaa yookiin taaksiin walqabate qaban hubatanii bifa walfakkaataa fi walitti dhiheenya qabuun akka raawwatan taasiisuudhaaf;
- 4) Abbootiin Alangaa fi hojjatootni biroo hojicha wajjin quunnamtii qaban murtii kennan irratti iftoominaa fi itti gaafatamummaa akka qabaatan taasisuufi dha.

Boqonnaa Lama

Qajeeltoowwan Waliigalaa

6. **Qajeeltoowwan Bu’uuraa Adeemsa Kenninsa Murtii Haqaa Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii**

- 1) Abbaan Alangaa aangoo yakka malaammaltummaa fi taaksii qorachuu fi himachuu Labsii lakk. 214/2011 Mana Hojichaaf kenname irratti hundaa’uun bu’uura sirna seera Deemsa falmii yakkaa bara 1954 bahe; sirna seera addaa fi ragaa yakka malaammaltummaa fooyya’ee bahe Labsii Lakk. 434/97 tiin fi labsii lakk. 882/2007 tiin fi seerota rogummaa qaban birootiin deeggaramee bu’uura maanuwaalii kanaan hojii isaa raawwachuu qaba.

- 2) Abbaan Alangaa dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii yeroo hojjatu, hojii isaa akkaataa heera mootummaa, seerota jirani fi Dambii Ittiin Bulmaata Abbootii Alangaa Naannoo Oromiyaatiin dammaqinaan raawwachuu fi jijjiirama seerota haaraa wajjin of beeksiisaa deemuu qaba.
- 3) Abbaan Alangaa yookiin hojjattootni biroo hojii hojjatan keessatti yeroo hunda miira jibbiinsaa, loogummaa fi firummaa, akkasumas gocha al-naamusummaatiin ala ta'uun, seeraa fi sammuu isaaniitiif amanama ta'anii raawwachuu qabu.
- 4) Abbaan Alangaa faayidaa dhuunfaa yookiin gareetiif osoo hin bitamiin dhiibbaawwan siyaasaa, dinagdee, hawaasummaa fi amantaa kamirraayyuu bilisa ta'uun faayidaa uummataa fi mootummaaf dursa kennuun hojii isaa raawwachuu qaba.
- 5) Abbaan Alangaa yookiin hojjattootni biroo hojii hojjatan keessatti yeroo hunda ogummaa isaanii kan kabajan, icitii hojii isaanii kan eeganii fi odeeffannoo hojii hojjatan keessatti argataniin walqabatee haalota seeraa fi maanuwaalii kana keessatti ibsamaniin ala nama yookiin qaama kamiifuu dabarsanii kennuu hin qaban.
- 6) Abbaan Alangaa yookiin hojjattootni biroo hojii hojjatan keessatti yeroo hunda muuxannoo fi dandeettii ogummaa isaanii cimsachaa deemuudhaaf tattaaffii gochuu akkasumas ogeessota biroo irraa barachuu fi muuxannoo ofii qaban dabarsanii kennudhaan miira gareen (team sprit) hojjachuu qabaachuu qabu.
- 7) Abbaan Alangaa adeemsa kenniinsa murtii haqaa keessatti mirgoota bu'uura heera mootummaa fi seeroota birootiin shakkamtootaaf/himatamtootaaf kennaman kabajuu fi kabachisuu qaba.
- 8) Shakkamaan yakka malaammaltummaa yookiin taaksii irratti jecha shakkamummaa isaa akka kennu hanga murtaa'utti qorannoon adeemsifamaa jiru, dhimma maalii irratti akka ta'e haala shakkamaan hin beekneen ta'uu qaba.
- 9) Abbaan Alangaa dhimma qoratu irratti ragaa funaannachuudhaaf akka isaa dandeessisu waraqaa eenyummaa Abbaa Alangaa Mana Hojichaa ta'uu isaa fi qaamni ragaa akka kennuuf gaafatamu ragaa gaafatame kennuuf dirqamamaa ta'uu isaa ibsu yookiin xalayaa kanuma ibsu qabaachuu qaba.
- 10) Kaayyoon qorannaa inni tokko yakki rawwaatame shakkamaadhaan kan raawwatame ta'uu isa ragaadhaan mirkaneessuu ta'ullee, bu'aan qorannichaa shakkamaan yakka ittiin shakkame irraa bilisa ta'uu isaa ragaaleen mirkaneessan

adeemsa qorannichaa keessatti argamuu waan danda'aniif ragaan haala kana ibsanis yoo argaman galmee qorannoo wajjin qabsiifamee qoratamuu fi kan shakkamaa gargaaru yoo ta'e shakkamaaf dabarsee kennuu qaba.

- 11) Abbaan Alangaa dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii yeroo hojjatu qabeenya mootummaa sababa yakka malaammaltummaatiin saamamee fi qisaasame mootummaa fi uummataaf akka deebi'uu taasisuu; akkasumas, yakkoota taaksii irratti raawwataman ilaalchisuun murtii haqa qabeessaa fi saffisaa ta'e kennisiisuu fi galiin mootummaa duguugamee akka galu taasisuu irratti xiyyeeffatee hojjachuu qaba.
- 12) Namoonni yakka malaammaltummaa fi taaksii raawwatan carraa argatan hundaan aangoo isaanii fayyadamuudhaan tooftaa adda addaa uumanii ragaa balleessuudhaaf yaaliin isaan hin goonee waan hin jirreef, ragaaleen osoo hin badiin dura walitti qabuun akka danda'amu, Gareen qorannaa:
 - (a) tooftaa shakkamtonni ragaa itti balleessuu danda'an tilmaamuudhaan;
 - (b) tooftaa mataa ofii uumuu fi hojiitti jijjiiruudhaan; fi
 - (c) bu'uura seeraan ibsameen ragaaleen osoo hin mancaane yookiin hin badiin yookiin dabarfamanii hin kennamiin harkatti galfachuudhaaf tattaaffii gochuu qaba.
- 13) Abbaan Alangaa ragaa funaanudhaaf gara Godinaa, Magaalaa, Aanaa fi Gandaa kan socho'u yoo ta'e, hanga danda'ametti wantoota yeroo tokkotti argachuu danda'u hunda argachuudhaaf, ragaa isa barbaachisan hunda adda baasee qabachuun qophii isa barbaachisu dursee raawwachuu qaba.
- 14) Abbaan Alangaa adeemsi qorannaa, himannaa fi kenninsa murtii yakka malaammaltummaa fi taaksii haqa qabeessa, bu'aa qabeessa, saffisaa, dhaqqabamaa fi baasii kan qusatu ta'uu isaa mirkaneessuudhaaf qaamota waliin hojjatuu fi dhimmamatoota waliin waliigaluun hojjechuu qaba.

Boqonnaa Sadii

Aangoo fi Hojii Manneen Hojii Abbaa Alangaa Sadarkaa Sadarkaan Jiranii

7. Aangoo fi Hojii Daarektoreetichaa Yookiin Adeemsichaa

Yakka malaammaltummaa fi taaksii ilaalchisee bu'uura Labsii Lakk 214/2011 tiin Daarektoreetichi yookiin Adeemsichi aangoo fi hojii armaan gadii ni qabaata:

- 1) yakkoota malaammaltummaa yookiin taaksii irratti raawwataman poolisii waliin ni qorata;
- 2) Manneen Hojii Mootummaa yookiin Dhaabbilee Misoomaa Mootummaa yookiin Jaarmiyaa Uummataa keessatti yakka malaammaltummaa hojjetaa yookiin Abbaa Taayitaa isaanii yookiin namoota kan birootiin raawwatamuu isaa eeruun yoo isa dhaqqabu yookiin shakkii gahaa kan qabu yoo ta'e Poolisii waliin ni qorata; akka qoratamu ni taasisa; tarkaanfii barbaachisaa ta'e ni fudhata; akka fudhatamu ni taasisa;
- 3) Aangoo fi hojii mana hojichaatiin walqabatee qorannaa, himannaa fi adeemsa murtii yakka malaammaltummaa gufachiisuuf yakkoota nama kamiinuu raawwatamuu isaa eeruun yammuu isa gahu yookiin shakkii gahaa kan qabu yoo ta'e Poolisii waliin ni qorata;
- 4) yakkoota malaammaltummaa seera yakkaa yookiin seerota biroo keessatti tumaman yookiin gochoota yakkaa Labsii lakk 214/2011 tiin dhorkamaniin walqabate eeruun yoo isa ga'e yookiin shakkii gahaa kan qabu yoo ta'e sirna dhoksaatiin yookiin haala mijaawaa diriirsuudhaan mala adda addaatti fayyadamuun poolisii waliin odeeffannoo yookiin eeruu ni sassaaba; akka sassaabamu ni taasisa; murtii barbaachisaa ni kenna; ni kennisiisa;
- 5) faayidaa yookiin bu'aa yakka malaammaltummaatiin argame filannoo yookiin tooftaa adda addaatti fayyadamuun akka deebi'u ni taasisa; ni himata; ni falma, ni deebisiisa; ni dhaalchisa, himanni yakka malaammaltummaatiin dhiyaate yookiin yakkoota malaammaltummaa adeemsa qorannaarra jiran falmii himannaatiin ala akka xumuraman ni taasisa;
- 6) qorannaa yakka malaammaltummaa ciccimootiin walqabatee bu'uura seera sirna deemsa falmii yakkaa yookiin seerota biroo rogummaa qabaniin mooraa nama kamiyyuu yookiin mana jireenyaa yookiin iddoo hojii yookiin konkolaataa yookiin qabeenya biroo

kamiyyuu akkaataa barbaachisummaa isaatti akka sakatta'amu ni taasisa; ni hordofa; to'annaa jala akka oolu ni taasisa;

- 7) namoota yakka malaammaltummaa ciccimaatiin shakkaman yeroo sa'aatii 48:00 hin caalleef ajaja Mana Murtii osoo hin barbaachisne bu'uura Seera Sirna Deemsa Falmii Yakkaafi Labsii Sirna Seera addaa fi Ragaa Farra Malaammaltummaatiin to'annaa jala oolanii buufata Poolisii akka turan ajaja ni kenna;
- 8) qorannaaf barbaachisaa ta'ee yoo argame bu'uura Seera Sirna Deemsa Falmii Yakkaa yookiin seerota biroo rogummaa qabaniin nama kamiyyuu dhiyeessisee ni gaafata; jechi akka irraa fuudhamu ni taasisa; nama yookiin mana hojii kamiyyuu irraa ragaan akka dhiyaatuf ni ajaja, ragaa dhiyaate ni fudhata;
- 9) yakka malaammaltummaa yookiin taaksiin walqabatee maallaqni yookiin qabeenyi argame Baankii keessa jiraachuu isaa shakkiin gahaan yookiin ragaan yoo jiraate herrega Baankii shakkamaa yookiin maatii isaa yookiin maqaa nama biraatin ol kaawamuusaa ragaa gahaan yoo argame yookiin gahee aksiyoonaa qabaachuun isaa ragaan kan jiru yoo ta'e ajaja Abbaa Alangaa waliigalaatiin ragaan akka walitti qabamu ni taasisa; barbaachisaa ta'ee yoo argame ajaja Mana Murtiitiin maallaqichi yookiin qabeenyichi akka hin sochoone ni taasisa;
- 10) qabeenyi nama kamiyyuu gocha yakka malaammaltummaatiin argame, horatame yookiin tilmaama miidhaa gahee haala walqabaateen qorannaarra jiran ajaja Mana Murtiitiin akka hin sochoone ni taasisa; qabeenyi nama kamiyyuu yakka malaammaltummaatiin argamuun yookiin horatamuun isaa yoo mirkanaa'e qabeenyichi ajaja Mana Murtiitiin akka dhaalamu ni taasisa yookiin tilmaama miidhaa gaheen kan walmadaalu akka deebi'u yookiin caalbaasiin gurguramee yookiin osoo hin gurguramin mootummaaf galii akka ta'u ni taasisa;
- 11) namoota mirga yakkaan himatamuu dhabuu qabaniin fi yakka malaammaltummaatiin shakkaman yookiin himatamuu qaban mirgi kun akka irraa ka'u qaama mirgicha kaasuuf aangoo qabutti ni dhiyeessa; yammuu hayyamamu poolisii waliin ni qorata; ni himata; ni falma; raawwii isaa ni hordofa;
- 12) namni yakka malaammaltummaa irratti hirmaate tokko dhimmichi mana murtiitti osoo hin dhihaatin dura odeeffannoo barbaachisaa fi bu'aa qabeessa ta'e yoo kenne himannaa irraa bilisa akka ta'u ni taasisa;

- 13) bu'uura seeraatiin balleessummaa irratti akka waliigalamu ni murteessa; walta'iinsa ni taasisa; falmii himannaatiin ala tarkaanfiiwwan filannoo kan biroo akka fudhataman ni murteessa; hojirra oolmaa isaa ni hordofa;
- 14) ciraa akka ragaatti fayyadu addaan ni baasa; saamudni akka fudhatamuu yookiin suuraan akka ka'u ni taasisa; akkaataa qabiinsa yookiin haala ciraan abbaa qabeenyichaatiif itti deebi'u ilaalchisee qajeelfama ni kenna;
- 15) ragaan seeraa fi himatamaa akka dhiyaatan qaama dhimmi ilaaluuf ajaja ni kenna; ni hordofa; bu'uura ajaja kennameen raawwatamuu yoo baate tarkaanfii seeraa ni fudhata; akka fudhatamu ni taasisa;
- 16) bu'uura seeraatiin eeruu kennitoota, ragaa baatotaa fi maatii isaaniitiif qaama dhimmi ilaalu waliin Wabii Eegumsa Qaamaa fi Hojii ni kenna; akka kennamu ni taasisa;
- 17) galmees qorannoo yakka malaammaltummaa fi taaksii irratti bu'uura seeraatiin murtii ni kenna; mootummaa bakka bu'ee himata ni hundeessa; falmii ni gaggeessa; faayidaa ummataaf barbaachisaa ta'ee yoo argame himata ni kaasa; himata ka'e akka itti fufu ni taasisa;
- 18) murtii Manni Murtii sadarkaan jiru kennu irratti komiin yoo jiraate ol'iyyannoo ni gaafata; ni falma; iyyata ijibbaataa ni dhiyeessa;
- 19) ajajaa fi murtiiwwan yakka malaammaltummaa fi taaksii manneen murtiitiin kennaman bu'uura seeraatin raawwatamuu isaanii ni hordofa; bakka hanqinni jirutti tarkaanfii sirreeffamaa ni fudhata; akka fudhatamu ni taasisa;
- 20) hojiiwwan kan biroo kaayyoowwan Mana Hojichaa galmaan ga'uuf gargaaran ni raawwata.

8. Dhimoota Yakka Malaammaltummaa Sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatti Dhihaatan

Yakkooni malaammaltummaa armaan gadii sadarkaa Mana Hojiichaatti odeeffannoo/eeruun kan simatamu; calalamuu fi poolisii waliin kan qoratamu; himannaa fi falmiin kan adeemsifamu ta'a:

- 1) yakka malaammaltummaa Pirezidaantii Naannichaa, Itti Aanaa Pirezidaantii Naannichaa, Af Yaa'ii, Itti Aanaa Af Yaa'ii; Hooggantoota, Itti Aantotaa fi Hojjatoota Manneen Hojii Mootummaa fi Dhaabbilee Misoomaa Mootummaa sadarkaa Naannoo; Miseensoota Caffee; Bulchaa, Itti Aanaa Bulchaa; Hooggantootaa fi Itti Aantoota manneen hojii

- Mootummaa Godinaa; Kantiibaa, Itti aanaa Kantiibaa; Hoggantootaa fi Itti Aantota Manneen Hojii Mootummaa Magaalota Muummee fi ol'aanaa (Magaalootaa itti waamamni isaanii Mootummaa Naannichaatiif ta'an); Abbootii Alangaa Naannoo; Itti Gaafatamtoota Hojii fi Abbootii Alangaa Godinaa; Pirezidaantii, Itti Aanaa Pirezidaantii fi Abbootii Seeraa Mana Murtii Waliigalaa; Pirezidaantii fi Abbootii Seeraa Mana Murtii Ol'aanaa; Ajajaa Poolisii Godinaa, Qorattoota Poolisii fi Koree Manaajimantii Poolisii Godinaa; Ajajaa Poolisii, Qorattoota Poolisii fi Koree Manaajimantii Poolisii Magaaloota Muummee fi ol'aanaa; Hoggantootaa fi Koree Manaajimantii Manneen Sirreessaa Godinaa; Miseensota Boordii Manneen Hojii Mootummaa fi Dhaabbilee Misooma Mootummaa sadarkaa Naannoo, Godinaa yookiin Magaalota Muummee fi Ol'aanaatiin raawwataman, Sadarkaa Itti Aanaa fi Gorsitoota manneen hojii Mootummaa Naannichaa;
- 2) yakka malaammaltummaa manneen hojii mootummaa, dhaabbillee misooma mootummaa yookiin jaarmiyaalee uummataa faayidaa tarsimaawaa ol'aanaa qaban keessatti raawwatame ta'ee hanga miidhaa dhaqqabe, maallaqa qisaasame yookiin bu'aan argame miliyoona kudhanii ol ta'e;
 - 3) yakka malaammaltummaa dhimmoota dantaa naannichaa, diinagdee, nageenyaa fi jireenya uummataa naannichaa yookiin biyyaa irratti miidhaa guddaa dhaqqabsiisan yookiin dhaqqabsiisuu danda'an jedhamee yookiin haala addaatiin sadarkaa naannootti akka qoratamu Abbaa Alangaa Waliigalaatiin yookiin Itti Aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaatiin itti amaname;
 - 4) yakka malaammaltummaa jaarmiyaalee uummataa naannichaa Magaalaa Finfinnee keessatti argaman keessatti raawwataman;
 - 5) maallaqa yakka malaammaltummaatiin argame seera qabeessa fakkeessanii dhiyeessuu /Money Laundering/ raawwatame yoo ta'e;
 - 6) gabaasa oditii Manneen Hojii Mootummaa fi Dhaabbillee Misooma Mootummaa Naannoo Mana Hojii Odiitera Muummichaan qulqulla'ee Caffeeffannichaa dhiyaatan irratti yakki malaammaltummaa raawwatamuu yammu shakkee odeeffannichaa xiinxaluu; akka barbaachisaa isaatti, poolisii waliin qorachuu; yookiin qaamni dhimmichaa qorachuuf aangoon qoodameef akka qoratu taasisuu;
 - 7) gochi yakka Malaammaltummaa raawwatame kan Godinaalee 2 fi isaa ol walqunnamsiisan ta'ee, Godina tokkoon qorachuun rakkisaa ta'ee argame;

- 8) yakka malaammaltummaa aangoo Mana Murtii Federaalaa ta'ee Manni Murtii Naannoo bakka bu'ummaan aangoo irratti qabu ilaalchisee akkuma barbaachisummaa isaatti eeruu/odeeffannoon yoo dhihaate simachuu; poolisii waliin qorachuu; himachuu fi falmuu;
- 9) Manni Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa dhimmoota sadarkaa Mana Hojii Naannichaatti akka dhihaatan tumaa kana jalatti ibsaman barbaachisaa ta'ee yoo argame Manni Hojii Abbaa Alangaa Godinaa akka raawwatu taasisuu ni danda'a.

9. Dhimmoota Yakka Taaksii Sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatti Dhihaatan

Yakka taaksii ilaalchisee sadarkaa Mana Hojiichaatti dhimmoota armaan gadii irratti eeruun yoo dhiyaate poolisii waliin ni qoratama yookiin akka qoratamu ni taasifama; himannaa fi falmiin kan adeemsifamu ta'a:

- 1) dhimmoota yakka taaksii kaffaltoota gibiraa galmeen isaanii sadarkaa Naannoo fi Damee Finfinnee irra jiru irratti yakka raawwatame;
- 2) dhimmoota yakka taaksii raawwiin isaanii naannoolee biroo waliin walqunnamtii qabuu fi dantaa mootummaa fi uummata Naannichaatiin kan walqabatu yoo ta'e akkasumas, raawwiin gochichaa Godinaalee lamaa fi sanaa ol kan walquunnamsiisu ta'e irratti sadarkaa Godina yookiin Aanaatti qorachuun rakkisaa ta'ee argame;
- 3) dhimmoota yakka taaksii, aangoo Mana Murtii Naannichaa ta'anii fi dantaa mootummaa fi uummata Naannichaatiin walqabatee Magaalaa Finfinnee keessatti raawwataman;
- 4) dhimmoota yakka taaksii aangoo Mana Murtii Ol'aanaa Federaalaa ta'ee Manni Murtii Waliigalaa Naannichaa bakka bu'ummaan aangoo irratti qabu ilaalchisee;
- 5) Dhimmoota yakka taaksii biroo Abbaa Alangaa Waliigalaa, yookiin Itti Aanaa Hoogganaa Damee Bulchiinsa Falmii Seeraa yookiin Daarektarri haala addaatiin sadarkaa naannootti akka qoratamu ajaju.

10. Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa Sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaatti Dhihaatan

Dhimmootni yakka malaammaltummaa armaan gadii sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaatti eeruun isaanii kan dhihaatu; poolisii waliin kan qorataman; himatamanii fi falmiin gaggeeffamu ta'a:

- 1) dhimmoota yakka Malaammaltummaa Hooggantootaa fi Itti Aantota Hooggantoota Manneen Hojii Mootummaa Aanaa; Hooggantootaa fi Itti Aantota Hooggantoota Manneen Hojii Mootummaa Magaaloota Muummee fi Ol'aanaatiin ala jiran; Maahandisoota Manneen Hojii Mootummaa Aanaa yookiin Bulchiinsa Magaalaa kamiyyuu; hojjatoota Manneen Hojii mootummaa Godinaa, Magaalaa fi aanaa; hojjatoota dhaabbilee misooma mootummaa sadarkaa Damee yookiin Godinaatti jiran; Gaggeessitootaa fi Miseensoota Boordii jaarmiyaalee uummataa Godinicha keessa jiraniin raawwataman ta'ee aangoo sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatiif kennamaniin ala jiran irratti;
- 2) yakka malaammaltummaa miseensoota Poolisii Godinaa; miseensota Poolisii manneen sirreessaa Godinaa; Ajajaa fi miseensota Poolisii manneen sirreessaa Aanaa; Pirezidaantii fi Abbootii seeraa Mana Murtii Aanaa; Itti Gaafatamaa fi Abbootii Alangaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Aanaa; Ajajaa fi Miseensota Poolisii Aanaa; miseensota Poolisii Magaalaatiin raawwataman irratti;
- 3) yakka malaammaltummaa manneen hojii mootummaa, dhaabbilee Misooma mootummaa yookiin jaarmiyaalee uummataa faayidaa tarsimaawaa ol'aanaa qaban keessatti raawwatame ta'ee hanga miidhaa dhaqqabe, maallaqa qisaasame yookiin bu'aan argame miliyoona kudhanii fi kudhanii gadi ta'e irratti;
- 4) dhimmoota yakka Malaammaltummaa Manneen hojii mootummaa, dhaabbilee Misooma mootummaa yookiin jaarmiyaalee uummataa Godina keessa jiraniin raawwataman ta'ee Maanuwaalii kanaan ifatti Aangoo Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatiif yookiin Mana Hojii Abbaa Alangaa Aanaa yookiin magaalaatiif hin kennamne irratti;
- 5) dhimmoota yakka malaammaltummaa aangoo Mana Murtii Ol'aanaa Federaalaa ta'e Manni Murtii Waliigala Naannichaa bakka bu'uummaan aangoo irratti qabu ilaalchisee Daarektara yookiin Qindeessaa Dhaddacha Dhaabbiif beeksisuun eeruu simachuun, poolisii waliin qorachuun, Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatiif yookiin Dhaddachaalee Dhaabbi Mana Hojichaaf dabarsuu;
- 6) dhimmoota yakka malaammaltummaa sadarkaa naannootti qorataman ta'ee Mana Hojii Naannichaatiin akka raawwatan bakka buufaman yookiin ajajaman raawwachuu;

- 7) Manni Hojii Abbaa Alangaa Godinaa Aangoo fi gahee hojii isaa keewwata kana jalatti ibsaman hojiirra oolchuuf Aanaa yookiin Magaalaa bakka buusuu yookiin ajaju ni danda'a;
- 8) dhimmoota ifatti maanuwaalii kanaan Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatii fi Mana Hojii Abbaa Alangaa Aanaatiif/Magaalaatiif hin kennamne bu'uura seeraatiin raawwachuu.

11. Dhimmoota Yakka Taaksii Sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaatti Dhihaatan

Yakka taaksii ilaalchisee sadarkaa Mana Hojii Godinaatti dhimmoota armaan gadii irratti Abbaan Alangaa poolisii waliin ni qorata; murtii ni kenna; ni himata; ni falma:

- 1) dhimmoota yakka taaksii Aangoo Aanaa yookiin Godinaa ta'anii sadarkaa Godinaatti yoo qoratame qofa bu'aa qabeessa ta'uu danda'u jedhamanii yaadaman irratti;
- 2) dhimmoota yakka taaksii raawwiin isaanii Aanaalee lamaa fi sanaa ol walquunnamsiisan ta'ee Aanaa irratti qorachuun rakkisaa yemmuu ta'ee deeggarsa kennuu yookiin akkuma barbaachisummaa isaatti poolisii waliin ni qoratu;
- 3) dhimmoota yakka taaksii fi Gumurukaa Aangoo Mana Murtii Federaalaa ta'anii Manneen Murtii Naannichaa bakka bu'uummaan aangoo irratti qabaniin walqabatee barbaachisaa ta'ee yoo argamee qaama dhimmi ilaalu waliin qorachuu; qorannoon akka gaggeeffamu taasisuu;
- 4) dhimmoota yakka taaksiin walqabate Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaan akka raawwatan bakka buufaman yookiin ajajaman raawwachuu.

12. Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa Sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Aanaa Yookiin Magaalaatti Dhihaatan

12.1. Aangoon qorannaa yakka malaammaltummaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaatiif kenname akkuma eegametti ta'ee, hanga miidhaa gahee yookiin fayidaan yakka malaammaltummaatiin argamee qarshii 100,000 (kuma dhibba tokkoo) gadi yoo ta'e Aanaaleen/Magaalotni Mana Hojii Godinaa beeksisuun eeruwwan yookiin odeeffannoo fuudhuun dhimmoota armaan gadii irratti qorannaa gaggeessuu ni danda'u:

- a) dhimmoota yakka Malaammaltummaa hojjattoota manneen hojii Mootummaa, dhaabbilee Misooma mootummaa fi Jaarmiyaalee uummataa aanichaa yookiin

Magaalicha keessatti argamaniin raawwataman eeruun yoo dhiyaate poolisii waliin qorachuun qaama murteessuuf Aangoo qabuuf ni dabarsa;

b) dhimmoota yakka Malaammaltummaa caasaalee Gandaan Aanicha yookiin Magaalicha jalatti jiraniin raawwatamu Poolisii waliin qorachuun qaama murteessuuf Aangoo qabuuf ni dabarsa;

12.2. namoota yakka malaammaltummaatiin shakkamanii galmeen isaanii beekamtii Godinaatiin sadarkaa Aanaatti qulqulla'aa jiru irratti shakkamaa to'achuun yeroo barbaachise Godina beeksisuun akkaataa seeraatiin to'annaa jala akka oolan taasisuu; yammuu barbaachisaa ta'eetti yeroo bellamaa gaafachuu; falmii mirga wabii gaggeessuu;

12.3. namoota yakka malaammaltummaa osoo raawwataniin harkaa fi harkatti qabaman akka to'ataman taasisuun qorannoo eegaluun guyyaa lama keessatti Godina beeksisuun;

12.4. yakkoota Malaammaltummaa Godinni akka qoratan ajaju kan biroo raawwachuu.

13. Dhimmoota Yakka Taaksii Sadarkaa Aanaa Yookiin Magaalaatti Raawwataman

Manni Hojii Abbaa Alangaa Aanaa yookiin Magaalaatti dhimmoota yakka taaksiitiin walqabatee aangoo fi hojii armaan gadii ni qabaata:

- 1) gocha yakka taaksii ilaalchisee odeeffannoo/eeruu dhiyaate poolisii waliin fuudhuun ni qorata; namoota yakka taaksii tiin shakkamanii galmeen isaanii qoratamaa jiru akkaataa seeraatiin to'annaa jala akka oolan taasisuu;
- 2) galmeen qorannoo irratti murtii ni kenna; yookiin qaama aangoo qabuuf ni erga;
- 3) Dhaddacha irratti dhiyaatee falmii ni gaggeessa;
- 4) ol'iiyyannoo ni gaafata;
- 5) hojiiwwan biroo qaama aangoo qabuun isaaf kennamu ni raawwata.

Boqonnaa Afur

Hojii fi Itti Gaafatamummaa Qaamolee Adda Addaa

14. Hojii Itti Aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Hogganaa Damee Bulchiinsa Dhimmoota Falmii Seeraa

Itti Aanaan Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Hoogganaan Damee Bulchiinsa Dhimmoota Falmii Seeraa hojii armaan gadii ni qabaata:

- 1) Dhaddachaalee Dhaabbii fi Daarektoreeticha ol'aantummaan ni hooggana;
- 2) komii Abbootii dhimmaa Dhaddachaalee yookiin Daayireektoreetii irratti dhiyaatu ilaalee furmaata ni kenna; akka kennamu ni taasisa;
- 3) murtii sadarkaa Dhaddachaaleetti yookiin Daayireektoreetiitti Garee Abbootii Alangaatiin murtaa'e ilaaluuf Paanaalii Waliigalaa walitti ni qaba;
- 4) yakka malaammaltummaa yookiin taaksii raawwatame irratti kan itti amane yoo ta'e Abbaa Alangaa Waliigalaa mariisisuun miidhaa dhaqqabe, fayidaa argame yookiin qabeenya qisaasame deebisiisuun tarkaanfiin bulchiinsaa akka fudhatamu taasisee galmeen qorannaa akka adda citu yookiin himatni akka ka'u ni taasisa;
- 5) aangoo Abbaan Alangaa Waliigalaa ifaan bakka buuse yookiin qoodee kenne ni raawwata;
- 6) Labsii Lakk 214/2011 keewwata 12/2/ jalatti kan tumame jiraatus, dhimmoota yakka malaammaltummaa yookiin taaksiin walqabatee hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatiif seeraan yookiin hojimaataan kenname bakka Abbaan Alangaa Waliigalaa hin jirretti bakka bu'ee ni hojjata.

15. Itti Waamama Daarektara Daarektoreetichaa

Daarektarri Daarektoreetii dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii Itti Aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Hogganaa Damee Bulchiinsa Dhimmoota Falmii Seeraatiif kan itti waamamu ta'a.

16. Hojii Daarektara Daarektoreetichaa

Daarektarri Daarektoreetiichaa hojiiwwan armaan gadii ni raawwata:

- 1) karoora mana hojichaa irraa ka'uun karoora daayirektoreetichaa ni qopheessa, ni mirkaneessisa, gareeleef caccabsee ni kenna, hojiirra oolmaa fi raawwii karoorichaa ni hordofa;

- 2) hojiiwwan daarektoreetichaa ol'aantummaan ni qajeelcha, ni qindeessa, ni hordofa, ni deeggara, ni gamaggama, bu'aa qabeessummaa raawwii hojiiwwanii ni mirkaneessa;
- 3) odeeffannoon yakka malaammaltummaa yoo isa dhaqqabe garee calaltuu eeruutiif qajeelchuun akka calalamu ni taasisa; ni hordofa;
- 4) yakka malaammaltummaa sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatti qorataman irratti eeruwwan yookiin odeeffannoon karaa garee calaltuu odeeffannootiin akka qorataman xinxalamee isaaf dhihaatan ilaalchisee qorannaan akka gaggeeffamu ni taasisa;
- 5) hojiiwwan eeruu yakka malaammaltummaa fi taaksii fuudhuu, qorachuu fi murtii kennuu sirnaan raawwatamuu isaanii ni hordofa, yaadota sadarkaa sadarkaadhaan murtiif dhiyaatan sakatta'uudhaan murtii ni kenna;
- 6) hojimaata eeruun sirnaan itti keessumma'uu fi hoogganamuu danda'u akka diriiru ni taasisa, raawwii isaa ni hordofa, deeggarsa ni taasisa;
- 7) qaamolee odeeffannoon yookiin ragaan karaa dhokataa ta'een yookiin iccitiin irratti funaanamuu qabu qorannaan adda ni baasa, Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Itti Aanaa AAW fi Hoogganaa Damee Bulchiinsa falmii Seeraa mariisisuun ni murteessa, adeemsa yookiin tooftaa ragaan yookiin odeeffannoon ittiin funaannamee fi ragaa ni madaala;
- 8) hojimaatni eenyummaa eeru-kennitootaa iccitiin qabuuf dandeessisu akka diriiru ni taasisa, raawwii isaa ni hordofa, ni to'ata;
- 9) eeru-kennitootaa fi ragaa-baatota yakka malaammaltummaa irratti eeruu dhiyeessanii fi ragaa bahaniif haala eeggumsi yookiin dawoon qaamaa fi wabii hojii itti eeggamuuf qaama dhimmi ilaallatu wajjin ta'uun ni mijeessa, hojiirra oolmaa isaa ni hordofa;
- 10) iyyannoowwan dawoo eegumsa seeraa eeru-kennitootaa fi ragaa-baatota yakka malaammaltummaarraa dhiyaatan irratti qajeelfama ykn murtii ni kenna;
- 11) tarkaanfii haaloo bahuu eeru-kennitootaa fi ragaa-baatota irratti fudhatamu qaama dhimmi ilaalu waliin ta'uun ni ittisa, gochi yakkaa yoo raawwatame qorannaan yakkaa akka gaggeeffamuu fi akka qulqulla'u ni qajeelcha, murtii akka argatu ni taasisa; raawwii isaa ni hordofa;

- 12) gaaffii eeggumsi seeraa addaa akka kennamuuf eeru-kennitootni fi ragaa-baatotni yakka malaammaltummaa cimaa dhiyeessan ni qo'ata, ni gamaggama, eeggumsa barbaachisu akka argataniif qaama dhimmi ilaallatuuf ni dhiyeessa, bu'aa isaa ni hordofa;
- 13) odeeffannoo yookiin eeruu yakka taaksii hojjattoota intalajansii taaksii yookiin nama biroo kamiraayyuu dhihaatu akka qulqulla'u ni taasisa; raawwii isaa ni hordofa;
- 14) hojiiwwan qorannaa, himannaa fi falmii yakka malaamtummaa fi taaksii keessatti mirgi namummaa shakkamtootaa yookiin himatamtootaa akkaataa seeraatiin raawwatamaa jiraachuu ni hordofa, iddoo rakkoon jirutti tarkaanfii sirreeffamaa ni fudhata, akka fudhatamu ni taasisa;
- 15) dhimmoota sadarkaa Naannootti qoratamaa jiran irratti jecha shakkamtootaa gara ragummaatti jijjiramuu qaban irratti Garee Abbootii Alangaa Naannoo mariisisuun yaada murtii waliin Abbaa Alangaa Waliigalaaf ni dhiheessa; yoo mirkanaa'e hojiirra ni oolcha;;
- 16) dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii qorannoon isaanii eegalamee yookiin falmii irra jiran faayidaa uummataaf jecha akka addaan citu yookiin akka himannaan ka'uu Garee Abbootii Alangaatiif dhiheessee mariisisuun yaada murtii waliin Abbaa Alangaa Waliigalaaf ni dhiheessa; yoo mirkanaa'e hojiirra ni oolcha;
- 17) bilbilli, poostaa fi quunnamtiin icciti kanneen biroo shakkamtoota yakka malaammaltummaa addaan baasuun akka qoratamu ni taasisa, bu'aa isaa ni hordofa;
- 18) shakkamtoota mirga himatamuu dhabuu qaban kanneen yakka malaammaltummaa fi taaksiin shakkaman ilaalchisee mirgi himatamuu dhabuu isaanii akka ka'u yaada murtii Abbaa Alangaa Waliigalaaf ni dhiyeessa; yoo murtaa'e ni raawwachisa;
- 19) hojimaata galmeeleen qorannaa fi himannaa yakka malaammaltummaa fi taaksii qindaa'anii sirnaan itti qabaman ni diriirsa, ni hordofa;
- 20) hojiiwwan qabeenya malaammaltummaan saamame yookiin qisaasame yookiin horatame yookiin qabeenya kanaan wal-gituu qorachuu, bulchuu fi deebisiisuu hojjataman sirnaa fi seeraan raawwatamaa jiraachuu ni hordofa, ni gamaggama, deeggarsa ni kenna, yaada murtii sadarkaa sadarkaadhaan dhiyaataniif sakatta'uun murtii ni kenna;

- 21) hojiiwwan qorannaa qabeenyaa fi dhorkisiisuu bu'uura seeraa fi mirga namummaa shakkamtootaa karaa hin tuqneen raawwatamaa jiraachuu isaa ni hordofa, iddoo rakkoon yookiin hanqinni uumametti tarkaanfii sirreessaa ariifachiisaa ni fudhata;
- 22) yakkoota malaammaltummaa sadarkaa naannootti qorannaa irra jiran irratti qabeenyi shakkamaa baankii keessatti argamu akka qoratamuu ni taasisa; qabeenyi akka sakkata'aamu fi dhorkisiifamuuf ni qajeelcha, raawwii isaa ni hordofa;
- 23) yakkoota malaammaltummaa fi taaksii sadarkaa naannootti qorataman irratti iyyannoowwan qabeenyi dhorkame akka gadi-lakkifamuu fi ciraan qabame akka deebi'uuf dhiyaatu ni fuudha, Garee Abbootii Alangaa Naannoo marisisuun murtii ni kenna;
- 24) qabeenyi akka gurguramu yookiin mootummaaf galii akka ta'u murtaa'e akka raawwatamu ni taasisa; hojiiirra oolmaa ni hordofa;
- 25) durgoo fi baasiin geejjibaa ragaa-baatotaaf kanfalamu qulqulleessuun kanfaltiin akka raawwatamu ni ajaja;
- 26) Maanuwaalotni fi qajeelfamootni hojii daayirektoreetichaa bu'aa qabeessa akka ta'u dandeessisan akka qophaa'an ni taasisa, yeroo yeroon ni fooyyessa; akka fooyya'u ni taasisa;
- 27) hojiin daayirektoreetichaa bu'uura hojmaata, qajeelfamootaa fi maanuwaalota jiraniin gaggeeffamaa jiraachuu ni hordofa;
- 28) hojimaata daayirektoreetichaa ilaalchisee muuxannoowwan gaggaariin akka horatamu, fudhatamuu fi wal-jijjiramuuf haala ni mijeessa;
- 29) naannoon hojii mijaa'aan akka uumamu ni taasisa, leecalloo fi humni namaa tajaajila hojii daayirektoreetichaaf barbaachisan akka guuttaman qaama dhimmi ilaalu waliin ni hojjata;
- 30) qaawwa dandeettii raawwachuu gareelee fi ogeessota bira jiru adda ni baasa, akka fooyya'u ni taasisa;
- 31) komiiwwanii fi iyyannoo tajaajilamaa irraa dhiyaatan ni fuudha, ni qorata, ni sakatta'a, tarkaanfii sirreeffamaa ni fudhata;
- 32) Gareelee fi ogeessotni daayirektoreetichaa naamusa gaariin hojii akka raawwataniif ni jajjabeessa, ni deeggara, kanneen naamusa cabsan gaafatamaa ni taasisa;

- 33) Karoora fi raawwii gareelee ni gamaggama, ni madaala, ciminaa fi dadhabbina yookiin hanqina jiru addaan ni baasa, haala dadhabbinni yookiin hanqinni mul'ate itti sirraa'uu fi ciminni mul'ate daran cimee itti fufuu qabu ni mijeessa; gabaasa raawwii hojii daayirektoreetichaa qopheessuun hoggansa mana hojichaaf ni dhiyeessa;
- 34) Hojiiwwan biroo Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Itti Aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaan isaaf kennamu ni raawwata.
- 35) Hojiiwwan Dhaddachaalee Dhaabbii irratti hojjetaman ni hordofa, gabaasa ni fudhata, duub-deebii ni kennaa,

17. Hojii Qindeessaa Garee Dhimoota Yakka Malaammaltummaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa

- 1) Itti waamamni Qindeessaa Garee Dhimoota Yakka Malaammaltummaa Daarektara Daarektoreetii Dhimoota Yakka Malaammaltummaa fi Taaksiitiif ta'a.
- 2) Qindeessaan Garee Dhimoota Yakka Malaammaltummaa hojiiwwan armaan gadii ni raawwata:
 - (a) Karoora daayirektoreetichaa irraa ka'uun karoora garee ni qopheessa, ni mirkaneessisa, Abbootii Alangaa garichaa karoora dhuunfaa akka qopheeffatan ni taasisa; hojiiirra oolmaa fi raawwannaa karoorichaa ni hordofa;
 - (b) hojiiwwan Abbaan Alangaa garichaa raawwatu hojjachuun isaa akkuma eegameetti ta'ee, hojiiwwan garichaan raawwatamu itti dhiheenyaan ni qajeelcha, ni qindeessa, ni hordofa, ni deeggara, bu'aa qabeessummaa raawwii hojiiwwanii ni mirkaneessa;
 - (c) eeruu yakka malaammaltummaa calalamee garichaaf dhiyaate Abbaa Alangaaf qoduun, Abbaan Alangaa dhimmicha poolisii waliin akka qoratu ni bobbaasa, barbaachisaa ta'ee yoo argamee poolisii waliin ta'uun ni qorata;
 - (d) galmee qorannaa xumuramee dhiyaate, galmee ol'iyyannoo fi ijjiibaataa Abbootii Alangaa Garichaaf ni qooda;
 - (e) dabaree dhaddachaa baasuun Abbootii Alangaa ni bobbaasa; oolmaa dhaddachaa ni hordofa; iddoo hanqinni jirutti tarkaanfiin sirreeffamaa akka fudhatamuu Daarektaraaf ni qajeelcha;
 - (f) hojiin galmee qorannaa fi himannaa istaandaardii kaawwame keessatti raawwatamuu isaa ni hordofa, galmee qorannaa fi himannaa irratti hordoffii hojii boodaa (*post audit*) ni gaggeessa;

- (g) Qajeelfama hojii daarektarichaan gareef kennaman akka hojiirra oolan ni taasisa;
- (h) hojiiwwan Abbootiin Alangaa garichaan raawwatamanii fi yaada hooggansaa barbaadan qindeessuun daarektarichaaf dhiheessuun ni murteessisa;
- (i) hojiiwwan dabalataa daayireektaraan kennamaniif ni raawwata.

18. Hojii Qindeessaa Garee Dhimmoota Yakka Taaksii Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa

- 1) Itti waamamni Qindeessaa Garee Dhimmoota Yakka Taaksii Daarektara Daarektoreetii Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa fi Taaksiif ta'a.
- 2) Qindeessaan Garee Dhimmoota Yakka Taaksii hojiiwwan armaan gadii ni raawwata:
 - (a) Karoora daayirektoreetichaa irraa ka'uun karoora garee ni qopheessa, ni mirkaneessisa, Abbootiin Alangaa garichaa karoora dhuunfaa akka qopheeffatan ni taasisa; hojiirra oolmaa fi raawwannaa karoorichaa ni hordofa;
 - (b) hojiiwwan Abbaan Alangaa garichaa raawwatu hojachuun isaa akkuma eegameetti ta'ee, hojiiwwan garichaan raawwatamu itti dhiheenyaan ni qajeelcha, ni qindeessa, ni hordofa, ni deeggara, bu'aa qabeessummaa raawwii hojiiwwanii ni mirkaneessa;
 - (c) Yakka Taaksii sadarkaa Naannootti haala addaatiin akka qoratamuu Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Itti Aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Daarektaraan murtaa'ee garichaaf dhiyaate irratti Abbaan Alangaa poolisii waliin dhimmicha akka qoratu ni bobbaasa, barbaachisaa ta'ee yoo argame poolisii waliin ta'uun ni qorata;
 - (d) galmee qorannaa xumuramee dhiyaate, galmee ol'iyannoo fi Ijibaataa Abbootii Alangaa garichaaf ni qooda;
 - (e) dabaree dhaddachaa baasuun Abbootii Alangaa ni bobbaasa; oolmaa dhaddachaa ni hordofa; iddoo hanqinni jirutti tarkaanfiin sireeffamaa akka fudhatamu Daarektaraaf ni qajeelcha;
 - (f) hojii galmee qorannaa, himannaa, falmii fi murtii kennamee irratti *post audit* ni gaggeessa;
 - (g) Qajeelfama hojii daayireektarichaan gareef kennaman akka hojiirra oolan ni taasisa;

- (h) hojiiwwan Abbootiin Alangaa garichaan raawwatamanii fi yaada hooggansaa barbaadan qindeessuun daayireekatarichaaf dhiheessuun ni murteessisa;
- (i) hojiiwwan dabalataa daayireektaraan kennamaniif ni raawwata.

19. Hojii Abbootii Alangaa Garee Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa (*Process team*)

Naannoo

Itti waamamni Garee Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa Daarektara Daarektoreetii Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa fi Taaksiitiif ta'ee, hojiiwwan armaan gadii ni raawwatu:

- 1) eeruu Gareen calaltuu Odeeffannoo/eeruu yakka Malaammaltummaa calalee dabarseef ofitti fuudhuun poolisii waliin ni qorata;
- 2) hojiiwwan qorannaa qixa seeraa fi mirga namummaa shakkamtootaa eegeen raawwatamaa jiraachuu ni hordofa, iddoo qaawwi yookiin rakkoon jirutti tarkaanfii sirreeffamaa ariifachiisaa ni fudhata;
- 3) qabeenya bu'aa yakka Malaammaltummaa ta'an adda baasuun ni uggursiisa; galmees yakkaa irratti qabeenyi akka dhaalamu ni taasisa; raawwii isaa ni hordofa; galmees yakkaa irratti falmii qabeenyaa gaggeessuun dhimmicha lafa irra kan harkisu yookiin kan tursiisu yoo ta'e himannaan hariiroo hawaasaa akka irratti hundaa'uuf Daarektoreetii Dhimmoota Hariiroo Hawaasaatiif karaa Daarektaraatiin ni dabarsa;
- 4) Galmees qorannoo irratti garee marisisuun murtii ni kenna yookiin himata ni dhiyeessa;
- 5) Marii Garee Abbootii Alangaa irratti ni hirmaata;
- 6) eegumsa eeruu kennitootaa fi ragaa-baatoota yakka malaammaltummaaf yeroo gaafatamee fi barbaachisaa ta'ee yeroo argameetti dhimmicha daarektaraaf dhiheessuun eegumsa akka argataniif deeggarsa barbaachisaa ta'ee ni taasisa;
- 7) dhaddacha irratti dhiyaatee falmii ni gaggeessa;
- 8) falmii mirga wabii ni gaggeessa;
- 9) komii ol-iyyannoo fi iyyata ijibbaataa qopheessuun ni falma;
- 10) aangoo Abbaa Alangaa Waliigalaatiif yookiin Daayireekatarraaf yookiin Qindeessaaf ifatti adda bahee Labsii yookiin Dambii yookiin maanuwaaliidhaan kennamaniif ni kabaja; hojiirra ni oolcha;

- 11) namoota yakka malaammaltummaatiin shakkamanii galmeen isaanii sadarkaa naannootti qulqulla'aa jiru Qindeessaa yookiin Daarektara beeksisuun akkaataa seeraatiin to'annaa jala akka oolan ni taasisa;
- 12) keewwata kana keewwata xiqqaa (11) jalatti kan tumame jiraatus shakkamtootni hooggantootaa fi itti aantota manneen hojii sadarkaa Naannoo yoo ta'an yookiin Bulchitoota Godinaa yookiin Kantiibota Magaalaa Muummee fi Ol'aanoo yoo ta'an Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Itti Aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa dursa mariिसisuun ta'uu qaba;
- 13) Durgoo fi baasiin geejjibaa ragaa-baatotaaf akka kanfalamu qulqulleessuun kanfaltiif ni dabarsa;
- 14) Hojii dabalataa hooggansaan kennamuuf ni raawwata.

20. Hojii Abbootii Alangaa Garee Dhimoota Yakka Taaksii (*Process team*) Naannoo

Aangoo fi hojiiwwan seeraan isaaf kenname akkuma eegametti ta'ee, Abbootiin Alangaa Garee dhimmoota yakka taaksii hojiiwwan armaan gadii raawwatu:

- 1) dhimmoota yakka taaksii sadarkaa naannootti yoo qorataman bu'aa qabeessa ta'uu danda'u jedhamee itti amaname poolisii waliin ni qorata, qorannoon akka gaggeeffamu ni taasisa;
- 2) dhimmoota yakka taaksii irratti raawwataman naannoolee biroo waliin walqunnamtii qabuu fi dantaa mootummaafi uummata Naannichaatiin kan walqabatu yoo ta'e akkasumaas, kan Godinaalee lamaa fi sanaa ol keessatti raawwatu irratti qorannaa ni gaggeessa, qorannoon akka gaggeeffamu ni taasisa;
- 3) dhimmoota yakkaa Seera Yakkaa yookiin Seerota Taaksii darbuudhaan gochaawwan Gibiraa fi Taaksii irratti raawwataman aangoo Mana Murtii Naannichaa ta'an fi dantaa mootummaa fi uummata Naannichaatiin walqabatee Magaalaa Finfinnee keessatti raawwataman irratti barbaachisaa ta'ee bakka argametti qorannoon yakkaa akka jalqabamu ni taasisa; poolisii waliin ni qorata; qorannoo yakkaa gaggeeffamu ni hooggana; ni hordofa;
- 4) Qabeenya bu'aa yakka taaksii ta'an adda baasuun ni uggursiisa; galmee yakkaa irratti qabeenyi akka dhaalamu ni taasisa; raawwii isaa ni hordofa; galmee yakkaa irratti murtiin gibiraa kaffalaa taaksii qaqqabee taaksichi akka kaffalamu qaama dhimmi ilaaluuf ni dabarsa; falmii qabeenyaa gaggeessuun dhimmicha lafa irra kan haarkisu yoo ta'e

himannaan hariiroo hawaasaa akka irratti hundaa'uuf Daayirektoreetii Dhimmoota Hariiroo hawaasaatiif ni dabarsa;

- 5) Galmee qorannoo yakka taaksii irratti murtii ni kenna;
- 6) Dhaddacha irratti dhiyaatee falmii ni gaggeessa;
- 7) falmii mirga wabii ni gaggeessa;
- 8) komii ol-iyyannoo fi iyyata ijibbaataa qopheessuun ni falma;
- 9) Durgoo fi baasiin geejjibaa ragaa-baatotaaf akka kanfalamu qulqulleessuun kanfaltiif ni dabarsa;
- 10) Marii Garee Abbootii Alangaa irratti ni hirmaata;
- 11) Hojii dabalataa Qindeessaan yookiin Daayireekatraan kennamuuf ni raawwata.

21. Hojii Gaggeessaa Dhimmaa /Case Worker/ Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii Naannoo

- 1) Iyyata dhiyaatan fuudhee deebii barbaachisaa ta'e istaandaardii kaawwame keessatti ni kenna.
- 2) Dhimma komiin irratti baay'atu adda baasee Qindeessaaf yookiin akkuma barbaachisummaa isaatii Daarektarichaaf ni dhiyeessa.
- 3) Iyyata galmeen walqabatan haaluma barbachisummaa isaatiin garee dhimmaa irraa yaada fudhachuun deebii ni kenna.
- 4) Hojii garee dhimmaa ni deeggara.

22. Hojiiwwan Qindeessaa Dhaddacha Dhaabbii

- 1) Qindeessaan Dhaddacha Dhaabbii Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii ilaalchisee itti waamamani isaa Daarektara Daarektoreetii Dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksiitiif ta'ee, hojiiwwan armaan gadii kan raawwatu ta'a:
 - (a) hojiiwwan Garee yakka malaammaltummaa fi Garee yakka taaksii Dhaddacha Dhaabbiichaatti raawwataman ol'aantummaan ni hooggana;
 - (b) dhimmoota yakka malaammaltummaa akka qoratan, himatanii fi falman Mana Hojichaan yommuu ajajaman aangoo fi gahee hojii Daarektaraa fi Qindeessaa Gareef Maanuwaalii kanaan kennaman ni qabaata;
 - (c) Garee Abbootii Alangaa dhaddachichaa walitti ni qaba; yookiin namni biraa akka walitti qabu ni taasisa;

- (d) Dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii ilaalchisee hojii Godinaaleen Dhaddachicha Dhaabbii jala jiran hojjatanii fi miseensotni Gareewwan dhaddachichaa hojjatan bu'uuraa seeraa fi hojimaata kaawwameen raawwatamu isaa ni hooggana, ni deeggara, ni hordofa; iddoo hanqinni mul'atutti tarkaanfii sirreeffamaa ni fudhata; akka fudhatamu ni taasisa.
- (e) Dhaddachaaleen Dhaabbii godinaalee dhaddachicha jala jiran irraa yeroo yeroon gabaasa isaanii fudhachuun duub-deebii ni kennu.
- (f) Hojiiwwan biroo hooggansaan kennamuuf fudhachuu fi hojiirra oolchuu qaba.

23. Hojiiwwan Abbootii Alangaa Garee Yakka Malaammaltummaa fi Garee Taaksii Dhaddacha Dhaabbiitti (Process Team)

Abbootiin Alangaa Garee yakka malaammaltummaa fi Gareen yakka taaksii sadarkaa dhaddachaaleetti gurmaa'an itti Waamamni isaanii Qindeessaa Dhacha Dhaabbiitiif ta'ee dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii ilaalchisee hojiiwwan armaan gadii kan raawwatan ta'a:

- 1) dhimmoota aangoo qorachuu, himachuu fi falmuu Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatiif qoodame irratti, Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Itti aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Hoogganaa Damee Bulchiinsa Dhimmoota Falmii Seeraatiin yookiin Daarektaraan yommuu eeruu Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatti calame akka qoratan ajajaman qorachuu, himachuu fi falmuu;
- 2) galmees qorannoo dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii godinaalee Dhaddacha Dhaabbii sana jala jiraniin qoratamee dhiyaate irratti murtii kennuu;
- 3) yakka malaammaltummaa fi taaksii aangoo Mana Murtii Federaalaa ta'an irratti galmees qorannoo qoratamee dhihaateef irratti Garee Abbootii Alangaatiin ilaalani murtii kennuu;
- 4) murtii galmees yakka malaammaltummaa fi taaksii Garee Abbootii Alangaa Godinaatiin kenname irratti Garee Abbootii Alangaatiin ilaaluun murtii kenname cimsuu; jijjiiruu; fooyyessuu; yookiin diiguu;
- 5) murtiin bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (4) tiin Garee Abbootii Alangaa Dhaddachaaleetiin kennamu garagalchaan Itti Aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Hoogganaa Damee Bulchiinsa Dhimmoota Falmii Seeraa fi Daarektoreetichaaf beeksifamuu qaba;
- 6) iyyata abbootii dhimmaa keessummeessuu, ajaja barbaachisaa ta'ee kennuu;

- 7) galmees qorannaa fi himannaa yakka malaammaltummaa fi taaksii irratti qajeelfama Abbaa Alangaa Godinaatiin bu'uuraa s.d.f.y. keewwata 41 tiin dhihaate ilaaluun qajeelfama barbaachisaa ta'e ni kennu;
- 8) galmees yakka malaammaltummaa fi taaksii ol'iyyannoon dhiyaate irratti dhaddachatti dhihaachuun falmii gaggeessuu;
- 9) komii ol'iyyannoo fi iyyata Ijibbaataa qopheessuu;
- 10) Abbootii Alangaa Dhaddachaalee bu'uuraa keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin yakkoota malaammaltummaa fi taaksii akka hojjatan ajajamanii fi galmeewwan Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaa irraa isaaniif dhihaate irratti aangoo fi hojii Abbootiin Alangaa Daarektoretichaa seeraa fi maanuwaalii kanaan qaban ni qabaatu.
- 11) namni murtii Abbaa Alangaa yookiin murtii Garee Abbootii Alangaa Dhaddachaaleetiin kennamu irraa komii qabu, komii isaa Itti Aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Hoogganaa Damee Bulchiinsa Dhimmoota Falmii Seeraa yookiin Daarektaratti dhiheeffachuu ni danda'a.

24. Gurmaa'inaa fi Itti Waamama Garee Calaltuu Odeeffannoo Yakka Malaammaltummaa Naannoo

- 1) Itti waamamni Garee calaltuu odeeffannoo yakka malaammaltummaa Daarektara Daarektoretichaatiif ta'a.
- 2) Gareen calaltuu odeeffannoo yakka malaammaltummaa miseensota Abbaa Alangaa calaltuu odeeffannoo, ogeessa calaltuu odeeffannoo fi qondaala funaanaa odeeffannoo kan of jalatti haammatu dha.

25. Hojii Abbaa Alangaa Calaltuu Odeeffannoo fi Ogeessa Calaltuu Odeeffannoo

Abbaan Alangaa calaltuu odeeffannoo fi ogeessa calaltuu odeeffannoo hojiiwwan armaan gadii ni raawwata:

- 1) yakka Malaammaltummaa sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatti qorataman irratti odeeffannoo ni funaana; eeruwwan dhiyaatan fuudhuun yakka malaammaltummaa ta'uu fi dhiisuu addaan ni baasa, yakka malaammaltummaa yoo ta'e ijoo addaan ni baasa, ni calala, ni xiinxala, yaada murtii waliin Daarektaraaf ni dhiyeessa; eeruwwan yakka malaammaltummaa hin taane irratti murtii ni kenna;

- 2) Abbaan Alangaa Waliigalaa yookiin daarektarri, odeeffannoon yookiin ragaan karaa dhokataa ta'een yookiin iccitiin qaamolee adda addaa irratti akka funaanamu yemmuu ajajan calaluun adda baasee daarektaraaf ni dhiheessa;
- 3) dhimmoota yakkaa malaammaltummaa Abbaan Alangaa Waliigalaa haala addaatiin sadarkaa naannootti akka qoratamu ajaju fuudhuun ijoo addaan ni baasa, ni calala, ni xiinxala, yaada murtii Daarektaraaf dhiyeessuun yoo murta'e garee qorannaatiif ni dabarsa;
- 4) iyyannoo yookiin gaaffii eegumsa yookiin dawoo seeraa nageenyummaa qaamaa fi wabummaa naannoo hojii eeruu-kennitootaa fi ragaa-baatotaa qulqulleessuun bu'aa isaa Daarektaraaf ni dhiyeessa;
- 5) Eeruuwwan yookiin odeeffannoo ibsaa fi ragaa dabalataa barbaachisu addaa ni baasa, ni gurmeessa, ragaawwan hir'atan funaanuun yaada murtii qopheessee Daarektaraaf dhiyeessuun ni murteessisa;
- 6) Hojii dabalataa hooggansaan kennamuuf ni raawwata.

26. Hojii Qondaala Funaanaa Odeeffannoo (Intelligence Officer)

Qondaalli Funaanaa Odeeffannoo hojiiwwan armaan gadii ni raawwata:

- 1) yakka malaammaltummaa raawwatame ilaalchisee yemmuu ajajamu odeeffannoo ni funaana yookiin ragaa ni sassaaba; Daarektaraaf ni beeksisa;
- 2) Garee calalatu odeeffannoo yookiin eeruu fi garee qorannaa yakka Malaammaltummaaf deeggarsa odeeffannoo barbaadamu yeroo barbaadameetti qulqulleessuun bu'aa isaa ni dhiheessa;
- 3) namoota odeeffannoo kennuu danda'an ni filata yookiin addaan ni baasa, qaama kana wajjin qindoominaan ni hojjata, haqummaa fi faayidaa odeeffannoo yookiin ragaa ni madaala, faayidaa guddaa qaba jedhee yoo amane iccitiin funaane murtiif ni dhiyeessa;
- 4) yakka Malaammaltummaan walqabatee dhimmoota tarkaanfii ariifachiisaa barbaadan irratti odeeffannoo qindeessee ni dhiyeessa;
- 5) yakka malaammaltummaa irratti qunnamtii bilbilaa, suuraa fi sagalee shakkamtootaa waraabuun barbaachisaa ta'ee yoo argame waraabuun Daarektaraaf ni dhiyeessa;
- 6) odeeffannoo yookiin ragaa yakka malaammaltummaa argachuuf barbaachisaa ta'ee yoo argame yookiin haalli addaa dirqisiisaa yoo ta'e eenyummaa ofii jijjiiruun ni hojjata /ni raawwata;

7) hojii dabalataa hooggansa dhiyoorraa kennamuuf ni raawwata.

27. Hojii Abbaa Adeemsa Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaa

Abbaan Adeemsa hojii dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii Itti gaafatamaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaatiif kan itti waamamu ta'ee, hojiiwwan armaan gadii ni raawwata:

- 1) karoora Mana Hojii Godinichaa irraa ka'uun karoora adeemsichaa ni qopheessa, ni mirkaneessisa, gareeleef caccabsee ni kenna, hojiirra oolmaa fi raawwii karoorchaa ni hordofa; gabaasa raawwii karoora ni gamaggama;
- 2) hojiiwwan adeemsichaa ol'aantummaan ni qajeelcha, ni qindeessa, ni hordofa, ni deeggara, ni gamaggama, bu'aa qabeessummaa raawwii hojiiwwanii ni mirkaneessa;
- 3) odeeffannoon yakka malaammaltummaa isa yoo dhaqqabe Garee Calaltuu Odeeffannoo Godinichaaf qajeelchuun akka calalamu ni taasisa; ni hordofa;
- 4) hojiiwwan eeruu yakka malaammaltummaa fi taaksii fuudhuu, qorachuu fi murtii kennuu sirnaan raawwatamuu isaanii ni hordofa; yaadota sadarkaa sadarkaadhaan murtiif dhiyaatan sakatta'uudhaan murtii ni kenna;
- 5) hojmaata odeeffannoon eeruu sirnaan itti keessummaa'uu fi hoogganamu kan Daarektoreetichaan dirirfamu hojiirra ni oolcha;
- 6) Iyyannoowwan dawoo eegumsa seeraa eeruu-kennitootaa fi ragaa-baatota yakka malaammaltummaarraa dhiyaatan irratti eegumsi akka godhamuuf ni murteessa yookiin yaada murtii Itti Gaafatamaa Mana Hojii Godinichaaf ni dhiheessa; hojiirra oolmaa isaa ni hordofa;
- 7) hojiiwwan qorannaa, himannaa fi falmii yakka malaamtummaa fi taaksii keessatti mirgi namummaa shakkamtootaa yookiin himatamtootaa akkaataa seeraatiin raawwatamaa jiraachuu ni hordofa, iddoo rakkoon jirutti tarkaanfii sirreeffamaa ni fudhata, akka fudhatamu ni taasisa;
- 8) yakka malaammaltummaa sadarkaa godinaa yookiin Aanaatti adeemsa qorannaa irra jiru irratti shakkamaan hirmaataa yakkichaa ta'ee dhimmichi mana murtiitti osoo hin dhiyaatin dura odeeffannoo yookiin ragaa barbaachisaa fi bu'aa qabeessa ta'e yoo kenne himannaa irraa bilisa akka ta'uu fi jechi isaa gara ragummaatti akka jijjiramu Garee Abbootii Alangaa Godinaa ni mariisisa;

- 9) bilbilli, poostaa fi qunnamtiin icciti kanneen biroo shakkamtoota yakka malaammaltummaa addaan baasuun akka qoratamu ni taasisa;
- 10) shakkamtoota mirga himatamuu dhabuu qaban kanneen yakka malaammaltummaa fi taaksiin shakkaman mirgi himatamuu dhabuu akka ka'u yaada murtee waliin karaa Daarektoreetichaa Abbaa Alangaa Waliigalaaf ni dhiyeessa, yoo murtaa'e ni raawwachisa;
- 11) hojiiwwan qabeenya malaammaltummaan saamame yookiin qisaasame yookiin horatame yookiin kanaan wal-gituu qorachuu, bulchuu fi deebisiisuu hojjataman sirnaa fi seeraan raawwatamaa jiraachuu ni hordofa, ni gamaggama, deeggarsa ni kenna, yaada murtii sadarkaa sadarkaadhaan dhiyaataniif sakatta'uun murtii ni kenna;
- 12) qabeenya shakkamaa baankii keessatti argamu akka qoratamu ni taasisa; qabeenya akka sakkata'aamu fi dhorkisiifamuuf ni qajeelcha, raawwii isaa ni hordofa;
- 13) iyyannoowwan qabeenya dhorkame akka gadi-lakkifamuu fi igzibiitiin qabame akka deebi'uuf dhiyaatu ni fuudha, qorachuun murtii ni kenna;
- 14) qabeenya akka gurguramu yookiin mootummaaf galii akka ta'u murtaa'e qaama murta'eef galii akka ta'uuf ni qajeelcha, hojiirra oolmaa ni hordofa;
- 15) qabeenya bu'aa yakka Malaammaltummaa ta'ee iddoo gara garaatti dhoksamee jiru hordofamee mootummaaf galii akka ta'u ni taasisa, raawwii isaa ni hordofa;
- 16) murtii shakkamaa qabuu yookiin hiikuu mana murtiin kennamu yeroo fi haala murtii kenneen sirnaan raawwatamuu ni hordofa, iddoo qaawwi jirutti tarkaanfii sirreeffamaa battalumatti ni fudhata;
- 17) haala shakkamtootni wayita qorannoo hidhaman itti to'ataman ni hordofa, hidhamtoota ilaalchisee hojimaata ragaan guutuun itti qabamuu dandeessisu ni hordofa;
- 18) durgoo fi baasiin geejjibaa ragaa-baatotaaf akka kanfalamu qulqulleessuun kanfaltiin akka raawwatamu haala ni mijeessa;
- 19) barbaaachisaa ta'ee bakka argametti qorannaa yakkaa fi falmii dhaddachaa ni gaggeessa;

- 20) dabaree dhaddachaa baasuun Abbootii Alangaa ni bobbaasa; oolmaa dhaddachaa ni hordofa; deeggarsa ni taasisa; iddoo hanqinni jirutti tarkaanfiin sireeffamaa akka fudhatamu ni taasisa;
- 21) hojiin galmee qorannaa fi himannaa istaandaardii kaawwame keessatti raawwatamuu isaa ni hordofa;
- 22) galmee qorannaa, himannaa fi oolmaa dhaddachaa irratti *post audit* ni gaggeessa;
- 23) hojiin adeemsichaa bu'uura hojmaata, qajeelfamootaa fi maanuwaalota mana hojichaatiin gaggeeffamaa jiraachuu ni hordofa;
- 24) hojimaata adeemsichaa ilaalchisee muuxannoowwan gaggaariin akka horatamu, fudhatamuu fi wal-jijjiramuuf haala ni mijeessa;
- 25) naannoon hojii mijaa'aan akka umamuuf leecalloo fi humni namaa tajaajila hojii adeemsichaaf barbaachisan akka guuttaman qaama dhimmi ilaalu waliin ni hojjata;
- 26) komiiwwanii fi iyyannoo tajaajilamaa irraa dhiyaatan ni fuudha, ni qorata, ni sakatta'a, tarkaanfii sirreeffamaa ni fudhata;
- 27) Hojiiwwan biroo hoggansaan isaaf kennamu ni raawwata.

28. Hojii Abbaa Alangaa Garee Dhimoota Yakka Malaammaltummaa Godinaa (Process Team)

- 1) Itti waamamni Abbaa Alangaa Garee dhimmoota yakka malaammaltummaa, Abbaa Adeemsaa dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii Godinaatiif ta'a.
- 2) Abbaa Alangaa Garee dhimmoota yakka malaammaltummaa hojiiwwan armaan gadii ni raawwata:
 - (a) Eeruu gareen calaltuu Odeeffannoo yookiin eeruu yakka Malaammaltummaa Godinaa calalee dabarseef ofitti fuudhuun poolisii waliin ni qorata;
 - (b) hojiiwwan qorannaa qixa seeraa fi mirga namummaa shakkamtootaa eegeen raawwatamaa jiraachuu ni hordofa, iddoo qaawwi/rakkoon jirutti tarkaanfii sirreeffamaa ariifachiisaa ni fudhata;
 - (c) qabeenya bu'aa yakka Malaammaltummaa ta'an adda baasuun ni uggursiisa; galmee yakkaa irratti qabeenyi akka dhaalamu ni taasisa; raawwii isaa ni hordofa; galmee yakkaa irratti falmii qabeenyaa gaggeessuun dhimmicha lafa irra kan

haarkisu yookiin kan tursiisu yoo ta'e himannaan hariiroo hawaasaa akka irratti hundaa'uuf Adeemsa hojii Dhimmoota Hariiroo hawaasaatiif ni dabarsa;

- (d) galmee qorannoo sadarkaa Godinaa fi Aanaatti qoratamanii dhihaatan irratti murtii ni kenna yookiin himata dhiyeessuun falmii ni gaggeessa;
- (e) falmii mirga wabii ni gaggeessa;
- (f) komii ol-iyyannoo gaafachuun ni falma;
- (g) Eegumsa eeruu kennitootaa fi ragaa-baatoota yakka Malaammaltummaaf yeroo gaafatamee fi barbaachisaa ta'ee yeroo argameetti hooggansa fi qaama dhimmi ilaalu waliin ta'uun bu'uura seeraatiin eegumsa akka argataniif deeggarsa barbaachisaa ta'ee ni taasisa;
- (h) ragaa-baatoota dhimma galmee yakka malaammaltummaa irratti durgoo fi baasiin geejjibaa akka kanfalamu ni taasisa;
- (i) shakkamtoota Godinaa fi Aanaatti ragaan irratti qulqullaa'e Itti Gaafatamaa Waajjirichaa beeksisuun akkaataa seeraatiin to'annaa jala akka oolan ni taasisa;
- (j) keewwata kana keewwata xiqqaa (i) jalatti kan tumame jiraatus shakkamaan bulchaa Aanaa yoo ta'e karaa hoogganaa Mana Hojii Godinichaa Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Itti aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Hoogganaa Damee Bulchiinsa Dhimmoota Falmii Seeraa mariisisuun ta'uu qaba;
- (k) marii Garee Abbootii Alangaa irratti ni hirmaata;
- (l) Hojii dabalataa hooggansaan kennamuuf ni raawwata.

29. Hojii Abbootii Alangaa Garee Dhimmoota Yakka Taaksii Godinaa

Abbaan Alangaa Garee dhimmoota yakka taaksii hojiiwwan armaan gadii ni raawwata:-

- 1) dhimmoota yakka taaksii sadarkaa Godinaatti yoo qoratamee qofa bu'aa qabeessa ta'u danda'u jedhamee Itti Gaafatamaa Mana Hojii Godinichaa yookiin Abbaan Adeemsa murteessu irratti Poolisii waliin qorachuun murtii ni kenna;
- 2) dhimmoota yakka taaksii raawwiin isaanii Aanaalee lamaa fi sanaa ol kan walqunnamsiisun ilaalchisee qorannoo irratti Aanaaleef deeggarsa ni kenna ykn akkuma barbaachisummaa isaatti Poolisii waliin qorachuun murtii ni kenna;
- 3) Qabeenya bu'aa yakka taaksii ta'an adda baasuun ni uggursiisa; galmee yakkaa irratti qabeenyi akka dhaalamu ni taasisa; raawwii isaa ni hordofa; galmee yakkaa irratti falmii qabeenyaa gaggeessuun dhimmicha lafa irra kan haarkisu yoo ta'e himannaan

- hariiroo hawaasaa akka irratti hundaa’uuf Adeemsa hojii Dhimmoota Hariiroo hawaasaatiif ni dabarsa;
- 4) galmee qorannoo yakka taaksii irratti murtii ni kenna;
 - 5) dhaddacha irratti dhiyaatee falmii ni gaggeessa;
 - 6) falmii mirga wabii ni taasisa;
 - 7) komii ol-iiyannoo gaafachuun ni falma;
 - 8) ragaa-baatota dhimma galmee yakka Taaksii irratti durgoo fi baasiin geejjibaa akka kanfalamu ni taasisa;
 - 9) marii Garee Abbootii Alangaa irratti ni hirmaata;
 - 10) Hojii dabalataa hooggansaan kennamuuf ni raawwata.

30. Gurmaa’inaa fi Itti Waamama Garee Calaltuu Odeeffannoo Yakka Malaammaltummaa Godinaa

- 1) Itti waamamni Garee calaltuu odeeffannoo yakka malaammaltummaa Godinaa Abbaa Adeemsa yakka malaammaltummaa fi taaksii Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaatiif ta’a.
- 2) Gareen calaltuu odeeffannoo yakka malaammaltummaa Godinaa miseensoota Abbaa Alangaa calaltuu odeeffannoo, ogeessa calaltuu odeeffannoo fi qondaala funaanaa odeeffannoo kan of jalatti hammatudha.
- 3) Gareen calaltuu odeeffannoo Godinaa eeruwwan yakka malaammaltummaa sadarkaa Godinaatti akka dhihaatanii qorataman maanuwaalii kanaan qoodaman irratti aangoo odeeffannoo sassaabuu yookiin eeruu simachuu kan qaban ta’ee, dhimmichi sadarkaa naannootti kan qoratamu yoo ta’e battalumatti Garee Calaltuu Naannoottiif dabarsuu qaba.

31. Hojii Abbaa Alangaa Calaltuu Odeeffannoo fi Ogeessa Calaltuu Odeeffannoo Godinaa

Abbaan Alangaa calaltuu odeeffannoo fi ogeessi calaltuu odeeffannoo Godinaa hojiiwwan armaan gadii ni raawwatu:

- 1) yakka Malaammaltummaa sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaatti yookiin Aanaa fi Magaalaatti qorataman irratti odeeffannoo ni funaana; eeruwwan dhiyaatan fuudhuun yakka malaammaltummaa ta’uu fi dhiisuu addaan ni baasa, yakka malaammaltummaa yoo ta’e ijoo addaan ni baasa, ni calala, ni xiinxala, yaada murtii

waliin Abba Adeemsaaf ni dhiyeessa; eeruwwan yakka malaammaltummaa hin taane irratti murtii ni kenna;

- 2) Itti gaafatamaan yookiin Abbaan Adeemsa, odeeffannoon yookiin ragaan karaa dhokataa ta'een yookiin iccitiin qaamolee adda addaa irratti akka funaanamu yemmuu ajajan calaluun adda baasee Abba Adeemsaaf ni dhiheessa;
- 3) yakka malaammaltummaa sadarkaa Godinaatti yookiin Aanaa fi Magaalaatti qorannaa irra jiraniin walqabatee iyyannoo yookiin gaaffii eegumsa yookiin dawoo seeraa nageenyummaa qaamaa fi wabummaa naannoo hojii eeruu-kennitootaa fi ragaa-baatotaa qulqulleessuun bu'aa isaa Abba Adeemsa yookiin Itti Gaafatamaa Mana Hojii Godinaaf ni dhiyeessa;
- 4) eeruwwan yookiin odeeffannoo ibsaa fi ragaa dabalataa barbaachisu addaan baasa, ni gurmeessa, ragaawwan hir'atan funaanuun yaada murtii qopheessee Abba Adeemsaaf dhiyeessuun ni murteessisa;
- 5) hojii dabalataa hooggansaani kennamuuf ni raawwata.

32. Hojii Qondaala Funaanaa Odeeffannoo (Intelligence Officer) Godinaa

Qondaalli Funaanaa Odeeffannoo Godinaa hojiiwwan armaan gadii ni raawwata:

- 1) yakka malaammaltummaa raawwatamee ilaalchisee yommuu ajajamu odeeffannoo ni funaana yookiin ragaa ni sassaaba; Abba Adeemsaaf ni beeksisa;
- 2) Garee calaltuu odeeffannoo yookiin eeruu fi garee qorannaa yakka Malaammaltummaaf deeggarsa odeeffannoo barbaadamu yeroo barbaadametti qulqulleessuun bu'aa isaa ni dhiheessa;
- 3) namoota odeeffannoo kennuu danda'an ni filata yookiin addaan ni baasa, qaama kana wajjin qindoominaan ni hojjata, haqummaa fi faayidaa odeeffannoo yookiin ragaa ni madaala, faayidaa guddaa qaba jedhee yoo amane iccitiin funaane murtiif ni dhiyeessa;
- 4) yakka Malaammaltummaan walqabatee dhimmoota tarkaanfii ariifachiisaa barbaadan irratti odeeffannoo qindeessee ni dhiyeessa;
- 5) yakka malaammaltummaa irratti quunnantii bilbilaa, suuraa fi sagalee shakkamtootaa waraabuuf kan dandeessisu yaada murtii Abba Adeemsaaf dhiyeessuun ni murteessisa, yoo hayyamame ni raawwata;

- 6) odeeffannoo yookiin ragaa yakka malaammaltummaa argachuuf barbaachisaa ta'ee yoo argame yookiin haalli addaa dirqisiisaa yoo ta'e eenyummaa ofii jijjiiruun ni hojjata /ni raawwata;
- 7) hojii dabalataa hooggansaan kennamuuf ni raawwata.

33. Hojii Gaggeessaa Dhimmaa /Case Worker/ Godinaa

- 1) Iyyata dhiyaatan fuudhee istaandaardii kaawwame keessatti deebii barbaachisaa ta'ee ni kenna.
- 2) Dhimma Komiin irratti baay'atu adda baasee Abbaa Adeemsaaf yookiin akkuma barbaachisaa isaatii Itti Gaafatamaa Mana Hojiitiif ni dhiyeessa.
- 3) Iyyata galmee qorannootiin walqabatan haaluma barbachisummaa isaatiin garee dhimmaa irraa yaada fudhachuun deebii ni kenna.
- 4) Hojii garee dhimmaa ni deeggara.

34. Hojii Abbaa Adeemsa Hojii Mana Hojii Abbaa Alangaa Aanaa/Magaalaa

Abbaan Adeemsa hojii Mana Hojii Abbaa Alangaa Aanaa/Magaalaa dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii ilaalchisee hojiiwwan armaan gadii ni raawwata:

- 1) Qorannaa dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii sadarkaa Aanaa/Magaalaatti gaggeeffamu abbuummaan ni hooggana;
- 2) dhimmoota yakka malaammaltummaa sadarkaa Aanaatti qorataman ilaalchisee Itti Gaafatamaa mana hojiitiif odeeffannoo kennuun godinni akka beeku ni taasisa; sadarkaa irra jiru yeroo yeroon ni gabaasa, ni mariisisa;
- 3) raawwii hojii dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii ilaalchisee Itti gaafatamaa Aanaa/Magaalaaf ni gabaasa;
- 4) hojiiwwan qorannaa fi himannaa yakka taaksii sirnaan raawwatamaa jiraachuu ni hordofa, ni gamaaggama, deeggarsa ni kenna, yaadota murtii sadarkaa sadarkaadhaan dhiyaataniif xiinxaluun murtii ni kenna;
- 5) meeshaalee fi qabeenya raawwii hojii gareetiif barbaachisan akka dhiyaatan ni taasisa;
- 6) raawwii hojii garee ni madaala, barbaachisaa ta'ee yoo argame tarkaanfii ni fudhata;
- 7) dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii sadarkaa Aanaa/Magaalichaatti qoratamaa jiru irratti qaama olaanuun yeroo gaafatamu odeeffannoo barbaachisaa ta'ee ni kenna;

- 8) Durgoo fi baasiin geejjibaa ragaa-baatotaaf akka kanfalamu qulqulleessuun kanfaltiin akka raawwatamuu haala ni mijeessa;
- 9) barbaaachisaa ta'ee bakka argameetti qorannaa yakkaa fi falmii dhaddachaa ni gaggeessa;
- 10) dabaree dhaddachaa baasuun Abbootii Alangaa ni bobbaasa; oolmaa dhaddachaa ni hordofa; deeggarsa ni taasisa; iddoo hanqinni jirutti tarkaanfiin sireeffamaa akka fudhatamu ni taasisa;
- 11) hojiin galmee qorannaa fi himannaa istaandaardii kaawwame keessatti raawwatamuu isaa ni hordofa; galmee qorannaa, himannaa fi oolmaa dhaddachaa irratti *post audit* ni gaggeessa;
- 12) yakka taaksii irratti marii Garee Abbootii Alangaatiin bu'uura s.d.f.y keewwata 42(1,a) tiin galmeen akka cufamu murtaa'u yookiin marii Godina qajeelfama hojii gaafachuuf dhihaatu walitti ni qaba;
- 13) hojiiwwan biroo hooggansaan isaaf kennamu ni raawwata.

35. Hojii Abbaa Alangaa Garee Dhimmaa /Process team/ Aanaa yookiin Magaalaa

- 1) Qorannaa dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii sadarkaa Aanaatti/Magaalaatti akka gaggeeffamu maanuwaalii hojii kanaan ibsaman irratti poolisii waliin eeruu fuudhuun ni qorata.
- 2) Bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin gareen qorannaa, yakka malaammaltummaa qorachuu eegaluun dura karaa Itti Gaafatamaa Mana Hojichaatiin Godina beeksisuun eegaluu qaba.
- 3) Keewwata kana keewwata xiqqaa (1) jalatti kan tumamee akkuma jirutti ta'ee, aanaan yookiin magaalli eeruun yakka malaammaltummaa sadarkaa Godinaatti yookiin Naannootti akka qorataman maanuwaalii kanaan qoodaman isaaf dhihaate qaama dhimmicha irratti eeruu fuudhuu fi qorachuuf aangoo qabuuf battalumatti dabarsuu qaba.
- 4) Galmee qorannoo yakka Taaksii Aangoo Aanaa/Magaalaa ta'an ni qorata; murtii ni kenna; himata ni dhiyeessa; ni falma.
- 5) Falmii mirga wabii ni gaggeessa.
- 6) komii ol-iyyannoo ni gaafata.
- 7) Marii Garee Abbootii Alangaa irratti ni hirmaata;

36. Hojiiwwan biroo hoggansaan isaaf kennamee ni raawwata.

37. Gurmaa'ina fi Hojii Paanaalii Waliigalaa Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii

- 1) Paanaaliin Abbootii Alangaa Waliigalaa Itti Aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Hogganaa Damee Bulchiinsa Dhimmoota Falmii Seeraatiin yookiin nama inni bakka buusuun kan walitti qabamu ta'a.
- 2) Paanaaliin kun miseensota nama torba kan qabu yoo ta'u, miseensonni kunis:
 - (a) Hoogganaa Damichaa- walitti qabaa;
 - (b) Daarektara Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii-miseensaa fi barreessaa
 - (c) Daarektara Dhimmoota Yakka Adda Addaa-Miseensa
 - (d) Daarektara Dhimmoota Hariiroo Hawaasaa-miseensa
 - (e) Abbootii Alangaa Naannoo muuxannoo fi dandeetii ol'aanaa qaban ta'ee Hoogganaa Damichaan kan filataman namoota 3-miseensa.
- 3) Abbootiin Alangaa Paanaalii Waliigalaa keessatti hirmaachuuf filataman akkuma barbaachisummaa isaatti Hoogganaa Dameetiin yeroo yeroon jijjiiramuu ni danda'u.
- 4) Miseensota Paanaalichaa keessaa walakkaa ol yoo argaman mariin kan gaggeeffamu ta'a.
- 5) Murtiin Paanaalii Waliigalaa sagalee caalmaan kan murtaa'u ta'ee, sagaleen miseensota paanaalicha irratti argamanii walqixa yoo ta'e sagaleen walitti qabaan deeggare murtii paanaalichaa ta'a.
- 6) Yaadni yookiin sagaleen addaa yoo jiraate qaboo yaa'ii irratti barreeffamee taa'uu qaba.
- 7) Abbaan Alangaa dhimma marii gareen murteessu irratti yaada isaa karaa ifaa fi bilisa ta'een kennuu qaba, akkasumas, Abbaan Alangaa galmee qoratee mariif dhiheessu ijoo fi ragaa galmee keessa jiru duguugee dhiyeessuu qaba.
- 8) Hojiiwwan biroo kennameef raawwachuun akkuma eeggametti ta'ee, miseensotni paanaaliichaa galmeewwan Hoogganaa Dameetiin qajeelfamuuf qoratani paanaaliif ni dhiheessu; murtii paanaalii ni barreessu; qaama dhimmi ilaalu ni beeksisu yookiin akka beekamu ni taasisuu.
- 9) Paanaalichi Murtii Garee Abbootii Alangaa Dhaddachaalee yookiin Daayirektoreetiitiin kennaman ilaalee akka barbaachisummaa isaatti murticha ni cimsa; ni foyyeessa; ni haqa; yookiin dhimmichi irra deebi'amee akka qulqullaa'u ni taasisa.

10) Qaamni Murtii Paanaalii Waliigalaa irraa komii qabu komii isaa Abbaa Alangaa Waliigalaatti dhiyeeffachuu ni danda'a.

38. Gurmaa'ina Garee Abbootii Alangaa Naannoo Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii

- 1) Gareen Abbootii Alangaa Naannoo yakka malaammaltummaa Abbootii Alangaa Garicha jala jiran hunda kan haammatu ta'ee, miseensota garichaa keessaa yoo xiqqaate namootni sadii yoo argaman mariin kan gaggeeffamu ta'a.
- 2) Gareen Abbootii Alangaa Naannoo yakka taaksii Abbootii Alangaa Garicha jala jiran hunda kan haammatu ta'ee, miseensota garichaa keessaa yoo xiqqaate namootni sadii yoo argaman mariin kan gaggeeffamu ta'a.
- 3) Daarektarii yookiin Qindeessaan Dhaddacha Dhaabbii gareewwan bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) fi (2) jalatti hundeeffaman walitti ni qaba; bakka Daarektarii yookiin Qindeessaan Dhaddacha Dhaabbii hin jirretti Qindeessaan Garichaa yookiin namni bakka bu'ee walitti qabaa ta'a.
- 4) Murtiin Garee Abbootii Alangaa Naannoo sagalee caalmaan kan murtaa'uu ta'ee, sagaleen miseensota Garichaa walqixa yoo ta'e sagaleen walitti qabaan deeggare murtii garichaa ta'a.
- 5) Yaadni garee sagalee addaa qaboo yaa'ii irratti barreeffamee taa'uu qaba.
- 6) Abbaan Alangaa dhimma marii gareen murteessu irratti yaada isaa karaa ifaa fi bilisa ta'een kennuu qaba, akkasumas, Abbaan Alangaa galmee qoratee mariif dhiheessu ijoo fi ragaa galmee keessa jiru duguugee dhiyeessuu qaba.
- 7) Abbaan Alangaa galmee marii Garee Abbootii Alangaatiif dhiyaatu irraa walitti bu'iinsa fayidaa /conflict of interest/ yoo qabaate marii garee irratti hirmaachuu hin qabu.
- 8) Abbaan Alangaa galmee qoratee mariif dhiheesse garee sagalee xiqqaa yoo deeggare walitti qabaan garichaa caalmaatti galmichi bu'aa qabeessa ta'a jedhee yoo itti amane Abbaa Alangaa garee sagalee caalmaa keessaa jiruuf galmicha qajeelchu ni danda'a.
- 9) Murtiin Garee Abbootii Alangaa Naannootiin kennamuu Qaboon yaa'ii qabatamee hirmaattotaan mallattaa'uu qaba.

39. Aangoo fi Hojii Garee Abbootii Alangaa Naannoo

- 1) Gareen Abbootii Alangaa Naannoo hojiiwwan armaan gadii ni raawwata:
 - (a) galmee yakka malaammaltummaa himata kallattii dhiyaatu irratti ni mari'ata;

- (b) galmee yakka malaammaltummaa fi taaksii bu'uura s.d.f.y keewwata 42(1, a) tiin cufamu irratti ni mari'ata;
- (c) yakka malaammaltummaa fi taaksii qorannaa irra jiran yookiin himanni isaa dhihaate irratti qajeelfama Godina irraa dhihaatu irratti ni mari'ata;
- (d) murtii galmee Abbaan Alangaa Godinaa yakka malaammaltummaa fi taaksii irratti kenne kan foyya'u yookiin jijjiramu yoo ta'e ni mari'ata;
- (e) yaada komii ol'iyyataa yookiin iyyataa deeggaru kennuuf ni mari'ata;
- (f) Yaada faallaa galmee ol'iyyata Abbaa Alangaa sadarkaa gadiitiin gaafatame irratti kennamu irratti ni mari'ata,
- (g) dhimmoota yakka Malaammaltummaa sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waligalaatti adeemsa qorannaarra jiran irratti shakkamaa yakka malaammaltummaa irratti hirmaate ilaalchisee dhimmichi mana murtiitti osoo hin dhiyaatiin dura odeeffannoo yookiin ragaa barbaachisaa fi bu'aa qabeessa ta'e kennuun isaa yoo mirkanaa'e himannaa irraa bilisa gochuun gara ragummaatti akka jijjiramu yoo Daarektarri /Qindeessaan Dhaddachaa dhiheesse mari'achuun murtii ni kennu, murtiin kun garuu yoo Abbaan Alangaa Waliigalaa yookiin Itti Aanaan Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Hoogganaan Damee Bulchiinsa Dhimmoota Falmii Seeraa mirkaneesse qofa hojiirra oola;
- (h) dhimmoota yakka Malaammaltummaa sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waligalaatti adeemsa qorannaarra jiran irratti walta'insa taasiisuun falmii himannaatiin ala tarkaanfiiwwan filannoo kan biroo akka fudhataman gochuuf yoo Daarektarri /Qindeessaan Dhaddachaa dhiheesse mari'achuun murtii ni kenna, murtiin kun garuu yoo Abbaan Alangaa Waliigalaa yookiin Itti Aanaan Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Hoogganaan Damee Bulchiinsa Dhimmoota Falmii Seeraa mirkaneesse qofa hojiirra oola
- (i) Dhimmoota yakka malaammaltummaa qorannoon isaa eegalame yookiin falmii irra jiran faayidaa uummataaf jecha akka addaan citu yeroo barbaadamee akka addaan citu yookiin faayidaa uummataaf jecha qorannoon yookiin himannaan yakkaa addaan citee ture akka itti fufu yaada murtii kennuun Abbaa Alangaa Waliigalaaf ni dhiheessa.

- 2) Murtiin Garee Abbootii Alangaa Naannootiin bu'uura s.d.f.y keewwata 42(1,a) tiin kennamu garagalachaan Hoogganaa Damee Bulchiinsa Falmii Seeraatiif beeksifamu qaba.
- 3) Hoogganaan Damee bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (2) tiin Murtiin Garee Abbootii Alangaa isa dhaqqabe murticha ilaaluun murtichi ni jijjirama yookiin ni fooyya'a jedhee yoo amane paanaalii waliigalaatiif ni dhiheessa.
- 4) Namni murtii Garee Abbootii Alangaatiin kennamu kamiirraayyuu komii qabu komii isaa Hoogganaa Damichaaf dhiheeffachuu ni danda'a.
- 5) Dhimmoota marii gareetiin akka murtaa'u jedhaman Daarektarri yookiin Qindeessaa Dhaddachaa dhimmichi salphaa fi marii kan hin barbaachifne ta'uu yoo itti amane marii malee Abbaa Alangaa galmicha qabateen akka murtaa'u taasisuu ni danda'a.

40. **Gurmaa'ina Garee Abbootii Alangaa Godinaa**

- 1) Gareen Abbootii Alangaa Godinaa yakka malaammaltummaa fi taaksii Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaa Abbootii Alangaa Adeemsicha jala jiran hunda kan haammatu ta'ee, miseensoota garichaa keessaa yoo xiqqaate namootni sadii yoo argaman mariin kan gaggeeffamu ta'a.
- 2) Abbaan Adeemsaa Garee bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin gurmaa'an walitti ni qaba; bakka Abbaan Adeemsaa hin jirretti namni innii bakka buuse walitti qabaa ta'a.
- 3) Murtiin Garee Abbootii Alangaa Godinaa sagalee caalmaan kan murtaa'u ta'ee, sagaleen miseensota Garichaa walqixa yoo ta'e sagaleen walitti qabaan deeggare murtii Garichaa ta'a.
- 4) Yaadni garee sagalee addaa qaboo yaa'ii irratti barreeffamee taa'uu qaba.
- 5) Abbaan Alangaa dhimma marii gareen murteessuu irratti yaada isaa karaa ifaa fi bilisa ta'een kennuu qaba, akkasumas, Abbaan Alangaa galmee qoratee mariif dhiheessu ijoo fi ragaa galmee keessa jiru duguugee dhiyeessuu qaba.
- 6) Abbaan Alangaa galmee marii Garee Abbootii Alangaatiif dhiyaatu irraa walitti bu'iinsa fayidaa /conflict of interest/yoo qabaate marii garee irratti hirmaachuu hin qabu.
- 7) Abbaan Alangaa galmee qoratee mariif dhiheesse garee sagalee xiqqaa yoo deeggare walitti qabaan garichaa caalmaatti galmichi bu'aa qabeessa ta'a jedhee yoo itti

amane Abbaa Alangaa garee sagalee caalmaa keessa jiruuf galmicha qajeelchuu ni danda'a.

- 8) Murtiin Garee Abbootii Alangaa Godinaatiin kennamu Qaboon yaa'ii qabatamee hirmaattotaan mallattaa'uu qaba.

41. Aangoo fi Hojii Garee Abbootii Alangaa Godinaa

- 1) Gareen Abbootii Alangaa Godinaa hojiiwwan armaan gadii raawwata:

- (a) galmee yakka malaammaltummaa himata kallattii dhiyaatu irratti ni mari'ata;
- (b) galmee yakka malaammaltummaa fi taaksii bu'uura s.d.f.y keewwata 42(1,a) tiin cufama irratti ni mari'ata;
- (c) nama yakka malaammaltummaatiin shakkamee adeemsa qorannaarra jiru irratti walta'iinsa taasiisuun falmii himannaatiin ala tarkaanfiiwwan filannoo kan biroo akka fudhataman Abbaan Adeemsa yoo dhiheessee murtii ni kenna;
- (d) yakka malaammaltummaa sadarkaa Godinaa yookiin Aanaa yookiin Magaalatti adeemsa qorannaa irra jiru irratti shakkamaan hirmaataa yakkichaa ta'ee dhimmichi mana murtiitti osoo hin dhiyaatin dura odeeffannoo yookiin ragaa barbaachisaa fi bu'aa qabeessa ta'e yoo kenne himannaa irraa bilisa akka ta'uu fi jechi isaa gara ragummaatti akka jijjiramu Abbaan Adeemsa yoo dhiheesse murtii ni kenna; murtichi garuu karaa Hoogganaa mana hojii Godinichaa Daaretaraaf yookiin Qindeessaa Dhaddachaaf dhyaatee yoo Abbaan Alangaa Waliigalaa yookiin Itti Aanaan Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Hoogganaan Damee Bulchiinsa Dhimmoota Falmii Seeraa mirkaneesse qofa hojiirra oola;
- (e) dhimmoota yakka Malaammaltummaa sadarkaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaatti adeemsa qorannaarra jiran irratti walta'iinsa taasiisuun falmii himannaatiin ala tarkaanfiiwwan filannoo kan biroo akka fudhataman gochuuf Abbaan Adeemsa yoo dhiheesse murtii ni kenna; murtichi garuu karaa Hoogganaa mana hojii Godinichaa Daaretaraaf yookiin Qindeessaa Dhaddachaaf dhyaatee yoo Abbaan Alangaa Waliigalaa yookiin Itti Aanaan Abbaa Alangaa Waliigalaa ykn

Hoogganaan Damee Bulchiinsa Dhimmoota Falmii Seeraa mirkaneesse qofa hojiirra oola,

- (f) yakka malaammaltummaa fi taaksii qorannaa irra jiran yookiin yakka taaksii himanni isaa dhihaate irratti qajeelfama Aanaa irraa dhihaatu irratti ni mari'ata;
- (g) murtii galmee Abbaan Alangaa aanaa yakka taaksii irratti kenne kan fooyya'u yookiin jijjiramu yoo ta'e ni mari'ata;
- (h) yaada komii yakka taaksii ol'iyyataa deeggaru kennuuf Abbaan Alangaa yoo dhiheesse ni murteessa.
- (i) Yaada faallaa galmee ol'iyyata Abbaa Alangaa sadarkaa gadiitiin gaafatame irratti kennamu irratti ni mari'ata,
- (j) dhimmoota marii gareetiin akka murtaa'u jedhaman Abbaan Adeemsaa dhimmichi salphaa fi marii kan hin barbaachifne ta'uu yoo itti amane marii malee Abbaa Alangaa galmicha qabateen akka murtaa'u taasisuu ni danda'a.

- 2) Murtiin Garee Abbootii Alangaa Godinaa bu'uura s.d.f.y keewwata 42(1,a) tiin kennamu garagalachaan Daarektoreetii yakka malaammaltummaa fi taaksiitiif yookiin Dhaddacha Dhaabbii dhimmi ilaallatutti beeksifamuu qaba.
- 3) Daarektarii /Qindeessaan Dhaddacha Dhaabbii/ bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (2) tiin Murtiin Garee Abbootii Alangaa Godinaa isa dhaqqabe ilaaluun murtichi ni jijjirama yookiin ni fooyya'a jedhee yoo amane Garee Abbootii Alangaa Naannoo dhimmicha ilaaluuf ni dhiheessa.
- 4) Namni murtii Garee Abbootii Alangaa Godinaatiin kennamu irraa komii qabu, komii isaa Daarektoreetiitti yookiin Dhaddacha Dhaabbiitti dhiheeffachuu ni danda'a.

42. Akkaataa Galmeen Garee Abbootii Alangaatiif Itti Dhiyaatuu fi Ilaalamu

- 1) Abbaan Alangaa galmee Garee Abbootii Alangaatiif dhiyaachu qaba jedhu Daareektara yookiin Dursaa Garee yookiin Qindeessaa Dhaddacha Dhaabbii yookiin Abbaa Adeemsaa waliin mari'achuun sagantaan akka qabamu taasisuu qaba.
- 2) Galmichi Garee Abbootii Alangaatiif dhiyaachu qaba jedhamee yemmuu murtaa'u Abbaan Alangaa sagantaa qabsiifachuun galmicha dhiyeessuu qaba.

- 3) Duraa duuba dhimmoota garee Abbootii Alangaatiif dhiyaatanii kan murteessu Daarektara yookin Qindeessaa Dhaddacha Dhaabbii yookin Abbaa Adeemsaa ta'ee, dhimmoota armaan gadiitiif dursi kennamee kan ilaalaman ta'a:
 - (a) galmee beellama mana murtii irra jiru ta'ee furmaata hatattamaa kan barbaadu;
 - (b) galmee hidhamaa qabu;
 - (c) galmee qajeelfamni irratti gaafatame ta'ee kan hidhamaa qabu;
- 4) Abbaan Alangaa galmee mariif dhiyeessu galmicha sirnaan qoratee bilcheessuun ijoo dubbii dhimmichaa, ragaa funaaname, sababa dhimmichi yookiin galmichi Garee Abbootii Alangaaf itti dhiyaate adda baasuun karaa ifaa fi gabaabaa ta'een dhiyeessuu qaba.
- 5) Yaadaa fi gaaffii ifa hin taane hirmaattotaan dhiyaatu irratti Abbaan Alangaa galmee mariif dhiyeessu ibsa kennuu qaba.
- 6) Daarektarri yookiin Qindeessaan Dhaddacha Dhaabbii yookiin Abbaan Adeemsaa yookin Abbootiin Alangaa ijoo dubbichaa fi ragaa funaaname keessa galmee ilaaluun mirkaneeffachuu kan barbaadan yoo ta'e akka ilaalan taasifamuu qaba.
- 7) Daarektarri yookiin Qindeessaan Dhaddacha Dhaabbii yookiin Abbaan Adeemsaa ijoon dubbii fi ragaan funaanamee galmee keessa jiru sirnaan hin dhiyaanne jedhee yemmuu yaadu galmee ofitti fudhatee ilaaluun ibsa itti kennuu qaba.
- 8) Abbaan Alangaa galmee mariif dhiyeessu yaada murtii mataa isaa yeroo kam dhiyeessu akka qabu kan murteessu Daarektara yookiin Qindeessaa Dhaddacha Dhaabbii yookiin Abbaa Adeemsaa ta'ee, kunis yaadni murtii Abbaa Alangichaa galmicha irratti bu'aa akkamii akka hordofsiisuu tilmaama keessa galchuun ta'a.
- 9) Abbootiin Alangaa marii irratti argaman hundi yaada kennuu qabu.
- 10) Yaadni murtii Abbaa Alangaa galmee mariif dhiyeessee murtii sagalee caalmaatiin kennameen kan wal faallessu yoo ta'e bu'a qabeessummaa hojichaatiif jecha galmichi Abbaa Alangaa biraatiin akka ilaalamu Daarektarri yookiin Qindeessaan Dhaddacha Dhaabbii yookiin Abbaan Adeemsaa murteessuu ni danda'a.
- 11) Galmeen tokko Garee Abbootii Alangaatiin ilaalamee murtii erga argatee booda waan haaraan yoo argame malee sadarkuma sanatti irra deebi'amee ilaalamuu hin qabu.

43. Akkaataa Qaboon Yaa'ii Itti Qabamu

- 1) Dhimmoonni yeroo kamiyyuu Garee Abbootii Alangaatiin ilaalamanii murtii argachuu qaban hundi qaboon yaa'ii qabamuu qaba.

- 2) Itti Aanaan yookiin Daarektarri yookiin Qindeessaan Dhaddacha Dhaabbii yookiin Abbaan Adeemsaa, qaboon yaa'ii hirmaattotaan dabaree dabareen akka barreeffamu ni taasisa.
- 3) Qaboon yaa'ii qabxiilee armaan gadii kan hammatu ta'a:
 - (a) Guyyaa mariin itti gaggeeffame;
 - (b) Sa'aatii mariin eegalamee fi xumurame;
 - (c) Maqaa walitti qabaa garichaa;
 - (d) Maqaa Abbaa Alangaa galmee mariif dhiyeessuu;
 - (e) Hirmaattota marichaa;
 - (f) Maqaa shakkamaa, himatamaa, ol'iyyataa, deebii kennaa, iyyataa yookiin waamamaa;
 - (g) Lakkoofsa galmee Abbaa Alangaa, lakkoofsa galmee M.M yookiin/fi Lakkoofsa Galmee Yakkaa (C.R) Poolisii (yoo qabaate);
 - (h) Gosa yakkaa;
 - (i) Ijoo dubbii galmichaa
 - (j) Ragaa sassaabame;
 - (k) Qabxii marii;
 - (l) Yaada murtii;
- 4) Murtiin sagalee caalmaan yookiin guutuun kennamuu isaa ibsamuu qaba.
- 5) Yaadni sagalee xiqqaa yoo jiraate barreeffamuu qaba.
- 6) Yaadni yeroo kennamu maqaa Abbaa Alangaa yaada kennee fi yaada inni kenne karaa agarsiisuu danda'uun tokko tokkoon adda bahee ifatti gabaabbatee barreeffamuu qaba.
- 7) Fuula qaboo yaa'ii irratti lakkoofsi kennamee irratti marii'atamuu qaba.
- 8) Mariin erga xumuramee booda hirmaattonni hundi, Abbaan Alangaa galmee mariif dhiyeessee fi walitti qabaan fuula tokko tokkoo qaboo yaa'ii dhimmichi irratti mar'iiatamee irratti mallatteessuun dhuma fuula qaboo yaa'ii dhimmichi irratti xumuramee irratti maqaa isaanii barreessanii mallatteessuu qabu.

Boqonnaa Shan

Hojii Hojjettoota Deeggarsaa Daayirektoreetichaa Yookin Adeemichaa (Supporting Staff)

44. Hojjettoota Deeggarsaa fi Ogeeyyi Ragaa Addaa

- 1) Hojjettootni Deeggarsaa fi Ogeeyyi Ragaa Addaa mana hojichaa sadarkaan jiran bu'uura caasaa mana hojichaatiin hojiwwan maanuwaalii kanaan tumaalee itti aanan jalatti ibsaman kan raawwatan ta'u.
- 2) Hojjettootni deeggarsaa Mana Hojichaa fi caasaalee isaa Sadarkaan jiran kanneen armaan gadiiti:
 - (a) Daataa Inkoodarii (Data- Encoders);
 - (b) Barreessaa Dhaddachaa;
 - (c) Hojjataa hooggansa hojii ragaa (Dokimanteeshinii);
 - (d) Raawwataa Bulchiinsa Ciraa fi Qabeenya Bu'aa Yakkaa.

45. Hojii Daataa Inkoodarii

Daataa Inkoodariin hojiiwwan armaan gadii ni raawwata:

- 1) Odeeffannoo dhiyaatu kompiitara irratti ni galcha.
- 2) Galmee qorannoo yookiin oliyyannoo yookiin Ijibbaataa dhiyaatu daataa beeziitti galchuun garee dhimmaatiif ni qooda.
- 3) Gucaalee adda addaa qophaa'an ni qindeessa.
- 4) Garee dhimmaatiif deeggarsa ogummaa kompiitaraa ni kenna.
- 5) Garee dhimmaaf barreeffama barbaachisan ni barreessa.
- 6) Hojii dabalataa kennamuuf ni raawwata.

46. Hojii Barreessaa Dhaddachaa

- 1) Galmeewwan haaraa Mana Murtiitti ni bansiisa.
- 2) Galmeewwan guyyaa beellamaatti sakatta'uudhaan dhiyeessuu.
- 3) Abbootii dhimmaa keessummeessuu.
- 4) Galmeewwan Mana Murtiitii ergisaadhaan dhufan beellamaan dura deebisuu.

- 5) Hojii kutaa dokimanteeshinii deeggaruun hojjachuu.
- 6) Galmeewwan dhiyaatan guyyaa guyyaan to'atee galmeessuu.
- 7) Dhaddacha irratti argamuun yaada dhaddachaa Mana Murtii irratti kennamu galmeessuu.
- 8) Galmeewwan dhaddacha ol'iiyannoo fi ijjibaata irraa dhufan Abbootii Alangaatiif qooduu.
- 9) Mana Murtii irraa galmee ergifachuudhaan Abbaa Alangaatiif dhiyeessuu.
- 10) Murtii fi ragaa adda addaa footo koppii kaasisuudhaan dhiyeessuu.
- 11) Hojii dabalataa daayireektara irraa kennamu raawwachuu.

47. Hojii Hojjataa Hooggansa Hojii Ragaa/Dokimanteeshinii/

- 1) Galmee yakka malaammaltummaa fi taaksii sirnaan ni qaba.
- 2) Galmeewwan adda addaa yommu barbaadaman gaggeessaa adeemsa ykn garee dhimmaaf ni dhiyeessa.
- 3) Hojiiwwan dabalataa gaggeessaa adeemsa ykn garee dhimmaatiin itti kenname ni raawwata.

48. Ogeeyyii Ragaa Addaa

Ogeeyyiin Ragaa Addaa ogeessota armaan gadii kan hammatuu ta'a:

- (a) ogeessa mahaandisaa;
- (b) ogeessa qorannoo odiitii fi
- (c) ogeessa bittaa.

49. Hojii Ogeessa Mahaandisaa Ol'aanaa

Dhimmoota yakka malaammaltummaa itti fayyadama bulchiinsaa faayinaansii, baajataa fi qabeenya mootummaa, ijaarsaa, qabiyyee lafaa, raawwii fi kanfaltii fi sirna kenniinsa tajaajila keessatti gochoota aangoo gar-malee fayyadamuun yookiin faayidaa hin malle argachuuf yookiin argachiisuuf jecha dhimmoota yakka malaammaltummaa jalatti haguugamanii fi xiinxalaa fi yaada ogummaa isaanii barbaadu yeroo quunnamu Mahaandiisiin ol'aanaan:

- (a) Garee yakka Malaammaltummaa waliin qindaa'uun kallattii seerri ajajuun ni qulqulleessu;
- (b) Xiinxala qorannaa duraa ni gaggeessu;
- (c) Ragaalee ogummaa qaamolee biraatiin kennamuu fi kan sirrummaan isaa shakkisiise irratti bu'uura ogummaatiin yaada irratti ni kennu;

- (d) Dhimmoota xiinxala duraa taasisanii fi garee waliin qorannaa irratti gaggeessan irratti haala ogummaa isaaniitiin miidhaa fi gocha raawatame adda baasuun yaada ogummaa barreeffamaan ni kennu;
- (e) Hojii qorannaa fi himannaa yakka malaammaltummaa irratti dhimmoota ogummaa isaaniitiin walqabatu kamiyyuu irratti deeggarsa ogummaa ni kennu.

50. Hojii Ogeessa Odiitii Ol'aanaa

- 1) Yakkoota malaammaltummaa fi taaksii raawwataman irratti hojii qorannoo odiitii barbaachisanii fi hin barbaachifne adda baasuun hojiin qorannaa odiitii akka gaggeeffamu garee qorannaa fi himannaa sadarkaa hundatti jiraniin yeroo gaafatamu gorsa ogummaa ni kenna.
- 2) Qaama dhimmi ilaallatu adda addaa irraa ragaa qorannoo oditti dhihaatee ni xiinxala.
- 3) Bu'aa argannoo odiitii dhihaate irratti xiinxala qopheessee garee qorannaa fi himannaa gaafateef ni dhiheessa.
- 4) Hojiiwwan dabalataa daarektoreetichaan kennamaniif ni raawwata.

51. Hojii Ogeessa Bittaa Ol'aanaa

- 1) Bittaa akkaataa seeraatiin raawwatamuu fi raawwatamuu dhabuu isaa irratti garee qorannaa fi himannaa sadarkaa hundatti jiraniin yeroo gaafatamu xiinxalaa fi yaada ogummaa ni kenna.
- 2) Dhimmoota bittaa manneen hojii mootummaa, dhaabbilee misoomaa Mootummaa fi jaarmiyaa uummataatiin raawwataman haala qabatamaa gatii gabaa giddu-galeessa kan godhate ta'uu garee qorannaa fi himannaa sadarkaa hundatti jiraniin yeroo gaafatamu ni xiinxala.
- 3) Hojiiwwan dabalataa daarektoreetichaan kennamaniif ni raawwata.

52. Hojii Ogeessa Qabaa Ciraa fi Bulchiinsa Qabeenya Qabamee/Deebi'e

- 1) Ciraa shakkamtoota yakka Malaammaltummaa yookiin Taaksii irraa qabamee dhiyaateef galmeessee ni fuudha, fudhachuu isaatiif nagahee mallatteessee qaama irraa fuudheef ni kenna.
- 2) Iddoo fi haala taa'umsaa murteessuu fi tokkoon tokkoo ciraa qabamee osoo walitti hin makamne koodii addaa kennuun ni kaa'a, seeraan ni eega yookiin akka eegamu ni taasisa.

- 3) Qaama aangoo qabuun yoo murtaa'e, qaama ajajameef mallatteessisee ni kennaaf, sanada wal-harkaa fuudhinsaa qindeessuun gurmeessee ni qabata.
- 4) Maallaqa, warqee fi kan kana fakkaatan, akkasumas sanadootni sadarkaa ol'aanatti tilmaamaman Baankii keessa akka taa'an yookiin turan ni taasisa, gabaasa raawwii isaas hoogganaa dhiyoo ni beeksisa.
- 5) Qabeenya yookiin ciraan akka salphaatti tajaajilaan ala ta'uu danda'an yookiin qabaniit tursiisuuf mijaa'aa hin taane yookiin balaa yookiin baasii ol'aanaaf saaxiluu danda'an suuraa isaa kaasuun ragaa ni qabata.
- 6) Mana murtii yookiin qaama aangoo qabu kan biroon yoo murtaa'e qabeenyi yookiin ciraan dhaabbata yookiin nama dhunfaa dhimmi ilaallatuuf akka deebi'u yookiin gurguramee maallaqatti jijjiiramee akka taa'u ni taasisa, sanada wal-harkaa fuudhiinsaa gurmeessee sirnaan ni qabata.
- 7) Himatamtoota gara ragummaatti jijjiiraman irraa yookiin sababa adda addaatiin maallaqni qabamu akkaawuntii manni hojichaa qopheesse keessa akka galu ni taasisa, garee faayinaansii mana hojichaa irraa ragaa fudhachuun baalaansii akkaawuntichaa yeroo yeroon ni to'ata.
- 8) Wayita qorannaan gaggeeffamutti ragaa qabeenya ugguramanii ni qabata, uggurriin kan hin tuttuqamne ta'uu yeroo yeroon ni hordofa.
- 9) Qabeenya dhorkiin irratti darbee qaama isaa tokko tokkoon tarreessee galmeessuun mirkaneessee ni fuudha; iddoo Manni Hojichaa qopheesse keessa ni kaa'a, akka miidhaan irra hin geenye ni to'ata.
- 10) Qabeenyi dhaabbataan akka eeggamu ni taasisa, qaamni meeshaa/qabeenyaa keessaa fi alaa akkuma duraatti jiraachuu fi kan hin hir'anne ta'uu isaa yeroo yeroon ni hordofa.
- 11) Jijjiirama ragaawwanii sadarkaa sadarkaadhaan hojii isaa keessatti mul'atan bifa ammayya'een "database" n galmeessee ni qabata.
- 12) Gabaasa raawwii hojii karoora hojii isaan walsimatu wayitawaa hoogganaa isaaf ni dhiyeessa.
- 13) Hojii dabalataa hooggansa dhiyoorraa kennamuuf ni raawwata.

Boqonnaa Jaha

Odeeffannoo Yakka Malaammaltummaa Funaanuu Yookiin Eeruu Simachuu,

Xinxaluu fi Murteessuu

53. Qajeeltoo Bu'uuraa Keessummeessa Eeruu

- 1) Eeruun yakka malaammaltummaa kan dhihaatu Garee odeeffannoo yookiin eeruu simachuu yookiin fuudhuuf sadarkaa Naannoo fi Godinaatti Mana Hojii Abbaa Alangaa jalatti gurmaa'e biratti ta'a.
- 2) Keewwata kana keewwata xiqqaa (1) jalatti kan tumamee jiraatus, haala addaatiin Mana Hojii Godinaan bakka yoo bu'an yookiin Maanuwaalii kanaa fi hojimaataan yoo ifatti kennameef malee, qorannaan yakka malaammaltummaa sadarkaa Aanaatti hin eegalu; gareen calaltuu odeeffannoo yookiin eeruu aanaa irratti hin gurmaa'u.
- 3) Dhimmoota yakka malaammaltummaa Aanaa/Magaalaa irratti qorataman bu'uuruma qorannaan yakka gosa adda addaa itti gaggeeffamuun Garee qorannaatiin kan raawwatamu ta'a.
- 4) Eeruun yakka malaammaltummaa waajjira poolisiitti yoo dhihaate akkuma dhihaateen Mana Hojii Abbaa Alangaa dhimmichii ilaallatu beeksisuu qaba.
- 5) Manni Hojii Abbaa Alangaa bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (4) tiin eeruun yakka malaammaltummaa Poolisiidhaan isa beeksifame eeruun dhihaate dursa calallii kan barbaadu yoo ta'e Garee Calaltuu odeeffannoof akka dabarfamu taasisu qaba; calallii kan hin barbaachifne yoo ta'e poolisii waliin akka qoratamu ni taasisa.
- 6) Bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin gareen eeruu yakka malaammaltummaa calalu Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa jalatti akka gurmaa'uu fi eeruun simatamu sababootni taasisan kanneen armaan gaditti:
 - (a) Labsii lakk 214/2011 keewwata 7(12) jalatti Abbaan Alangaa Waliigalaa Yakkoota malaammaltummaa seera yakkaa yookiin seerota biroo keessatti tumaman yookiin gochoota yakkaa seeraan dhorkamaniin walqabate eeruun yoo isa gahe yookiin shakkii gahaa kan qabu yoo ta'e sirna dhoksaatiin yookiin haala mijaahaa diriirsuudhaan mala adda addaatti fayyadamuun poolisii waliin odeeffannoo yookiin eeruu ni sassaaba; akka sassaabamu ni taasisa; murtii barbaachisaa ni kenna; ni kennisiisa jechuun waan tumameef kanuma

hojiirra oolchuuf, maloota adda addaa qorannaa fi muxannoowwan turaniin adda bahan irraa ka'uun Gareen eeruu yakka malaammaltummaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa biratti yoo gurmaa'e mala filatamaa fi bu'aa qabeessa ta'uu Abbaan Alangaa Waliigalaa waan murteesseef;

- (b) bu'uura Labsii lakk 214/2011 keewwata 9(3) tiin yakka malaammaltummaa irratti qorannaa eegaluun yookiin sadarkaa eeruutti adda kutuun kan danda'amu ajaja Abbaa Alangaa Waliigalaatiin akka ta'e tumamee waan jiruuf Abbaan Alangaa Waliigalaa odeeffannoo yookiin eeruu dhihaate dursa xiinxaluun qorannaan akka gaggeeffamu yookiin adda citu kan ajajuu danda'u gareen eeruu simatuu fi xiinxalu itti dhiheenyaan Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa jalatti yoo gurmaa'e irra caala tajaajila haqaa yakka malaammaltummaa si'aataa fi bu'aa qabeessa waan taasisuuf;
- (c) Imaamatni Yakkaa Itoophiyaa yakki raawwatame kamiyyuu yeroo qoratamu jalqabaa hanga dhumaatti Abbaa Alangaatiin hoogganamu akka qabu kallatti waan kaa'uf kanumma hojiirra oolchuuf Garee Eeruu Mana Hojichaa jalatti gurmeessuun barbaachisaa ta'ee waan argameef;
- (d) Tumaalee Labsii lakk 214/2011 irraa hubachuun akka danda'amutti yakka malaammaltummaa irratti poolisii waliin qorannaa gaggeessuu irraa kan hafe sadarkaa eeruu irraa hanga murtii haqaa kennisisuutti Abbaa Alangaa Waliigalaatiif aangoo bal'aan waan kennameef bu'uuruma kanaan yakki malaammaltummaa eessattii fi akkamitti yoo qoratame bu'aa qabeessa ta'uu akka danda'u murteessuu fi hoogganuuf aangoo waan qabuuf Gareen calaltuu eeruu Mana hojii Abbaa Alangaa jalatti gurmaa'un irra caalaa filatamaa waan ta'eef;
- (e) Abbaan Alangaa Waliigalaa eeruu kennitootaaf eegumsi akka taasifamu akka ajaju Labsichaan aangoon kennameefii waan jiruuf eegumsa kana taasisuuf akkaataa eeruu kennitootni eeruu isaanii karaa icitii ta'een kennuu itti danda'an haala mijeessuu fi dhiheenyaatti eeruu kennitoota eegumsii barbaachisuuf fi hin barbaachifne adda baasee beekuuf waan gargaaruuf;
- (f) Manni Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa Labsichaan eeruu irraa kaaasee walta'iinsa taasisuu fi karaa qorannaa fi himannaan ala filannoowwan birootiin

qabeenya yakka malaammaltummaa qisaasame deebisiisuu fi qorannaa adda kutuuf aangoon kan kennameef waan ta'eef eeruwwan dhihaatan jalqaba irraa kaasee simachuu fi xinxaluun yoo barbaachisaa ta'e tarkaanfii bulchiinsaa biroo fudhachuun dhimmicha eeru irratti adda kutuuf waan gargaaruuf;

(g) eeruwwan yakka malaammaltummaa dhihaatan qorannaa eegaluun dura kan marii fi murtii Abbaa Alangaa Waliigalaa fi mootummaa barbaaduu danda'an waan jiraataniif gareen eeru simatuu fi calalu dhiheenyaan Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa jalatti gurmaa'uu waan gaafatuuf;

(h) Labsichi Abbaan Alangaa Waliigalaa qorannaan yakka malaammaltummaa karaa icciti qabuun akka gaggeeffamu ajajuu akka danda'u waan aangeessuuf, eeru dhiyaatu iccitiin qabuun osoo qorannaan hin jalqabamiin dhugummaa isaa qulqulleessuun qorannichi karaa dhokataa ta'een yookiin karaa biroo akka gaggeeffamu murteessuuf eeruun calalamee dursa Abbaan Alangaa Waliigalaa tiif dhihaachuu waan qabuuf;

(i) yakkoota idilee irratti eeruwwan dhiyaatan adda baasanii sirnaan galmeessuu fi sochii isaa hanga murtii argatutti Komishinii Poolisii Oromiyaa fi Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatiin walqixa hordofamaa akka hin turree fi gabaasni manneen hojii lamaaniin dhihaatu garaagarummaa guddaa akka qabaachaa ture hojimaata darbee fi jiru irraa hubachuun ni danda'ama. Rakkoon eeru bifa walfakkaataa ta'een galmeessuu dhabuu fi hordofuu dhabuutiin gama yakka idileetiin iddoo mul'achaa jirutti yakka malaammaltummaa akkaatuma baratameen eeru simachuun haarcaatii hojimaata yakka idilee keessatti mul'achaa turan irra deebiin uumuu waan ta'uuf; yakki malaammaltummaa immoo dantaa fi faayidaa ummataa irratti dhiibbaa guddaa kan geesisuu waan ta'eef rakkoo kana furuuf gareen eeru yakka malammaltummaa Mana Hojii Abbaa Alangaa jalatti yoo gurmaa'e furmaata ta'uu danda'a jedhamee waan amanameef gareen eeru calalu Mana Hojii Abbaa Alangaa jalatti akka gurmaa'u ta'ee jira.

(j) Labsiin Qaamolee Raawwachiiftuu Bulchiinsa Mootummaa Naannoo Oromiyaa irra deebiidhaan Gurmeessuu, Aangoo fi Hojii isaanii Murteessuuf bahe Lakk.213/2011 keewwatni 44(15) Komishiiniin Poolisii Oromiyaa Yakka

malaammaltummaa, gibiraa fi taaksii irratti raawwatamu Abbaa Alangaa waliin ni qorata jedha malee eeruu fuudhee akka calalu ifatti waan hin aangessineef osoo qorannaan hin jalqabamiin dura eeruu fuudhee calaluun aangoo Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatiif kenname akka ta'e waan hubatamuuf ;

54. Akkaataa Odeeffannoon yookiin Eeruun Ittiin Funaanamu yookiin Fudhamu

Odeeffannoon yookiin eeruun yakka malaammaltummaa kan funaanamu yookiin fudhatamu qondaala funaanaa odeeffannoo fayyadamuun, akkuma barbaachisummaa isaatti qaamaan bakka sanatti argamuun, qo'annoo hojimaataa Komishiniin Naamusaa fi Farra Malaammaltummaa Oromiyaa gaggeessuun, bu'aa ooditii M.W.D fi Hana Hojii Odiitara Muummichaa irra dhiyaatu, dokimantii qabeenyi itti galmaa'ee mirkanaa'e irraa, waajjira ta'anii odeeffannoowwan poostaadhaan, bilbilaan, faaksiidhaan, imeeyiliidhaan, barreeffamaanii fi qaamaan akkasumas hojjattoota Mana Hojichaa sadarkaan jiranii fi qaamoota birootiin dhihaachuu ni danda'a.

55. Haala Odeeffannoon yookiin Eeruun Ittiin Funaanamu yookiin Fudhamu

Odeeffannoon yookiin eeruun yeroo funaanamu, sassaabbamu yookiin fuudhamu wantoota ijoo armaan gadii kan of keessatti hammatu ta'uu qaba:

- 1) yakki raawwatameera jedhamee eeruun funaanname yookiin dhihaate yakka malaammaltummaa ta'uu isaa addaan baasuu;
- 2) eeruu yakki raawwatameera jedhamee dhihaate yeroo fuudhamu, yakka raawwatame, maqaa nama raawwatee, teessoo isaa, yeroo itti raawwatame, nama dhuunfaa yoo ta'e gahee hojjiisaa, yookiin aangoo isaa, umurii isaa fi kanneen barbaachisaa ta'an kan biroo addaan bahanii sirriitti ibsamuun fuudhamu;
- 3) iddoo itti raawwatame, naannoo, godina, aanaa, magaalaa, ganda, iddoo addaa fi waajjiraalee kam akka ta'an addaan baasanii kaa'uu yookiin fudhamuu;
- 4) gocha yakka malaammaltummaa raawwatame jedhamee eeruu dhihaateen qaamni miidhaan irra gahe yookiin fayyadamaa ta'an eenyummaa, teessoo fi haala waliigala isaaniitiin addaan baasanii fuudhamu qaba. Kunis hanga dandaa'ametti wantootni armaan gadii ibsamuu qabu:
 - (a) miidhaa gahe, qaama fayyadamoo ta'e, faayidaa argate, gosaa fi hanga yookiin tilmaama qabeenya qisaasame, horatame;
 - (b) qabeenyi yookiin tilmaamni miidhaa gahee maallaqaan yoo jiraate eessatti akka argamu, eenyu harkatti akka argamu adda bahe;

- (c) odeeffannoo yookiin eeruu argame yookiin dhiyaate irratti ragaalee namaa, fakkii, suuraa fi sanada jiru jedhaman adda bahanii iddoon itti argaman;
 - (d) namni eeruu qabatee dhihaate heyyamamaa yoo ta'e, maqaa, teessoo fi lakkoofsa bilbilaa fi mallattoon isaa irraa fudhamuu qaba.
- 5) Eeruun dhihaate hundi ragaa wajjin qindaa'ee qaama eeruu fudheen galmaa'uu qaba.
 - 6) Gareen calaltuu, odeeffannoo yookiin eeruu dura dhihaatan wajjin ilaaluudhaan erga mirkaneeffatanii booda xiinxaluudhaan koodii yookiin lakkoofsa addaa kennuun unka guutamuu qabu guutuun yaada murtii waliin Daarektaraaf yookiin Abbaa Adeemsaaf ni dhiheessa.
 - 7) Yaada murtii dhihaate irratti hundaa'uudhaan Daarektarri yookiin Abbaan Adeemsaaf murtii yookiin qajeelfama itti aanu ni kenna:
 - (a) akka qoratamu garee qorannaaf ni qajeelcha;
 - (b) ragaan dabalataa akka sassaabamu ni taasisa;
 - (c) Abbaa Alangaa Waligalaa yookiin Itti aanaa Abbaa Alangaa Waligalaa fi Hoogganaa Damee dhimmoota falmii seeraa mariisisuun tarkaanfii bulchiinsaatiin furmaata akka argatu ni taasisa;
 - (d) eeruun dhiyaate aangoo Daarektarichaa yookiin Adeemsichaa ala yoo ta'e qaama ilaallatuuf akka ergamu ni taasisa;
 - (e) eeruun dhiyaate qorannaan itti deemamuuf kan hin danda'amne yoo ta'e, sababa isaa ibsuun adda ni kuta.
 - 8) Eeruu dhimma ariifachiisaa yakka harkaaf harkaa ta'an yookiin ragaan baduu danda'u irratti qorannoon battalamutti eegalamuu qaba.
 - 9) Eeruu yakka malaammaltummaa bifa gara garaatiin qaama hawaasaa irraa dhufuu fi Daarektoretichi yookiin Adeemsichi tooftaa adda addaatiin walitti qabuuf garee odeeffannoo eeruu dhihaate sa'aatii 2-6 keessatti murtii kennuun duub-deebii eeruu kennitootaaf kennuu qaba.

56. Akkaataa Tarkaanfiin Bulchiinsaa Itti Fudhatamu

- 1) Eeruuwwan yakka malaammaltummaa dhihaatan irratti qabeenya qisaasame ilaalchisee tarkaanfiin bulchiinsaa fudhatamee qabeenyi yookiin maallaqni qisaasame yookiin miidhaa gahe deebiisuun irra caalmaan bu'aa qaba jedhamee kan itti amaname yoo ta'e osoo

galmeen eeruu garee qorannaaf hin qajeelfamiin dura tarkaanfiiwwan biroo fudhachuun eeruun akka addaan citu gochuun ni danda'ama.

2) Murtiin bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin kennamu:

(a) sadarkaa Naannootti yoo ta'e Daarektarri Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Itti Aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa marisisuun murteessa;

(b) sadarkaa Godinaatti kan dhihaate yoo ta'e Abbaan Adeemsaa Itti Gaafatamaa Mana Hojii Godinichaa marisisuun kan murtaa'u ta'ee murticha garagalchaan karaa Daarektaraan Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Itti Aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa beeksisuu qaba.

57. Murtii Eeruu Irratti Komii Dhihaatu

1) Namni odeeffannoon yookiin eeruu dhiheesse irratti murtii garee calaltuu eeruu godinaa yookiin naannoottiin kenname irraa komii qabu sadarkaa sadarkaan komii isaa hanga Abbaa Alangaa Waliigalaatti dhiheeffachuu ni danda'a.

2) Qaamni komiin dhihaateef daqiiqaa 45 yeroo hin caalle keessatti ilaalee murtii kennuu qaba.

58. Eeruu Akka Qoratamu Murtaa'e

1) Eeruu dhihaate keessaa qoratamanii seeratti dhiheessuudhaan murtii adabbii kennisiisuu fi qabeenya qisaasame debsiisuuf ga'uumsa qaban, Daarektarri yookiin Qindeessaan yookiin Abbaan Adeemsaa Poolisii waliin akka qoratu Abbaa Alangaaf ni qajeelcha, ni hordofa.

2) Abbaan Alangaa bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin eeruun isaaf qajeelfame Poolisii waliin ta'uun qorannaa isaa eegaluu qaba.

Boqonnaa Torba

Qorannaa Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii

Kutaa Tokko

Qorannaa Yakka Malaammaltummaa

59. Qorannaa Adeemsiisuuf Qajeeltoowwan Bu'uuraa Hordofaman

- 1) Abbaan Alangaa garee yakka Malaammaltummaa kamiyyuu hojii qorannaa, aangoo qorachuu fi himachuu labsii lakk. 214/2011 Mana Hojichaaf kennamee fi seera rogummaa qabu irratti hundaa’uun hojii qorannaa ni raawwata.
- 2) Shakkamaan jecha shakkamummaa isaa akka kennu hanga murtaa’utti qorannoon adeemsifamaa jiru, dhimma maalii irratti akka ta’e shakkamaan haala hin beekneen ta’uu qaba.
- 3) Namoonni yakka malaammaltummaa raawwatan carraa argatan hundaan aangoo isaanii fayyadamuudhaan humna qaban qindeessuudhaan tooftaa adda addaa uumuudhaan ragaa balleessuudhaaf yaaliin isaan hin goone waan hin jirreef, ragaaleen osoo hin badiin dura walitti qabuun akka danda’amu, Abbaan Alangaa kamiyyuu:
 - (a) tooftaa shakkamtonni ragaa itti balleessuu danda’an tilmaamudhaan;
 - (b) tooftaa mataa ofii uumuu fi hojiitti jijjiruudhaan, akkasumas bu’uura seeraan ibsameen ragaaleen osoo hin mancaane yookiin hin badin yookiin dabarfamanii hin kennamin harkatti galfachuudhaaf tattaaffi gochuu qaba.
- 4) Gareen qorannaa yakka malaammaltummaa miira gareen hojjachuu fi dhimma qoratu irratti ragaa funaannachuudhaaf akka isa dandeessisu waraqaa eenyummaa Abbaa Alangaa Mana Hojichaa ta’uu isaa fi qaamni ragaa akka kennuuf gaafatamu ragaa gaafatame kennuudhaaf dirqama ta’uu isaa ibsuu yookiin xalayaa kanuma ibsu qabaachuu qaba.
- 5) Kaayyoon qorannaa inni tokko yakki rawwaatame shakkamaadhaan kan raawwatame ta’uu isaa ragaadhaan mirkaneessuu ta’ullee, bu’aan qorannichaa shakkamaan yakka ittiin shakkame irraa bilisa ta’uu isaa ragaaleen mirkaneessan adeemsa qorannichaa keessatti argamuu waan danda’aniif ragaan haala kana ibsanis yoo argaman galmee qorannoo wajjin qabsiifame qoratamuu fi shakkamaa kan fayyadu yoo ta’e dabarfamee kennamuufii qaba.
- 6) Gareen qorannaa yakka malaammaltummaa ragaa funaanuudhaaf gara Godina, Magaalaa, Aanaa fi Gandaa kan socho’u yoo ta’e, hanga danda’ametti wantoota yeroo tokkotti argachuudhaaf qabu hunda argachuudhaaf, ragaa isa barbaachisaan hunda adda baasee qabachuun qophii isa barbaachisu dursee raawwachuu qaba.

- 7) Gareen qorannaa yakka malaammaltummaa adeemsa qorannaa keessatti rakkoon yoo isa quunname battalumatti Qindeessaa Garee yookiin Daarektara yookiin Abbaa Adeemsaatti beeksisuu qaba.
- 8) Abbaan Alangaa garee qorannaa iccitii hojii isaa eegu fi odeeffannoo qorannaa raawwatu wajjin walqabate haalota seeraan ibsamaniin ala nama yookiin qaama kamiifuu dabarsee kennuu hin qabu.

60. Akkaataa Qorannaan Itti Jalqabamu

- 1) Abbaan Alangaa eeruun yakka malaammaltummaa akka qoratamu calalamee qajeelfameef mallatteessee fudhachuun Poolisii waliin qorannaa ni eegala.
- 2) Abbaan Alangaa Waliigalaa dhimmoota yakka malaammaltummaa gurguddaa xiyyeeffanaa addaa barbaadan irratti garee qorannaa hundeessee akka qoratamu taasisuu ni danda'a.
- 3) Haala raawwii qorannaa irratti Qindeessaan Garee yookiin Abbaan Adeemsa, Abbaan Alangaa bifa guca dhimma kanaaf qophaa'eeitiin karoora qorannaa baafatee akka dhiheessu qajeelfama ni kenna.
- 4) Abbaan Alangaa yakka malaammaltummaa akka qoratu qajeelfameef bu'uura qajeelfama kenneetiin Poolisii waliin mari'achuun tarreeffama ragaa sassaabbatu, yeroo qorannaan itti raawwatamu, qorannaadhaan dhimmoota mirkanaa'uu qaban addaan baasuun karoora qopheeffatee Qindeessaa Garee yookiin Abbaa Adeemsaaf ni dhiheessa.
- 5) Qindeessaan Garee yookiin Abbaan Adeemsa karooricha keessa ilaaluun qabxiin qulqulla'u qabu hundi hammatamuu erga qulqulleeffateen booda Daarektaraaf yookiin Itti Gaafatamaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaaf ni qajeelcha.
- 6) Daarektarii yookiin Itti Gaafatamaan Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaa karoora dhihaate gamaggamee ni mirkaneessa, wantoota qorannaaf barbaachisan akka guutamuuf haala ni mijeessa.

61. Iddoo Galmeen Qorannaa Taa'u

- 1) Abbaan Alangaa eeruun akka qoratamu qajeelfameef, eeruu qajeelfameef kana waajjira poolisii dhimmichi ilaallatuuf xalayaan walqabsiisee erguun waajjira poolisiitti galmee dhimma kanaaf qophaa'e irratti akka galmaa'u taasisuun galmeen qorannoo hanga qoratamee xumuramutti waajjira poolisii taa'a.
- 2) Galmeen qorannaa qoratamee erga xumurameen booda waajjira poolisiitti galmee CR dhimma kanaaf addatti qophaa'e irratti CR qabachuun Mana Hojii Abbaa Alangaa aangoo qabuuf dabarfama.

62. Haala Ragaan Ittiin Funaanamu

- 1) Ragaan kan funaanamu maloota kanneen akka iddoo yakki itti raawwatame deemuudhaan, qaamaan, suuraadhaan, sagaleedhaan, footoon yookiin vidiyoon waraabuun yookiin saamuda fuudhachuudhaan ta'a.
- 2) Gareen qorannaa iddoolee ragaaleen itti argamanii fi haala ragaan osoo hin miliqiin yookiin hin dhokatiin yookiin osoo shakkamaan hin miliqsiin fudhachuu yookiin sassaabuun adda baasuu qaba.
- 3) Gareen qorannaa ragaalee sanadaa yookiin barreeffamaa qaama ilaallatu biratti qaamaan dhiyaachuudhaan waraqaa eenyummaa agarsiise yookiin akkaataa barbaachisaa ta'etti xalayaan gaafachuun funaanuu qaba.

63. Gosa Ragaalee Funaanamuu Qaban

- 1) Ragaaleen funaanamuu qaban kan ijoo dubbii eeruu dhihaatee yookiin dhimma qoratamu kallattiinis ta'e al kallattiin mirkaneessuu danda'u ta'uu qaba.
- 2) Keewwata kana keewwata xiqqaa (1) jalatti kan tumame akkuma eegameetti ta'ee, gosti ragaa funaanamu amala gocha yakka malaammaltummaa raawwatame irratti kan hundaa'u yoo ta'u kanneen armaan gadii hammachuu danda'a:
 - (a) ragaalee sanadaa yookiin barreeffamaa;
 - (b) ragaa namaa yookiin ogeessaa;
 - (c) ragaa ciraa;
 - (d) ragaa meeshaa elektrooniksii;
 - (e) ragaa addaa yookiin kan biroo.

64. Haala Addaa Ragaaleen Akka Hin Milqine Saamsuun yookiin Eeguun Ittiin Qorataman

- 1) Gareen qorannaa ragaalee sanadaa yookiin barreeffamaa tasa isa qunnaman kan yeruma argate sanatti fudhachuuf mijaawaa hin taanee fi hanga fudhatutti yeroo dheeraa kan fudhatu yoo ta'e yookiin odeeffannoon bahe miliquu yookiin akka badu shakkamaan yookiin gareen shakkamaa deeggaru battalumatti tarkaanfii miliqsuu yookiin balleessuu irratti raawwachuudhaaf saaxilamaa ta'uu isaa yoo shakkee fi amane saamsuun battalumatti hooggantoota dhihoo isaanii beeksisuu qabu.
- 2) Gareen qorannaa bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin madda ragaa saamse, wantoota saamse keessaa ragaalee barbaadamu hanga danda'ametti yeroo gabaabaa keessatti fudhachuun iddoo saamse banaa godhuu qaba.
- 3) Maddi ragaa yeroo samsamu chaappaa Mana Hojii Abbaa Alangaa yookiin Poolisii qabaachuu qaba.
- 4) Gareen qorannaa ragaa sakatta'uuf yookiin fudhachuuf yookiin kan saamse banuudhaaf wantoota armaan gadii godhuu qaba:
 - (a) namni dhimmichi ilaalu yookiin bakka bu'aan isaa bakka jirutti;
 - (b) hojjataan yookiin abbaan aangoo ilaallatu bakka jirutti;
 - (c) namni biroo kan naannoo sana jiraatu bakka jirutti qaboo yaa'ii barreessuun bu'uura seerri ajajuun walii mallatteessuun raawwachuutu isa irraa eegama;

65. Ragaalee Qorannaa Teekiniikaa Barbaachisan Funaanuu

- 1) Gareen qorannaa wantoota qorannaa teekiniikaa, sanadaa fi barreeffamaa yookiin kan biroo kan qorannaa ogummaa addaa barbaachisan yoo quunname, akkaataa gosa ragaa fi ogummaa ittiin funaanamu irratti hunda'uun qorannichaaf bu'aa sirrii ta'e argachuudhaaf karaa dandeesisuun of eeggannoodhaan funaanuu qaba.
- 2) Gareen qorannaa ragaalee ogummaa addaa barbaadan funaanuudhaaf haalli isa rakkisu yoo quunname osoo tutuqee miidhaa irraa hin ga'iin ogeessa kallattiidhaan dhimmi ilaallatuun akka funaanamu yaada Qindeessaa Gareef yookiin Abbaa Adeemsaatiif dhiheessuun kan raawwatamu ta'a.

66. Ragaalee Turjumaansisuu

Gareen qorannaa ragaalee sanadaa fi barreeffamaa afaan hojii naannichaatiin ala ta’anii fi turjumaansisuu barbaachisu adda baasee Manni Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa fi Waajjirri Poolisii dhimmichi ilaallatu akka turjumaansisu gochuu qaba.

67. Ragaa Namaa yookiin Ogeessaa

Gareen qorannaa ragaa namaa yookiin ogeessaa ijoo dubbii yakkaa qulqulleessuun beekan ragummaa bahuu danda’an qunnamuudhaan wanta beekan, argan, harka isaanii jiru irratti ibsa yookiin odeeffannoo yookiin jecha ragummaa irraa fuudhuu ni danda’a.

68. Jecha Ragaa Fuudhuu

- 1) Gareen qorannaa ragaa isaa otoo hin quunnamiin dura qabxiiwwan odeeffannoo yookiin jecha ragummaa irraa ittiin fudhatu addaan baafachuu qaba.
- 2) Gareen qorannaa akkaataa amalaa fi iccitii dhimma qoratamuutiin ragaa namaa yookiin ogeessaa iddoo itti argamutti qaamaan yookiin xalayaadhaan, bilbilaan, faaksiin, yookiin imeeliin walquunnamuun battalumatti yookiin beellama qabsiisee dubbisuun odeeffannoo yookiin ragaa irraa argachuu yookiin jecha ragummaa irraa fuudhuu ni danda’a.
- 3) Jecha ragaa namaa fuudhuun yookiin galmeessuun guca kanaaf qophaa’e irratti hundaa’uun kan raawwatamu ta’a.
- 4) Eenyummaa ragaa fi jechi isaa galmaa’ee dubbifameefii mallattoon mirkanaa’uu qaba.

69. Jecha Ragaa Fuudhuu fi Galmeessuu Keessatti Of Eggannoo Taasifamuu Qabu

- 1) Gareen qorannaa qabxii dhimmoota ijoo dubbii qoratamuutiin wal-hin qabanne unkaa jecha ragaa irratti galmeessuu hin qabu.
- 2) Gareen qorannaa jecha ragaan hin kennine yookiin yaada inni ibsuun sirriitti wal hin qabanne wal fakkaataadhaan yookiin waan ragaan jechuu barbaade otoo hin qulqulleeffatiin galmeessuu hin qabu.
- 3) Jecha kennaan Afaan Oromoo kan hin beekne yoo ta’e, turjumaana jecha kenna fi qorataan itti waligalaniin turjumaanameefii jechi irraa fuudhamu qaba.

70. Sakatta’iinsa fi Qabiinsa

Abbaan Alangaa poolisii waliin ta’uun sakatta’iinsa qorannoo yakkaa gaggeessuu keessatti sakatta’iinsi taasifamu kamiyyuu dhimmichaaf barbaachisaa ta’uu isaa fi ragaa barbaachisaa ta’e argachuu qofaaf kan taasifamu yookiin kan taasifame ta’uu isaa mirkaneessuu qaba.

Kunis:

- 1) meeshaan yakki irratti raawwatame yookiin akka ragaatti barbaadamu ykn dhaalamuu danda'u bakka sakatta'iinsi itti gaggeeffamuuf jedhu keessa ka'amuu isaa ragaa gahaan agarsiisu yookiin shakkiin gahaan jiraachuu isaa;
- 2) Mana Murtii ilaallatu irraa ajajni sakkata'iinsaa kennamu isaa kan agarsiisu eeyyamni sakatta'iinsaa jiraachuu;
- 3) sakatta'iinsi ajaja sakattaa'iinsaa malee kan gaggeeffamu yoo ta'e hanga ajajni sakatta'iinsaa Mana Murtiitii bahutti meeshaan sun baduu yookiin balaan gahuu isaa sababoonni gahaan tilmaama nama fudhachiisan yoo jiraatan Mana Murtii beeksisuun;
- 4) sakatta'iinsichi galma yaadameen alatti mirga shakkamaa yookiin nama biraa kan hin sarbina ta'uu isaa mirkaneessuu dha.

71. Ragaa Ciraa Qabamu Addaan Baasuu

Gareen qorannaa ragaa ciraa funaanuudhaan dura wantoota akka ragaa ciraatti fayyaduu danda'an tarreeffama isaa waliin addaan baasuu qaba.

72. Haala Gareen Qorannaa Ciraa Ofiin Qabuu Ittiin Danda'u

- 1) Gareen qorannaa hoogganaa dhihoo isaa beeksisuun ciraa qabuu ni danda'a.
- 2) Keewwata kana keewwata xiqqaa (1) jalatti kan tumame jiraatullee, Gareen qorannaa hooggansa dhihoof osoo hin beeksisiin ciraa qabuu kan danda'u:
 - (a) ciraa bu'aa yakka gocha harkaa fi harkaatiin walqabatu irratti;
 - (b) iddoo quunnamtiif mijaawaa hin ta'in irratti yoo qabame;
 - (c) ciraan miliquu ni danda'a jedhamee yoo amaname;
 - (d) ciraan qabame qabeenya maallaqaan tilmaamamu yookiin qabeenya maallaqaan hin tilmaamamne kan gocha yakkaatiif itti tajaajilamee fi sanadaalee gocha yakkaan wal-qabatan kan akka ragaa ciraatti lakkaawwaman battalumatti bakka argatetti qabuu ni danda'a.
- 3) Ciraa qabame hatattamaan murtii argachuun kan barbaachisu yoo ta'e hooggansa dhihoo beeksisuun Abbaan Alangaa galmee qorachaa jiru qajeelfama barbaachisaa kennuu ni danda'a.

73. Haala Ciraan Ajaja Mana Murtiitiin Qabamu yookiin Dhorkamu

Ciraan qabamu maallaqa yookiin qabeenya mallaqaan tilmaamuu fi hin tilmaamneen kan walqabatu, kan qabamu yookiin dhorkamu iyyannoo Gareen qorannaa Mana Murtiitti dhiheessuun ta'ee bu'aan isaa hooggansa dhihoof beeksifamuu qaba.

74. Haala Ciraan Qabame Itti Turuu fi Galii Ittiin Ta'u

- 1) Ciraan qabamu kamiyyuu haala guca ciraan ittiin gaafatamu, qabamuu fi galii ittiin ta'uun galmaa'ee Waajjira Poolisii yookiin akkaatuma barbaachisummaa isaatti Mana Hojii Abbaa Alangaa yookiin qaama biroo dhimmichi ilaallatu bira taa'uu ni danda'a.
- 2) Ciraan eegumsa kutaa ciraatiif mijaawaa hin taane yookiin qabiinsi isaa ogeessa addaa barbaachisu hanga murtii argatutti mana hojii mootummaa biroo yookiin mana nama dhuunfaa qabuudhaaf danda'u harka akka turu ajaja Mana Murtiitiin taasifamuu ni danda'a.

75. Haala Ciraan Tursiisuudhaaf Hin Danda'amne Itti Murtaa'u

- 1) Ciraan yeroo dheeraa turuu hin dandeenye yookiin qabamee turuun isaa bu'aa yookiin faayidaa galii sana irraa argamu irratti baay'ee dhiibbaa kan fidu yoo ta'e Abbaan Alangaa hoogganaa dhihoo isaa waliin mari'achuun qabeenyichi maallaqqatti akka jijjiiramuu murteessuu ni danda'a.
- 2) Bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin qabeenyichi maallaqqatti akka jijjiiramuu yoo murtaa'e Gareen qorannaa qabeenyichi karaa mana murtiitiin murtiin ariifachiisaa akka itti kennamuu fi raawwatamu ni taasisa.

76. Haala Ciraan Murtii Ittiin Argatu

- 1) Ciraan kamiyyuu yeroo gabaabaa keessatti murtii argachuu qaba.
- 2) Ciraan kamiyyuu ragaadhaaf yoo qabame dhimmi ittiin qabame yoo murtii argatu waliin murtii argachuu qaba.

77. Haala Ragaan Meeshaa Teknolojiitiin Funaannamu

- 1) Gareen qorannaa kamiyyuu akkaataa seeraatiin meeshaa teknolojiitiin fayyadamee ragaalee funaanuudhaaf malaa fi tooftaa ogummaa qorannaatiin cimsachuuf tattaaffii gochuutu isa irraa eegama.
- 2) Gareen qorannaa maloota kanneen akka raadiyoo quunnamtiitiin, moobaayilaan, suuraadhaan, vidiyoodhaa fi imeeliin faayyadamuun ragaa funaanuu ni danda'a.
- 3) Gareen qorannaa bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (2) tiin ragaa funaanuuf sagalee waraabuun, suuraan yookiin vidiyoon agarsiisuun kan raawwatamu ta'ee, haalli

raawwii isaa bu'uura sirna Seera Addaa Falmii Fi Raga Yakka Malaammaltummaa Fooyya'ee Bahe Labsii Lakk.434/97 tiin fi Labsii lakk.882/2007 kan raaawwatamu ta'a.

78. Ragaalee Meeshaa Teknolojii Ogeessa Wajjin Qindoominaan Funaanuu

- 1) Gareen qorannaa meeshaa kanaan hojjachuudhaan ogummaan kan isa hanqatu yoo ta'e, karaa hoogganaa dhihootiin ogeessa meeshaa teknolojiitti fayyadamuun ragaa sassaabuuf ga'uumsa qabuun akka ragaan funaannamu ni taasisa.
- 2) Ragaan bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin kan funaaname yoo ta'e akkaataan ragaan sun itti funaanamee fi Mana Murtiitti ragaadhaaf yoo dhihaate madaallii itti argachuu danda'uun Abbaa Alangaatiin qindeeffamuu qaba.
- 3) Mala teknolojiitiin meeshaan ragaan itti funaanamee fi ragaan funaaname guca ragaa mala tekinolojii irratti guutamee kutaa ciraatti galii ta'uun yeroo ragaadhaaf barbaadamu bahii ta'ee dhihaachuu qaba.
- 4) Gareen qorannaa ogeessi gargaarsaan ragaa funaanee fi namni ragaa kana eeguu qabu akka hin badnee fi miidhaan irra hin geenye of eeggannoodhaan qabuutu irraa eegama.

79. Dhimmoota Dursi Kennamuun Qorataman yookiin Murtiin Itti Kennamu

- 1) Odeeffannoo yookiin eeruu akka qorataman jedhaman baay'atanii yeroo tokko qorachuun kan hin danda'amne yoo ta'e, Qindeessaan Garee yookiin Abbaan Adeemsaa ulaagaalee armaan gadiitiin dhimmoota dursa kennaman addaan baafate akka qoratamu ni taasisa:
 - (a) ulfinaa fi qulqullina ragaa odeeffannoo wal qabatee gahaa ta'e of keessaa kan qabu;
 - (b) baay'ina maallaqaa yakka malaammaltummaa raawwatameen faayidaan argame guddaa ta'uu;
 - (c) eeruu dhihaateen yakki raawwatame jedhame miidhaa guddaa hawaasuummaa, siyaasaa fi dinagdee irratti qaqqabsiisa jedhamee yoo tilmaamame;
 - (d) sadarkaan aangoo shakkamtootaa ol'aanaa ta'uu.
- 2) Keewwata kana keewwata xiqqaa 1 jalatti kan tumame akkuma eeggametti ta'ee eeruun haa qoratamu jedhamee murtaa'e kan gaggeeffamu akkaataa dhihaannaa duraa duuba isaa kan eeggateen ta'a.

- 3) Gareen qorannaa eeruu fi galmee akka qoratu kennameef yookiin qajeelfameef istaandaardii yeroo JBAH dhaan taa'e keessatti qoratee yookiin murtii itti kennee xumuruu qaba.
- 4) Gareen qorannaa istaandaardii yeroo JBAH keessatti kaawwame keessatti qorannaa isaa xumuruu kan hin dandeenye yoo ta'e sababa isaa ibsuun guca kanaaf qophaa'e irratti ibsuun Qindeessaa Garee yookiin Abbaa Adeemsaaf dhiheessuu qaba.
- 5) Gareen qorannaa eeruun yookiin galmee qorannaan isaa eegalamee isa qaqqabe qoratee, qabxii qoratamuu qabuu fi guutamuu qabu adda baasee yookiin ijoo qabatee guyyaa eeruu yookiin galmeen kennamee kaasee haala dhimmichaa irratti hundaa'uun yeroo guyyaa shan (5) hin caalle keessatti qabxii qulqullaa'uu qaban adda baasee yookiin qorannoon dabalataa hin barbaachisu yoo ta'e murtii isaa hoogganaa dhihoof dhiheessuu qaba.

80. Sirna Shakkamaan Gara Ragaatti Ittiin Jijjiiramu

- 1) Akkaataa sirna seeraa addaa fi ragaa yakka malaammaltummaa irratti tumameen shakkamaa gara ragaatti jijjiiruun ni danda'ama.
- 2) Shakkamaa gara ragaatti jijjiiruuf haal-dureewwan Labsii lakk.434/97 fi labsii lakk.882/2007 jalatti kaa'aman akkuma eegametti ta'ee, haal dureewwan armaan gadiitti taa'an guutamuu qabu:
 - (a) shakkamaan gahee ofii fi kan miiltota isaa ilaalchisee odeeffannoo fayyadu kan kenne ta'uun isaa yoo mirkanaa'e;
 - (b) ragaan biroo gahaan kan hin jiraanne yoo ta'e;
 - (c) dhimmichi mana murtiitti osoo hin dhiyaatiin dura odeeffannoo barbaachisaa fi bu'aa qabeessa ta'e kennuun isaa yoo mirkanaa'e;
 - (d) shakkamaan ragaan inni kennu jechaan yoo ta'e kanuma mana murtii irratti dhihaatee ragaa bahuuf hayyamamaa ta'uun isaa yoo mirkanaa'e; fi
 - (e) shakkamaan himata yakkaa irraa bilisa ta'uuf faayidaa malaammaltummaan argate yoo deebise yookiin deebisuuf waliigaltee yoo seene.
- 3) Murtiin shakkamaa gara ragaatti jijjiiruu akkaataa labsii lakk. 434/97 keewwata 43(1-6) fi labsii lakk.882/2007 irratti tumameen mirgaa fi dirqama taa'an kan guute ta'uu qaba.

- 4) Dhimmi shakkamaa gara ragaatti akka jijjiiramu gaaffii dhiheessu Abbaa Alangaa dhimmicha qabateen, nama shakkameen yookiin Qindeessaa Garee yookiin Daarektaraan yookiin Abbaa Adeemsaan ta'uu qaba.
- 5) Qaamni shakkamaa gara ragaatti haa jijjiramu jedhee murtii kennamu yakka sadarkaa Naannootti qoratamaa jiru yoo ta'e Daarektarii marii Garee Abbootii Alangaa Naannoottiif dhiheessuun yoo murtaa'e yookiin sadarkaa Godinaa yookiin Aanaa/Magaalaatti kan qoratamaa jiru yoo ta'e Abbaan Adeemsa marii Garee Godinaatiif dhiheessuun yoo murtaa'ee fi Abbaa Alangaa Waligalaa yookiin Itti aanaa Abbaa Alangaa Waligalaatiin yoo mirkanaa'e.
- 6) Shakkamaan gara ragaatti akka jijjiramu erga murtiin kennamee booda shakkamaan ragaa ta'uu isaaf mirgaa fi dirqama isaa kan ibsu guca shakkamaa gara ragaatti jijjiiruuf qophaa'e irratti akka mallatteessu ni taasifama.
- 7) Murtiin kenname galmee qorannaatiin kan wal-qabatu ta'ee Abbaa Alangaa dhimmicha qabateen akka raawwatamu ni taasifama.

81. Shakkamaa Dhiheessuu, Qabuu yookiin To'annaa Jala Oolchuu

- 1) Shakkamtoota osoo hin to'atiin dura Abbaa Alangaa Waliigalaa mariisisuun dirqama akka ta'e maanuwaalii kanaan tumame akkuma eegametti ta'ee shakkamaan yakka malaammaltummaa harkaafi haarkatti yoo raawwatu kan qabame yoo ta'e malee, to'annaa jala kan oolu dhimma ittiin shakkameen ragaa barbaachisaan yoo funaannamee fi gocha ittiin shakkame raawwachuun isaa yoo mirkanaa'ee dha.
- 2) Shakkamaan erga ragaan xumuramee yookiin osoo ragaan hin xumuramiin akka qabamu yoo barbaadame, Gareen qorannaa dhimmicha qabate hoggansa dhihoo beeksisuun akka to'atamu ni taasifama.
- 3) Poolisiin shakkamaa qajeelfama Abbaa Alangaa irratti hundaa'uun bu'uura seeraatiin to'annoo jala ni oolcha.

82. Jecha Shakkamaa Fuudhuu

- 1) Gareen qorannaa dhimmicha hordofu shakkamaan yakka malaammaltummaan shakkame tokko akkuma qabameen yeroo seeraan taa'e keessatti jecha irraa fuudhuu qaba.
- 2) Jechi shakkamaa akkaataa sirna seera deemsa falmii adaba yakkaa fi guca dhimma kanaaf qophaa'e irratti hundaa'ee kan fuudhamu ta'a.

- 3) Gareen qorannaa shakkamaa irraa jecha yeroo fuudhu koppii waraqaa eenyummaa yookiin shakkamaan daldalaa yoo ta'e koppii hayyama daldalaa isaa galmeen walqabsifamuu qaba; akkuma barbaachisummaa isaatti suuraa kaasuu fi vidiyoon waraabuu qaba.

83. Yeroo Qorannaan Itti Raawwatamuu fi Murtiin itti Kennamu

Gareen qorannaa eeruu akka qoratamu dhihaateef irratti haala armaan gadiitiin qoratee murtii kennuu qaba.

- 1) Yakkoota malaammaltummaa sasalphaa guyyaa 20 keessatti qoratee xumuruun, galmee qorannaa dhihaate irratti guyyaa 5-7 keessatti murtii kennuu qaba;
- 2) Yakkoota malaammaltummaa jiddugaleessa baatii tokkoo fi walakaa keessatti qoratee xumuruun galmee qorannaa dhihaate irratti guyyaa 7-10 keessatti murtii kennuu qaba;
- 3) Yakkoota malaammaltummaa wal-xaxaa ta'an baatii sadii keessatti qoratee xumuruun galmee qorannaa dhihaate irratti guyyaa 10-13 keessatti murtii kennuu qaba.
- 4) Abbaan Alangaa yeroo olitti kaa'ame kana keessatti hojii isaa hin xumurre sababa isaa hoogganaa dhiyoo isaatiif beeksisuu qaba.

84. Mirga Wabii Shakkamaa

- 1) Mirgi wabii shakkamaadhaaf kan eegamu ykn kan dhorkamu seera deemsa falmii yakkaa, Sirna Seera Ragaa Addaa Federaalaa labsii lakk. 434/97 keewwata 4 fi labsii lakk.882/2007 keewwata 3 jalatti ibsame irratti hunda'een ta'a.
- 2) Shakkamaan to'atame bu'uura seeraatiin mirga wabiitiin akka gadidhiifamu Abbaan Alangaa dhimmicha qabate poolisii ajaju ni danda'a.

85. Yeroo Beellamaa Gaafachuu

Qorannaan eegalame kan hin xumuramnee fi yeroon qorannaa dabalataa kan barbaachisu yoo ta'e shakkamaan yeroo beellamaatiin akka turu bu'uura sirna seera adeemsa falmii adaba yakka keewwata 59(2) fi labsii lakk. 434/97 keewwata 7(4) fi labsii lakk. 882/2007 keewwata 4(5) tiin Poolisiin Abbaa Alangaa marisisuun Mana Murtii ni gaafata.

86. Galmee Qorannaa Gabaasuu

- 1) Gareen qorannaa hojii qorannaa karoorfatee dirree deemuun hojjatee, gara waajjiraa deebi'u hojii qorannaa karoorfate keessa kan raawwataman, kan hin raawwatamiin, sababaa isaa fi rakkoo isa quunnamee fi hojii gara fuula duraa hojjatamuu qabu bifa ifa

ta'een ibsuun mallatteessee Qindeessaa Garee yookiin Abbaa Adeemsaatiif yookiin Daarektaraaf gabaasa dhiheessuu qaba.

- 2) Qindeessaan Garee yookiin Abbaan Adeemsa dhuma irratti galmee qorannaa xumuramee dhihaateef akkaataa saffina, qulqullinaa fi baasii xiqqaan hojjachuuf JBAH keessatti taa'e eeggatee raawwatamuu isaa guca madaallii qorannaa irratti madaallii taasisuun Abbaa Alangaa dhimmicha qorateef ni deebisa.

87. Qabeenyaa fi Maallaqa Yakka Malaammaltummaatiin Qisaasame Deebisiisuu

- 1) Abbaan Alangaa dhimma gocha yakka malaammaltummaa fi qabeenya hordofuu fi deebisiisu kamiyyuu maallaqa yookiin qabeenya yakka malaammaltummaatiin walqabate yookiin tilmaama miidhaa gahee deebisiisuu fi dhorkisiisuu yookiin uggursiisuuf akkaataa labsii lakk 214/2011 bahe kew.7 fi labsii seera sirna falmii fi ragaa addaa farra malaammaltummaa fooyyaa'ee bahe lakk. 434/1997 fi labsii lakk.882/2007 tiin raawwatamuu kan qabu dha.
- 2) Sirni adeemsi qabeenyaa fi maallaqni gocha yakka malaammaltummaatiin qisaasame, tilmaama gocha yakka malaammaltummaatiin raawwatame, faayidaa argamee fi argamsiise, kan horatame yookiin miidhaa gahe deebisiisuun haala armaan gadiitiin kan raawwatamu ta'a:
 - (a) falmii mana murtiitti gaggeessuudhaan himata hariiroo hawaasatiin qabeenyaa fi maallaqaa deebisiisuu;
 - (b) qabeenyii fi maallaqni bu'aa yakka malaammaltummaa yoo ta'e falmii himata yakkaa keessatti hamachisuudhaan deebisiisuu;
 - (c) ijoo himataa fi ibsa ragaa irratti haala agarsiisuu danda'uun akka ragaatti mana murtiitti dhiheessuu;
 - (d) ragaawwan gocha yakka malaammaltummaatiin qabeenya qisaasame, horatame, faayidaan argame, argamsiifame yookiin tilmaama miidhaa gahee ifatti mirkaneessuu danda'an, kan akka sanadaa, barreeffama adda addaa fi ragaa namaa, kan ogeessaa dhiheessuudhaan himata yakka malaammaltummaa gaggeeffamu keessatti raggaasisuu fi ijoo dubbii murtii adabbii yakkaa wajjin murtii qabeenya dhaalchisuu yookiin ajaja biroo kennisiisuu;

- (e) murtii qabeenyaa fi maallaqa dhaalchisuu kenname akka hojii irra oolu mana hojii mootummaa yookiin qaama ilaallatuuf galii akka ta’u mana murtii irraa ajaja fuudhachuu;
- (f) dhimmi isaa himata siviiliitiin akka dhihaatu yoo ajajame yookiin bira darbame himatni siviilii akka dhihaatu Daarektoreetii yookiin Adeemsa Dhimmoota Hariiroo Hawaasaatti qajeelchuun akka deebifamu taasisuu;
- (g) himata siviilii dhiheessuuf, qaamni himata siiviilii dhiheessu ijoo dubbii himata yookiin gocha yakka malaammaltummaatiin qabeenya yookiin maallaqa qisaasame, horatame, tilmaama miidhaa gahee adda baafachuun beekuu;
- (h) Gareen qorannaa qabeenya dhaalchisu yookiin deebisiisu qabeenyi yookiin maallaqni qisaasame yookiin horatame yookiin tilmaama miidhaa gahee yookiin qabeenyi dhuunfaa namoota shakkamtoota gochoota kana raawwatan maqaa isaaniitiin yookiin firoota isaaniitiin yookiin maqaa nama birootiin jiruu fi iddoo itti argamu adda baasee beekuu;
- (i) qabeenya dhorkamuu qabu addaan baasuudhaan qajeelfamni akka kennamuuf qindeessa garee yookiin Abbaa adeemsaatti dhiheessuu;
- (j) Gareen qorannaa maallaqa herreega baankii namoota shakkamanii qorachuun barbaachisaa yoo ta’e Qindeessaan Garee yookiin Abbaan Adeemsa gabaasa dhiheessuun, ajajni Daarektaraan yookiin Itti Gaafatamaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaatiin akka itti kennamu taasisuun; ajaja kennamu hojii irraa oolchuu;
- (k) qorannoo gaggeeffameen qabeenya yookiin maallaqa qabaachuun yookiin jiraachuun isaa yoo mirkanaa’e yookiin beekkame dhorkiin akka kennamu, gareen qorannaa qaama akka qulqulla’uu ajaje beeksisuun, iyyata dhorkii qabeenyaa fi maallaqaa qopheessee mana murtiitti dhiheessee dhorkisiisuu;
- (l) Gareen qorannaa iyyata dhorkii fudhatee mana murtii geessee ajaja dhorkii kennisiisee, ajaja dhorkii fudhate akkaataa ajajaatti akka raawwatamu qaama qabeenyichi harka jiru beeksisuun koppii isaa galmeen walqabsisuu;
- (m) Abbaan Alangaa garee qorannaa ajaja dhorkii kenname irratti komiin yoo ka’e akkuma isa qaqqabeen seera irratti hundaa’ee yaada yookiin deebii qopheeffachuudhaan mana murtiitti qaamaan argamuudhaan yookiin mala

teknolojiitiin fayyadamuudhaan deebii kennuu, falmii akkaataa seeraatti ni gaggeessa, murtii ni dhaga'a, murtii yookiin ajaja kenname beekuu qaba.

(n) qabeenya dhorkamee turuu hin dandeenye yookiin wanta badu yookiin baasii guddaadhaaf saaxiluu ta'e irratti murtiin ariifachiisaan akka kennamu hogganaa dhihootiif dhihaatee murtiin erga irratti kennameen booda mana murtiitti dhihaatee ajajni akka irratti kennamu;

(o) ogeessi bulchiinsa qabeenyaa fi ciraa tarreeffama qabeenya dhorkamee, adda bahee gucaan guutamee qaama hordoffii taasisuu fi Abbaa Alangaa galmee qabatee fi Daarektara yookiin Abbaa Adeemsa Godinaa beeksisuun galmee qabeenya dhorkamee irratti lakkoofsa kennuun daataa beezii irratti galmeessuun ragaa ni qabata.

3) Qindeessaan garee yookiin Abbaan Adeemsa fi Abbaa Alangaa dhimmicha hordofu ajajni dhorkii kenname raawwatamuu isaa yeroo yeroon hordofuu qaba.

88. Sirna Adeemsa Falmii Mana Murtiitiin Ala Qabeenya yookiin Maallaqa Deebisiisuu

Labsii Hundeeffama Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa Lakk 214/2011 keewwata 7(21) irratti hundaa'uun, Abbaan Alangaa yakka malaammaltummaa raawwatamee argame adeemsa falmii Mana Murtiitiin ala qabeenya gocha yakka malaammaltummaatiin argame, horatame qisaasame yookiin tilmaamaa miidhaa gahee akkaataa armaan gaditti tarreeffamaniin deebisiisuun ni danda'ama:

1) Adeemsa tarkaanfii bulchiinsaa nama hojjataa gocha yakka malaammaltummaa sasalphaa faayidaan argamee yookiin miidhaan dhaqqabee qarshii kuma dhibba tokko fi isaa gadi ta'e irratti:

(a) Abbaan Alangaa akkaataa dambii naamusaa mana hojii hojjatichaa, dhaabbata misoomaa yookiin Jaarmiyaalee uummataa fi seera hojjattota mootummaatiin tarkaanfiin bulchiinsaa akka fudhatamu ni taasiisa;

(b) Abbaan Alangaa qabeenya yookiin maallaqa yakka malaammaltummaatiin argame, qisaasame, horatame yookiin tilmaama miidhaa gahee shakkamaan akka deebisu yookiin bakka buusu ni taasiisa;

(c) Abbaan Alangaa akka barbaachisuummaa isaatti tarkaanfii biroo akka fudhatamu taasisuu ni danda'a;

- 2) Akkaataa keewwata kana keewwata xiqqaa (1) jalatti tumameen tarkaanfiin bulchiinsaa fudhatamuu yookiin raawwatamuu kan danda’u ulaagaaleen armaan gadii yoo guutamanii dha:\
 - (a) tarkaanfii bulchiinsaatiin itti deemuudhaan qabeenya yookiin maallaqa qisaasame, bade yookiin argame deebisuun karaa salphaa fi bu’aa qabeessa ta’een ni danda’ama jedhame yoo itti amaname;
 - (b) hojjataan yookiin namni yakka malaammaltummaa raawwate yoo gaabbee yookiin yoo kan irraa baratu ta’ee fi qabeenya yookiin maallaqa qisaase yookiin fudhate yookiin tilmaama miidhaa gahee dhala waliin kan deebise yoo ta’e yookiin deebisuuf waadaa kan gale yookiin wabii gahaa kan dhiyeesse yoo ta’e dha;
- 3) Abbaan Alangaa balleessaa shakkamaan raawwate tokko tokkoon ibsuun taarkaanfiin bulchiinsaa barbaachisaa ta’e bu’uura seeraatiin akka fudhatamu taasisuu fi bu’aa isaa hordofuu qaba;
- 4) Yakkoota malaammaltummaa sasalphaa faayidaan argame yookiin miidhaan dhaqqabee qarshii kuma dhibba tokkoo fi isaa gadi ta’e osoo himanni mana murtiitti hin dhiyaatiin dura tarkaanfii bulchiinsaatiin qabeenya yookiin maallaqa deebisiisuun galmeen qorannaa akka addaan citu kan ta’u:
 - (a) dhimmichi aangoo sadarkaa Naannoo yoo ta’e Marii Garee Abbootii Alangaatiin erga murtaa’ee booda Daarektarri Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Hoogganaa Damichaa marisisuun kan itti amaname yoo ta’e ni raawwachiisa yookiin akka raawwatamu ni taasisa;
 - (b) dhimmichi aangoo sadarkaa Godinaa yoo ta’e Marii Garee Abbootii Alangaatiin erga murtaa’ee booda karaa Itti gaafatamaa Mana Hojii Godinichaa Daarektoreetii yookiin Dhaddacha Dhaabbiitiif erguun Daarektarri Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Hoogganaa Damichaa marisisuun kan itti amaname yoo ta’e ni raawwachiisa yookiin akka raawwatamu ni taasisa;
- 5) Dhimma yakka malaammaltummaa raawwatame kamiyyuu Abbaa Alangaa Waliigalaatiin kan itti amaname yoo ta’e, tarkaanfii bulchiinsaa fudhachuun qabeenya qisaasame deebisiisuun galme qorannaa addaan kutuu ni danda’ama

89. Galme Qorannoo Yakka Malaammaltummaa Cufuu yookiin Qorannaa Adda Kutuu

Abbaan Alangaa dhimma yakka malaammaltummaa qorannaa dhimmoonni addaan kutuudhaaf sababa ta'an guutuudhaaf tattaaffii barbaachisaa ta'e erga taasiseen booda sababoota armaan gadii irratti hundaa'uudhaan galmees qorannoo poolisii marii Garee Abbootii Alangaatiin cufuu ni danda'a:

- 1) qorannoon yakkaa osoo gaggeeffamaa jiruu shakkaamaan kan du'e yoo ta'e;
- 2) umuriin shakkamaa waggaa sagalii gadi ta'uun isaa yoo mirkanaa'e;
- 3) shakkamaan dhimma amma qorannaa irra jiruun kanaan dura himatamee bilisa bahuu yookiin adabamuun isaa kan mirkanaa'e yoo ta'e;
- 4) dhimmi qorannaan irratti gaggeeffame darbiinsa yerootiin kan daangeeffame yoo ta'e;
- 5) shakkamaan dhimma qorannaan irratti gaggeeffamaa jiru irratti qaama qorannaa biraatiin yookiin dhimmuma kana irratti himanni yakkaa mana murtiitti dhihaatee qorannaa yookiin falmii irra jiraachuun isaa yoo mirkanaa'e;
- 6) shakkamaan mirga himatamuu dhiisuu yoo qabaatee fi sababni seeraa mirgi kun ittiin ka'u kan hin jirre ta'uun isaa yoo mirkanaa'e /diplomatic immunity/;
- 7) shakkamaan yakkicha ilaalchisee sababa jecha ragummaa isaa kenneen himannaa keessaa bilisa akka ta'u yoo murtaa'e;
- 8) Abbaan Alangaa Waliigalaa faayidaa uummataaf jecha galmeen qorannaa yakka malaammaltummaa akka addaan citu yoo ajaje;
- 9) Shakkamaa mana murtiitti dhiheessuun balleessaa taasiisuuf ragaa gahaan kan hin jirre yoo ta'e;
- 10) shakkamaa argachuun kan hin danda'amnee fi yakki inni raawwate bu'ura seera deemsa falmii yakkaatiin bakka inni hin jirretti ilaalamuu kan hin dandeenye yoo ta'e.

Kutaa Lama

Qorannaa Yakka Taaksii

90. Walitti Dhufeenya Gareen Qorannaa Abbaa Taayitaa Galiwwan Waliin Qabu

- 1) Abbaan Taayitaa Galiwwan sadarkaa sadarkaan jiru eeruwwan yakka taaksii karaa hojjattoota isaatiin yookiin karaa nama birootiin argate Garee qorannaatiif dabarsee kennuu qaba.
- 2) Gareen qorannaa yakka taaksii eeruu dhimma yakka taaksiitiin walqabatu Waajjira Abbaa Taayitaa Galiwwan sadarkaa sadarkaan jiru irraa hordofee fuudhuun qulqulleessuu qaba.
- 3) Keewwata kana keewwata xiqqaa (2) jalatti kan tumame akkuma jirutti ta'ee gareen qorannaa yoo xiqqaate torbanitti guyyaa tokko eeruu yakka taaksii Abbaa Taayitaa Galiwwan sadarkaa sadarkaan jiru biraa hordofee fudhachuu qaba.
- 4) Abbaan Alangaa qorannaa yakka taaksii beeksisuudhaan, mariisiisuudhaan, gorsuudhaan, akkasumaas ajajaa fi qajeelfama seera qabeessa, sababa qabeessa fi loogii irraa bilisa ta'e kennuudhaan qorannaa yakka taaksii gaggeeffamu keessatti hirmaachuudhaan poolisii fi hojjattoota Abbaa Taayitaa Galiwwan waliin wal deeggaruun hojjechuu qaba.

91. Eeruu Yakka Taaksii Fuudhuu

- 1) Eeruun yakka taaksii irratti dhihaatu kan simatamu fi fudhamu garee qorannaa biratti ta'a.
- 2) Keewwata kana keewwata xiqqaa (1) jalatti kan tumame jiraatullee, eeruun yakka taaksii qaama adda addaa irraa Mana Hojii Abbaa Alangaa sadarkaa sadarkaan jiru biratti kan dhihaatu yoo ta'e Daarektarii yookiin Abbaan Adeemsaa eeruun dhiyaateef galmeessuun akka qoratamuuf garee qorannaa yakka taaksiif ni qajeelcha; ni hordofa.
- 3) Eeruun yakka taaksii dhihaatu kamiyyuu garee qorannaatiin galmaa'uu qaba.

92. Akkaataa Eeruun Yakka Taaksii itti Fuudhamuu fi Qorannaan Itti Eegalamu

Abbaan Alangaa kutaa qorannaatti argamuun hojii isaa yommuu raawwatu eeruwwan dhihaatan akkaataa armaan gadiitiin keessummeessuu qaba:

- 1) eeruun dhihaate yakka taaksii yoo ta'e qorannaan akka eegalamuuf qajeelfama ni kenna;

- 2) eeruun dhihaate hariiroo hawaasaa yookiin dhimma bulchiinsaa kan ilaallatu yoo ta'e qaamni eeruu dhiheesse maal gochuu akka qabu sirriitti ibsuufii;
- 3) Abbaan Alangaa yeroo iddoo qorannaa hin jirretti eeruwwan, iyyannoowwan kutaa qorannaatti dhihaatan yookiin qorannoowwan eegalaman yoo jiraatan Abbaan Alangaa akkuma kutaa qorannaatti deebi'een qorataa poolisii yookiin itti gaafatamaa kutaa qorannaa yakkaa gaafachuudhaan eeruwwan yookiin iyyannoowwan dhihaatan yookiin qorannoowwan eegalaman beekuu fi waliin qorachuu qaba;
- 4) Abbaan Alangaa qorannaan yakkaa akka eegalamuuf yeroo qajeelfama kennu yookiin eeruwwan fi iyyannoowwan dhihaatan irratti qorannoowwan jalqabaman yeroo qoratu dhimmoota armaan gadii ilaalcha keessa galchuu qaba:
 - (a) yakki raawwatamuu isaa ragaan agarsiisu jiraachuu isaa;
 - (b) gochi raawwatame jedhame yakka taaksii ta'uu isaa;
 - (c) qaamooleen qorannaan yakkaa akka eegalamu barbaadan faayidaan isaan dhimmicha irratti qaban, loogii irraa bilisa ta'uu yookiin walitti dhufeenya yookiin sababa addaa; fi
 - (d) dhimmicha irratti ragaa gahaa himata dhiheessisuu fi murtii balleessummaa mirkaneessuu dandeessisu argachuun kan danda'amu ta'uu isaa.
- 5) Eeruuwwan yakka taaksii garee qorannaaf dhihaatan galmaa'anii taa'uu qabu.

93. **Toftaalee Ragaan Ittiin Funaanamu Filachuu**

- 1) Gareen qorannaa yakka taaksii qoratu toftaawwaan baratamaa qorannaan yakkaa ittiin gaggeeffamu beekuu fi tooftaawwan kanaan hojjachuu qaba.
- 2) Abbaan Alangaa qorannaa yakka taaksii keessatti haala ulfaatinaa fi amala addaa yakkichaa tilmaama keessa galcheen poolisii waliin ta'uun toftaawwaan qorannaa ni murteessa.

94. **Gosa Ragaalee Funaanamuu Qaban**

- 1) Gareen qorannaa yakka taaksii ragaaleen funaanamuu qaban kan ijoo dubbii eeruu dhihaatee yookiin dhimma qoratamu kallattiidhaanis ta'ee, karaa kallattii hin taaneen mirkaneesuu danda'u ta'uu qaba.
- 2) Keewwata kana keewwata xiqqaa (1) jalatti kan tumame akkuma eegametti ta'ee, gosti ragaa funaanamuu amala gocha yakka taaksii raawwatame irratti kan hundaa'u yoo ta'u kannen armaan gadii hammachuu danda'a:
 - (a) ragaalee sanadaa yookiin barreeffamaa;

- (b) ragaa namaa yookiin ogeessaa;
- (c) ragaa ciraa;
- (d) ragaa meeshaa elektirooniksii;
- (e) ragaa addaa yookiin kan biroo hammachuu ni danda'a.

95. Ragaa Sassaabuu

- 1) Gareen qorannaa ragaa namaa yookiin ogeessaa ijoo dubbii yakkicha beekan kanneen akka namoota, miseensota yookiin dhimmamtoota iddoo yakkaa turan irraa fi namoota biroo ragaa ta'uu danda'an irraa odeeffannoo fi jecha ragummaa haala raawwii yakkichaa ibsuun fuudhuu.
- 2) Ragaan kan funaanamu iddoo yakki itti raawwatame deemudhaan ragaa adda baasuun odeeffannoo fudhachuu, suuraadhaan, sagaleedhaan (footoo yookiin viidiyoo), saamuda fuudhachuudhaan.
- 3) Iddoolee ragaaleen itti argamanii fi haala otoo hin miliqiin yookiin hin dhokatiin yookiin otoo shakkamaan dhaga'ee hin miliqsiin yookiin ofii hin miliqiin itti fudhatu yookiin sassaabu adda baasuu qaba.

96. Odiiti Qorannaa (investigation audit) Taasisuu

- 1) Gareen qorannoo eeruu yakka taaksii dhihaate irratti odiitiin qorannaa (investigation audit) barbaachisaa ta'uu isaa adda baasuu qaba.
- 2) Gareen qorannoo eeruu yakka taaksii isaaf dhihaate irratti odiitiin qorannaa barbaachisaa yoo ta'e Abbaan Taayitaa Galiwwanii yookiin Ministeera Galii fi Gumuruukaa odiitii qorannaa akka gaggeessuu fi argannoo isaa akka dhiheessu ajajuu ni danda'a;

97. Sakatta'iinsa Tasaa (Operation) Gaggeessuu

Abbaan Alangaa, Abbaan Taayitaa Galiwwannii fi Komishinii Poolisii Oromiyaa sadarkaa sadarkaan jiran waliin ta'uun eeruu dhihaate irratti oppireeshinii gaggeessuu ni danda'a.

98. Jecha Ragoota Namaa Qorachuu fi Madaaluu

- 1) Abbaan Alangaa yeroo qorannaan gaggeeffamu jecha ragoonni kennan amanamummaa fi fudhatamummaa kan qabuu fi gahaa ta'uu isaa qorachuu fi madaaluu qaba.
- 2) Abbaan Alangaa jecha ragoootaa yeroo qoratu fi madaalu gochaawwan armaan gadii ni raawwata:

- (a) ragaan shakkisiisaa fi wal-falleessu kan jiru yoo ta'e ragoolee irra deebiin dhiheessisuudhaan akka qulqullaa'uu fi akkuma barbaachisumaa isaatti ragoonni jecha dabalataa akka kennan ni taasisa;
- (b) galmee ragaa sadarkaa qabu yoo ta'e ragaan sirriitti kennamuu isaa mirkaneessuu keessattuu shakkamaan jecha isaa osoo hin kennin dura mirgi heeraan kennameef itti himamuu isaa fi erga jecha kenneen booda dubbifameefii karaa kamiinuu osoo hin dirqisiifamiin fedhii isaatiin jecha kennuu isaa ragooleen kan beekan ta'uu isaa qulqulleessuu qaba;
- (c) galmee shakkamaan gocha yakkaa raawwachuu isaa agarsiisu yoo ta'e jechi ragaa seera qabeessaan fudhamuu isaa mirkaneessuu keessattuu ragooleen loogii irraa bilisa ta'uu isaanii fi haala raawwii gocha yakkaa ittiin shakkame fedhii fi bilisa ta'e agarsiisuu isaa beekuu isaanii mirkaneessuu;
- (d) Gareen qorannaa galmee qorannoo poolisii tokko yommuu qoratu ijoo dubbii muraasa qofa qabachuun osoo hin taane qorannicha bal'isuudhaan kallattii adda addaatiin ilaaluutu irra jiraata;
- (e) Abbaan Alangaa galmee qorannoo irratti murtii kennuun dura qorannichi kan xumurame ta'uu fi ragaawwaan barbaachisoo ta'an hunduu kan walitti qabaman ta'uu isaa mirkaneeffachuu qaba.

99. Ragaalee Sanadaa yookiin Teekiniikaa Funaanuu

- 1) Gareen qorannaa ragaalee sanadaa yookiin barreeffamaa, qaamaan dhiyaachuudhaan akkaataa barbaachisaa ta'etti formaatii xalayaa irratti ibsuudhaan qaama ilaallatu irraa funaanuu qaba.
- 2) Gareen qorannaa ragaalee teekiniikaa barbaachisu adda baasuun sassaabuu yookiin mallattoo qubaa, chaappaa, xiinxala barreeffama maashinoota adda addaa, nagaheewwanii fi ragaawwan sanadaa biroo haala raawwii yakkichaa ibsuu danda'aniin fudhachuu qabu.
- 3) Gareen qorannaa wantoota qorannaa teekiniikaa, sanadaa fi barreeffamaa yookiin kan biroo qorannaa ogummaa addaa barbaachisan yoo quunname, akkaataa gosa ragaatiin ogummaa ittiin funaanamu irratti hunda'uun akkaataa qaamni fuula dura qorannaadhaaf itti ergamu sanaaf qoratee bu'aa sirrii ta'e argachuudhaaf karaa issa dandeesisuun of eeggannoodhaan funaanuu qaba.

- 4) Ragaalee kana funaanuudhaaf, haalli isa rakkisu yoo quunname Gareen qorannaa otoo tutuqee miidhaan irraa hin ga'iin kallattiidhaan ogeessa dhimmi ilaallatu akka funaannamu ni taasisa.
- 5) Bu'aan qorannoo odiitii kan barbaachisu yoo ta'e gareen qorannaa odiitiin qaama dhimmi ilaaluun akka gaggeeffamu taasisuu qabu.

100. **Ragaalee Turjumaansisuu**

Gareen qorannaa ragaalee sanadaa fi barreeffamaa afaan hojii naannichaatiin ala ta'an turjumaansisuun kan barbaachisu adda baasee Manni Hojii Abbaa Alangaa fi Waajjira Poolisii dhimmichi ilaalu akka turjumaansisu gochuu qaba.

101. **Lohanii Galuu fi Hordoffii Taasisuu**

- 1) Yakka taaksii ilaalchisee yakkicha karaa dhokataa ta'een qulqulleessuudhaaf, ragaa walitti qabuu fi namoota gocha yakkaa kana keessatti hirmaataa ta'an adda baasuuf miseensi garee lohee galuun namoota, garee fi dhaabbilee yakka gibiraa fi taaksii raawwataniiru jedhamanii shakkaman irratti hordoffii gaggeessuu ni danda'a.
- 2) Bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin miseensi garee lohee yemmuu galu, Abbaan Alangaa dhimmoota armaan gadii raawwachuu qaba:
 - (a) ragaan gara fuulduraatti argamuuf yaadame amanamaa, seera qabeessaa fi fudhatama qabaachuu danda'uu isaa mirkaneessuu;
 - (b) miseensonni poolisii yookiin namoonni biroo hojii lohanii galuu raawwatan namoota hordofamanii fi namoota biroo irratti miidhaan qaamaa akka hin qaqqabne, hariiroo hawaasaa fi yakkaan akka itti hin gaafatamnee fi mootummaa irrattis itti gaafatamummaa hariiroo hawaasaa akka hin fidne gorsuu, adeemsa hordoffii irratti gabaasa poolisiidhaan dhihaatuuf bu'uura godhachuudhaan sirreeffama seeraa barbaachisaa kennuu fi hordoffii taasisuu;
 - (c) mirgi namoota dhuunfaa karaa seeraan alaa fi hin barbaachifneen akka hin sarbamneef, akkasumas qabeenya namoota dhuunfaas ta'ee kan dhaabbilee adda addaa irra miidhaan akka hin geenye gorsuu, akeekkachiisuu fi hordofuu;
 - (d) Poolisiin yookiin miseensi garee lohee galu gara gochaawwan seeraan alaa akka hin seennee fi gochaawwan faayidaa uummataa miidhan kan hin raawwanne ta'uu isaa mirkaneessuu qaba;

(e) Qorataa, Abbaa Adeemsaa kutaa qorannaa fi dursaa garee lohee galuu waliin qindoominaa fi mariidhaan yeroo yeroodhaan adeemsa hojichaa hordofuu, seera qabeessummaa isaa mirkaneessuu fi ragaawwan walitti qabaman seera qabeessummaa fi fudhatamummaa qabaachuu isaanii qorachuu fi mirkaneessuu qaba.

102. **Namoota Dhoksaadhaan Odeeffannoo Dhiheessan**

- 1) Gareen qorannaa namoota dhoksaadhaan odeeffannoo dhiheessan irraa odeeffannoon walitti qabamu haaraa, faayidaa qabeessaa fi waa'ee gocha yakkaa raawwatamee, namoota, garee fi dhaabbilee yakkicha irratti hirmaatanii wanta waliigalaa argachuu isaa mirkaneessuu qaba.
- 2) Odeeffannoon argamu qorannoon yakkaa gaggeeffamu toftaa qorannoo addaa fi ajajoota mana murtiitii bahan kan akka ajaja qabiinsaa fi sakkatta'iinsaa cimsuudhaaf bu'uura kan kaa'uu fi gara ragaawwaan biroo barbaachisaa ta'aniitti kan qajeelchu ta'uu isaa mirkaneessuu qaba.
- 3) Abbaan Alangaa ijoon dubbii namoonni dhoksaadhaan odeeffannoo dhiheessan irraa argamu guutuu fi dhugaa ta'uu isaa mirkaneessuudhaaf amala namoota dhoksaadhaan odeeffannoo dhiheessanii, seenaa yakkaa kanaan dura qabaniif fi fayidaa dhuunfaa isaan dhimmicha irratti qaban, loogii irraa bilisa ta'uu isaanii yookiin walitti dhufeenyi addaa biraa jiraachuu isaa tilmaama keessa galchuu qaba.
- 4) Namoonni dhoksaadhaan odeeffannoo dhiheessan adeemsa qorannoo akka hin gufachiifnee fi odeeffannoo dabarsanii shakkamtootaa fi namoota dhuunfaa birootiif akka hin kennineef gareen qorannaa hordofuu qaba.
- 5) Abbaan Alangaa namoonni dhoksaadhaan odeeffannoo dabarsan garee qorannaa waliin sababa hojjetaniif isaaniis ta'e firoonni isaanii dhihoon balaadhaaf akka hin saaxilamnee fi eegumsa akka argataniif Abbaa Alangaa Waliigalaatti yookiin Itti Gaafatamaa Godinaa yookiin Aanaa/Magaalaatti akka iyyata dhiheeffataniif qajeelchuu akkasumas eertuuwwan dandeettii seeraa hin qabneef gareen qorannaa ofii isaa iyyata dhiheessuudhaan yommuu gaafatamu yaada kennuu qaba.
- 6) Bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (5) tiin eegumsi eeruu kennitootaaf taasifamuu adeemsa eegumsi eeruu kennitoota yakka malaammaltummaatiif maanuwaalii kanaan tumamee hordofuun kan raawwatamu ta'a.

- 7) Gareen qorannaa yakka taaksii irratti hojjattoota saarvilaansii waajjira poolisii waliin haala qindoominaa fi walitti hidhamiinsa qabuun hojjachuu qaba.

103. **Sakatta'iinsaa fi Qabiinsa**

- 1) Gareen qorannaa yakka taaksii raawwatameen walqabatee sakatta'iinsa kan barbaachisu ta'uu fi dhiisuu isaa adda baasuun sakatta'iinsi kan barbaachisu yoo ta'e bu'uura seeraatiin bakka taajjabdootni argamanitti sakatta'iinsa taasisuu fi ragaa argame bakka taajjabdootni argamanitti lakkawanii qaboo ya'ii waliin mallatteessani fudhachuu qabu.
- 2) Bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa 1 tiin sakkata'iinsa taasisuudhaaf Gareen qorannaa wantoota armaan gadii xiyyeeffannoo keessa galchuu qaba:
 - (a) meeshaan yakki irratti raawwatame yookiin akka ragaatti barbaadamu yookiin dhaalamuu danda'u bakka sakatta'iinsi itti gaggeeffamuuf jedhu keessa kaa'amuu isaa ragaa gahaan agarsiisu yookiin shakkiin gahaan jiraachuu isaa;
 - (b) Mana murtii ilaallatu irraa ajajni sakkata'iinsaa kennamu isaa kan agarsiisu eeyyamni sakatta'iinsaa jiraachuu isaa;
 - (c) sakatta'iinsi ajaja sakatta'iinsaa malee gaggeeffama yoo ta'e hanga ajajni sakatta'iinsaa mana murtiitii bahutti meeshaan sun baduu yookiin balaan gahuu isaa sababoonni gahaan tilmaama nama fudhachiisan fi haaloonni seeraan hayyamaman yeroo gutamanii argaman jiraachuu isaa;
 - (d) sakatta'iinsichi galma yaadameen alatti mirga shakkamaa yookiin nama biraa kan hin sarbine ta'uu isaa mirkaneessudha.

104. **Haala Qabiinsaa fi Turmaata Ciraa**

Abbaan Alangaa ciraa irratti aangoon seeraan qabu akkuma eegameetti ta'e, ciraa qabuuf gochaawwan armaan gadii xiyyeeffannaadhaan raawwachuu qaba:

- 1) Poolisii waliin ta'uun qabeenyi tokko akka ragaatti osoo hin qabamiin dura qabeenyichi qorannichaaf yookiin himannaadhaaf kallattiinis ta'e al-kallattiidhaan gahee kan qabu ta'uu isaa mirkaneessuu;
- 2) qabiyyee yookiin amala qabeenya ciraadhaan qabamee beekuun baay'ee barbaachisaa yoo ta'u, yemmu barbaachisaa ta'ee argametti qabeenyicha irraa saamuda fudhachuudhaan qaama dhimmi isaa ilaallatuun akka qoratamu qajeelfama kennuu;
- 3) qabeenyi ciraadhaan qabame gocha yakkaa raawwatame waliin walitti dhufeenya kan hin qabne yoo ta'e qabeenyichi abbaa qabeenyaatiif akka deebi'u qajeelfama kennuu;

- 4) ciraan qabame haala uumama isaa irraa ka'ee dafee kan badu yookiin yeroon itti fayyadama isaa darbuudhaaf kan dhihaate yoo ta'e poolisii waliin ta'uun qabeenyicha viidiyoo kaameeraadhaan yookiin footoo kaasiisuudhaan bakka abbaan qabeenyaa jirutti gatii gabaatiin gurguruun qarshiin isaa mana baankiitii herrega cufaan akka taa'u gochuu;
- 5) qabeenyi ciraadhaan qabame tajaajila dhaabbataa kan kennu yoo ta'ee fi abbaan qabeenyaa falmisiisaa ta'uu yoo baate qabeenyichi abbaa qabeenyaa ragaa sanadaa mirkaneessu qabu bira akka taa'uu fi akka hin gurguramnee fi hin jijjiiramneef manni murtii ajaja akka kennu gaafachuu qaba.

105. Shakkamaan Akka Qabamuuf Murteessuu

- 1) Abbaan Alangaa ragaa gahaan shakkamaan yakka raawwachuu isaa agarsiisu walitti qabamuu isaa erga mirkaneesseen booda, qorataan poolisii shakkamaa bu'uura seera deemsa falmii yakkaa keewwata 25 tiin akka dhihaatu waamuu yookiin ajaja qabiinsaa Mana Murtiitiin shakkamaa akka qabamu gochuu qaba.
- 2) Keewwata kana keewwata xiqqaa (1) jalatti kan ibsame jiraatullee, haala addaatiin ajaja qabiinsaa mana murtii malee shakkamaa qabuun barbaachisaa ta'ee yeroo argametti bu'ura seera deemsa falmii yakkaa keewwata 51 tiin qorataan poolisii shakkamaan ajaja qabiinsaa mana murtii malee qabuu ni danda'a.

106. Haala Jechi Shakkamaa Itti Fuudhamu

- 1) Abbaan Alangaa yeroo shakkamaan jecha isaa kennu bakka sanatti argamuudhaan haala mirga heeraan eegamee fi kabaja namoomaa isaa eeggateen jecha isaa kennaa jiraachuu isaa mirkaneessuu qaba.
- 2) Yeroo shakkamaan jecha isaa kennu Abbaan Alangaa bira kan hin jirre yoo ta'e shakkamaan mirga heeraan kennamee fi haala kabaja namoomaa isaa eeggateen jecha kennuu isaa mirkaneefachuu qaba.
- 3) Abbaan Alangaa keessattuu jecha shakkamaa yeroo madaalu jechi shakkamaa gocha ittiin shakkame waliin tokko tokkoon kennamuu isaa mirkaneessuu qaba.
- 4) Shakkamaan mirgoonni isaa armaan olitti ibsaman osoo hin kabajaminiif jecha shakkamummaa isaa kan kenne yoo ta'e Abbaan Alangaa yeroo murtii kennu jecha isaa kufaa taasisuu qaba.

107. **Mirga Wabii Shakkamaa**

- 1) Yakki shakkamaan ittiin shakkame bu'uura seera deemsa falmii yakkaa fi seerota birootiin mirga wabii kan hin dhorkisiifne yoo ta'e Abbaan Alangaa shakkamaan mirga wabiitiin akka gadi lakkifamu qajeelfama ni kenna.
- 2) Yakki shakkamaan ittiin shakkame bu'uura seera deemsa falmii yakkaa fi seerota birootiin mirga wabii kan dhorkisiisu yoo ta'e Abbaan Alangaa qorataan poolisii Mana Murtiitti falmii barbaachisaa ta'e akka taasisu beeksiisuu yookiin barbaachisaa ta'ee yoo argame mana murtii deemuudhaan falmii barbaachisu gaggeessuu ni danda'a.
- 3) Galmeen qorannoo kan hin xumuramne yookiin yeroo bellamaa gaafachuun barbaachisaa ta'ee yoo argame Abbaan Alangaa shakkamaa irratti yeroo beellamaa bu'uura seeraatiin poolisiin akka gaafatu qajeelfama kennuu qaba.
- 4) Shakkamtoota wabii argachuu hin dandeenye ilaalchisee gareen qorannaa galmeen qorannoo dafee xumuramee murtii argachuu akka danda'u tattaaffii gochuu qaba.
- 5) Poolisiin karaa seeraan alaatiin shakkamaadhaaf mirga wabii kan eege yoo ta'e yookiin karaa seeraan alaa mirga wabii yoo dhorke gochi kun aangootti garmalee fayyadamuu waan ta'eef Abbaan Alangaa dhimmicha qorachuun tarkaanfiin seeraa akka fudhatamu taasisuu qaba.

108. **Yeroo Qorannaan Itti Raawwatamuu fi Murtiin itti Kennamu**

Gareen qorannaa eeruu dhihaateef akkaataa amalaa fi walxaxiinsa yakkichaa irratti hundaa'uun haala armaan gadiitin qoratee murtii kennuu qaba.

- 1) Yakka taaksii sasalphaa yoo ta'e guyyaa 8 keessatti qoratee xumuruun, galmee qorannaa dhihaate irratti guyyaa 2 keessatti murtii kennuu qaba;
- 2) Yakka taaksii jiddugaleessa yoo ta'e guyyaa kudha shan keessatti qoratee xumuruun galmee qorannaa dhihaate irratti guyyaa 4 keessatti murtii kennuu qaba;
- 3) Yakka taaksii wal-xaxaa yoo ta'e baatii lama keessatti qoratee xumuruun galmee qorannaa dhihaate irratti guyyaa 6 keessatti murtii kennuu qaba.

109. **Galmee Qorannoo Yakka Taaksii Cufuu Yookiin Qorannaa Adda Kutuu**

Abbaan Alangaa dhimma yakka taaksii qorannaa dhimmoonni addaan kutuudhaaf sababa ta'an guutuudhaaf tattaaffii barbaachisaa ta'e erga taasisen booda sababoota armaan gadii irratti hundaa'uudhaan galmee qorannoo poolisii marii Gareetiin cufuu ni danda'a:

- 1) qorannoon yakkaa osoo gaggeeffamaa jiruu shakkamaan kan du'e yoo ta'e;

- 2) umuriin shakkamaa waggaa sagalii gadi ta'uun isaa yoo mirkanaa'e;
- 3) shakkamaan dhimma amma qorannaa irra jiruun kanaan dura himatamee bilisa bahuu yookiin adabamuun isaa kan mirkanaa'e yoo ta'e;
- 4) dhimmi qorannaan irratti gaggeeffame darbiinsa yerootiin kan daangeeffame yoo ta'e;
- 5) shakkamaan dhimma qorannaan irratti gaggeeffamaa jiru irratti qaama qorannaa biraatiin yookiin dhimmuma kana irratti himanni yakkaa mana murtiitti dhihaatee qorannaa yookiin falmii irra jiraachuun isaa yoo mirkanaa'e;
- 6) shakkamaan mirga himatamuu dhiisuu yoo qabaatee fi sababni seeraa mirgi kun ittiin ka'u kan hin jirre ta'uun isaa yoo mirkanaa'e/diplomatic immunity/;
- 7) shakkamaan yakkicha ilaalchisee sababa jecha ragummaa isaa kenneen himannaa keessaa bilisa akka ta'uu ittigaafamaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Aanaa/Magaalaa yokiin Godinaa yookiin Waliigalaatiin yoo murtaa'e;
- 8) Abbaan Alangaa Waliigalaa faayidaa uummataaf jecha galmeen qorannaa akka addaan citu yoo ajaje;
- 9) shakkamaa mana murtiitti dhiheessuun balleessaa taasiisuuf ragaa gahaan kan hin jirre yoo ta'e;
- 10) qorannoodhaan nama yakka raawwate beekuun kan hin danda'amne yoo ta'e yookiin shakkamaa argachuun kan hin danda'amnee fi yakki inni raawwate bu'ura seera deemsa falmii yakkaatiin bakka inni hin jirretti ilaalamuu kan hin dandeenye yoo ta'e.

Kutaa Sadii

Walitti Dhufeenya, Hojii fi Itti Gaafatamumma Abbaa Alangaa fi Qorataa Poolisii

110. Walitti Dhufeenya Poolisii Fi Abbaa Alangaa

- 1) Abbaan Alangaa qorannaa yakka malaammaltummaa fi taaksii poolisii waliin waliigaluun, walkabajuun, waldeeggaruun, akkasumas hojii fi aangoo poolisiin qorannaa gaggeessuu keessatti qabu karaa kabajuun gaggeessuu qaba.
- 2) Abbaan Alangaa qorannaa yakka malaammaltummaa fi taaksii poolisii mariisiisuudhaan, gorsuudhaan, akkasumas ajajaa fi qajeelfama seera qabeessa, sababa qabeessa fi loogii irraa bilisa ta'e bu'uura Manuwaalii kanaa fi seerota roggummaa qaban

birootiin kennuudhaanii fi qorannaa yakkaa gaggeeffamu keessatti hirmaachuudhaan poolisii waliin wal-deeggaruun hojjechuu qaba.

111. Hojii fi Itti Gaafatamummaa Abbaa Alangaa Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii

Maanuwaalii kana kutaa tokkooffaa fi lamaffaa keessatti aangoo fi hojii Abbaa Alangaaf kennamee fi Garee qoranaaf kenname raawwachuun akkuma eegametti ta'ee, Abbaan Alangaa galmee qorannaa yakka malaammaltummaa fi taaksii poolisii waliin yeroo hojjatu hojii fi itti gaafatamummaa armaan gadii ni qabaata:

- 1) qorannaa ni hooggana;
- 2) shakkamtoota bu'uura s.d.f.y keewwata 28 tiin bahuu qaban irratti qajeelfama ni kenna;
- 3) shakkamtoota bu'uura s.d.f.y keewwata 64 tiin mirga wabii gaafatan irratti deebii ni kenna;
- 4) ragaa ciraa irratti qajeelfamaa fi murtii ni kenna;
- 5) qabeenya yakka malaammaltummaan horatame yookiin qisaasamee dhorkisiisuun barbaachisaa ta'ee yoo argame ajaja mana murtii baasuun ni dhorkisiisa;
- 6) qorannoo odiitii (*investigation audit*) kan barbaachisu yoo ta'e qorannoon odiitii qaama dhimmi ilaaluun akka gaggeeffamu ni taasisa;
- 7) yeroo beellamaa gaafachuun barbaachisaa ta'ee yoo argame qorataan poolisii shakkamaa irratti yeroo beellamaa akka gaafatu qajeelfama ni kenna;
- 8) Galmee qorannoon isaa xumurame irratti murtii ni kenna.

112. Hojii fi Itti Gaafatamummaa Qorataa Poolisii Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii

Maanuwaalii kana kutaa tokkooffaa fi lamaffaa keessatti aangoo fi hojii qorataa poolisiif kennamee fi Garee qoranaaf kenname raawwachuun akkuma eegametti ta'ee, qorataan Poolisii galmee qorannaa yakka malaammaltummaa fi taaksii Abbaa Alangaa waliin yeroo hojjatu hojii fi itti gaafatamummaa armaan gadii ni qabaata:

- 1) galmee eeruu yakka malaammaltummaa qindeessaa garee yookiin Abbaa Adeemsa hojii Yakka malaammaltummaa Mana Hojii Abbaa Alangaatiin garee qorannaaf qajeelfame galmeessee ni qabata;
- 2) jecha ragaa fi shakkamaa ni fuudha;

- 3) sakatta'iinsi yoo barbaachise bu'uura seeraatiin ajaja mana murtii baasuun sakatta'iinsa ni gaggeessa;
- 4) bu'uura s.d.f.y. keewwata 25 tiin shakkamaa ni waama yookiin ajaja qabiinsaa Mana Murtii irraa gafaachuun shakkamaa ni to'ata;
- 5) ragaa teekiniikaa qorachiisuun bu'aa isaa galmeetti ni qabsiisa;
- 6) ciraa qabaman galmeessee fuudhuun ni kaa'a;
- 7) yeroo beellamaa gaafachuun barbaachisaa ta'ee yoo argame qajeelfama Abbaan Alangaa kennu irratti hundaa'uun shakkamaa mana murtiitti dhiheessuun yeroo beellamaa ni gaafata;
- 8) ragaa fi himatamaa yookiin deebii kennaa ni dhiheessa;
- 9) ibsaa galmee qorannaa foormaatiidhaan qopheessuun qaama aangoo qabuuf ni dabarsa;
- 10) mata duree qorannaa hojjechuun galmee qorannaa cuunfuun ni ijaara.

Boqonnaa Sadeet

Himannaa Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii

113. Himata Dhiheessuu

- 1) Abbaan Alangaa galmee qorannoo yakka malaammaltummaa yookiin taaksii qorannoon isaa xumurame irratti galmee qorannaa bu'uura manuwaaalii kanaatiin mari'atamuu qaba jedhame himannaa qopheessee Mana Murtiitti dhiheessuun dura Garee Abbootii Alangaa waliin mari'achuu qaba.
- 2) Abbaan Alangaa galmee qorannoo yakka malaammaltummaa yookiin taaksii poolisii waliin qorate himata dhiheessuuf murteessuu isaatiin dura ragaa gahaan shakkamaa mana murtiitti balleessaa taasisuu danda'u jiraachuu isaa mirkaneessuu qaba.
- 3) Abbaan Alangaa himannaa qopheessu qabiyyeen himannaa bu'uura seera deemsa falmii yakkaa irra taa'ee jiruun ifa ta'ee qophaa'uu isaa mirkaneessuu qaba.

114. Ragaa Ibsuu

- 1) Abbaan Alangaa ragaawwan yakka malaammaltummaa yookiin taaksii harka isaa jiranii fi himannaa isaa mirkaneessuuf kan isa fayyadu kamiyyuu tarree himannaa irratti ibsuun himatamaadhaaf ibsuu fi kennuu qaba.

- 2) Himatamaan ragaa ibsamuuf gadi fageenyaan qoratee itti fayyadamuu akka danda'uuf yeroo gahaa akka argatu taasifamuu qaba.
- 3) Ragaan Abbaan Alangaa gaaffii himatamaatiin yookiin kakka'uumsa mataa isaatiin himatamaaf kennu osoo hin kennamiin dura sirrii ta'uu isaa sirriitti mirkaneessuu qaba.

115. Haalawwan Ragaan Itti Hin Ibsamne

- 1) Abbaan Alangaa ragaa yookiin odeeffannoo ijoo dubbii himannaa dhihaate waliin walitti dhufeenya hin qabne himatamaadha kennuuf yookiin ibsuuf hin dirqamu.
- 2) Abbaan Alangaa ragaan himatamaadhaaf ibsamuun isaa haqummaa adeemsa murtii kan hir'isu yookiin faayidaa uummataa irra miidhaa geessisa jedhamee kan yaadamu yoo ta'e ragicha ibsuu hin qabu.
- 3) Maqaa fi teessoon ragoolee himatamaadhaaf ibsamuu kan qabu ta'us, odeeffannoon kun himatamaadhaaf kennamuun isaa nageenya ragoota irraan balaa kan geessisu ta'uun isaa yoo itti amaname Abbaan Alangaa odeeffanicha kennuu dhiisuu ni danda'a.

116. Himata Kaasuu yookiin Adda Kutuu

Falmiin dhaddachaa yakka malaammaltumma fi taaksii gaggeeffamaa osoo jiruu, yeroo kamiyyuu murtiin dura falmiin dhaddacha irraa akka adda citu, bu'uura labsii 214/2011 keewwata 7(26) tiin himannoon sababoota kanan gadiitin ka'uu ni danda'a:

- 1) Sababa faayidaa uummataatiif jedhamee galmeen dhaddacha irratti argamu murtii Abbaa Alangaa Waliigalaatiin ka'uu ni danda'a.
- 2) Yakkoota malaammaltummaa fi taaksii irratti fayidaa himatamaan argate yookiin maallaqa qisaase yookiin gibira irraa barbaadamu yookiin miidhaa mootummaa irra gahee dhala waliin kaffalee ragaa gahaa yoo agarsiise murtii Abbaa Alangaa Waliigalaatiin himatni ka'uu ni danda'a.
- 3) Abbaan Alangaa dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii irratti Garee Abbootii Alangaa fi itti gaafatamaa Mana Hojichaa waliin mari'achuun galmicha caalmaatti bu'aa qabeessa taasisa jedhamee kan amaname yoo ta'e kanneen akka ragaan jecha isaa jijjirrachuu yoo isa qunname yookiin hojiin qulqulleeffachuu dabalataa yoo barbaachise yookiin haalawwan amansiisaa biroo yoo quunnaman himata kaasuu ni danda'a.
- 4) Keewwata kana keewwata xiqqaa (3) jalatti kan tumame akkuma eeggametti ta'ee, galmee irratti ragaan Abbaan Alangaa dhagahaamee himatamaan akka of irraa ittisu

erga ajajameen booda himannaa kaasuun kan dandaa'amu Abbaan Alangaa Waliigalaa yookiin Hoogganaan Damichaa Abbaa Alangaa Waliigalaa mariisuu yoo murtaa'e qofa ta'a.

- 5) Sadarka kamirattiyyuu ajajni himannaan akka addaan citu yookiin akka dhaabbatu ajajamu barreeffamaan ta'uu qaba.
- 6) Himata ka'e yeroo kammiyyuu qaamni himatichi akka ka'u ajaje galmeen deebi'ee akka socho'u taasisuu ni danda'a.

Boqonnaa Sagal

Falmii Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii Gaggeessuu

117. Qophii Taasisuu

- 1) Abbaan Alangaa yeroo hunda falmii yakka malaammaltummaa yookiin taaksiif dhaddacha osoo hin seeniin dura dhimma mana murtiitti falmii irratti gaggeessu sirriitti qophaa'ee seenuu qaba.
- 2) Abbaan Alangaa falmii yakka malaammaltummaa fi taaksiif dhaddacha seenuun duratti dhimmoota armaan gadii raawwachuu qaba:
 - (a) Ijoon dubbii himata himatamaa irratti dhihaate, keewwanni seeraa fi ragaawwan dhihaatan kan walsimatan ta'uu fi kan wal hin simannee ta'uu isaa mirkaneessuu;
 - (b) qabxiiwwan keewwata kana keewwata xiqqaa (a) jalatti ibsaman kan wal hin simne ta'uu isaanii yoo hubate Abbaa Alangaa himata qopheessee fi hooggantoota dhihoo waliin mari'achuun himaticha fooyyeessuu qaba;
 - (c) ragaawwan balleessummaa himatamaa mirkaneessuudhaaf dhihaatan kanneen akka ragaa namaa, barreeffamaa fi ciraa addaan baasee beekuu, ulfaatina isaanii fi duraa duuba tartiiba isaanii adda baasuu;
 - (d) ragoonni guyyaa beellamaatti dhaddacha irratti akka dhihaataniif kutaa qorannaa yakkaa waliin dubbachuun tattaaffii barbaachisaa gochuu qaba;
 - (e) ragoonni dhaddacha irratti dhihaachuu fi dhihaachuu dhabuu isaanii mirkaneessuu;
 - (f) mirga himatamaa karaa hin sarbineen, ragoonni osoo hin dhagahamiin dursee qophii taasisuu yookiin akka yaadatan taasisuu fi ijoo dubbii isaan mirkaneessan addaan baasee tartiiba isaaniitiin kaa'uu;

- (g) ibsa ragaa barreeffamaa tokko tokkoon dhiheessuudhaan maal akka mirkaneessan sirriitti qo'achuu;
- (h) ragoonni himannaa dhihaate mirkaneessan ragaa bahuudhaaf dhihaachuu isaanii erga mirkaneessee fi qopheeseen booda gaaffiiwwan dhaddacha irratti gaafatuu fi ijoowwan dubbii ragoonni mirkaneessuu qaban addaan baasee tartiibaan kaa'uu;
- (i) adeemsa falmii keessatti mormiiwwan sadarkaa duraa karaa himatamaan ka'uu danda'anii fi gaaffiiwwan mana murtiitiin ka'uu danda'an dursee tilmaamuudhaan deebiiwwan kennamuu danda'an irratti qophaa'uu;
- (j) adeemsa falmii keessatti qabxiiwwan ittisaa himatamaan kaasuu danda'uu fi ragaawwan dhiheessuu danda'u dursee tilmaamuudhaan qabxiiwwan ittisaa fi ragaawwan kana akkamitti fashaleessuun akka danda'amu fi dhugaa irra gahuun akka danda'amu itti qophaa'uu;
- (k) erga ragaan bitaa fi mirgaa dhagahamee xumurameen booda haasaa cufiinsaa taasisuudhaaf qophii gochuu;
- (l) keewwata seeraa himatamaan mana murtiitiin balleessaa itti jedhamu jalatti adabbiin barbaachisaa fi barsiisaa ta'e karaa mana murtiitiin akka kennamuuf itti qophaa'ee yaada adabbii bu'uura qajeelfama adabbiitiin kennuu;
- (m) keewwata seeraa himatamaan mana murtiitiin balleessaa itti jedhamu jalatti adabbiin barbaachisaa fi barsiisaa ta'e karaa mana murtiitiin akka kennamuuf sababoota baratamaa adabbii salphisan karaa himatamaatiin dhihaachuu danda'an dursee tilmaamuudhaan dhugaa ta'uu isaanii mirkaneessuu;
- (n) Guyyaa manni murtii dhimmicha dhagahuudhaaf beellama qabetti sababoota addaa addaatiin dhimmichi ilaalamuu akka hin dandeenye Abbaan Alangaa yoo beekke fi murtii haqaa kennuudhaaf barbaachisaa ta'ee yoo argame manni murtii beellama biraa akka kennu gaafachuudhaaf qophaa'ee dhihaachuu qaba.

118. **Naamusa Dhaddachaa**

Abbaan Alangaa falmii yakka malaammaltummaa fi taaksiitiif dhaddacha yommuu seenu yoo xiqqaate qabxiiwwan naamusaa armaan gadii guutuutu irra jiraata:

- 1) falmiidhaaf qophii ta'uudhaan yeroon dhihaachuu;
- 2) uffannaa kabaja dhaddachaa fi ogummaa isaa waliin walgitu uffatee dhihaachuu;
- 3) huccuu dambii dhaddachaa haala barbaachisuun uffatee dhihaachuu;
- 4) gochaawwan kabaja dhaddachaa falleessan kamiyyuu raawwaachuu irraa of qusachuu;
- 5) haala kabaja dhaddachaa fi falmitootaa eeguun falmii gaggeessuu;
- 6) falmiin dhaddacha irratti taasisu akka dirree baruumsaatti ilaaluu fi irra barachuu danda'uu;
- 7) Abbaan Alangaa falmii dhaddachaa yaada gaariin, of eeggannoo fi ofitti amanamummaadhaan gaggeessuutu irra jiraata.

119. **Oolmaa Dhaddachaa Galmeessuu**

- 1) Abbaan Alangaa galmee irratti of eeggannoodhaan tokko tokkoo dhimmootaa haala ifa ta'een gabaabinaan galmeessee qabachuu qaba.
- 2) Bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin Abbaan Alangaa galmee irratti yeroo galmeessu qabxiiwwan armaan gadii galmeessee qabachuu qaba:
 - (a) yeroo hundaa maqaa dhaddachaan mooggafamee, guyyaa dhaddachi itti mooggafame, maqaa Abbootii seeraa fi Abbootii Alangaa dhaddachaa fi maqaa himatamaa yookiin himatamtootaa galmeessuun qabachuu;
 - (b) jecha amantaa fi waakkii himatamaa, mormii sadarkaa duraa himatamaan kaasee fi deebii Abbaan Alangaa mormii sadarkaa duraa ka'e irratti kenne;
 - (c) baniinsa fi cufiinsa falmii Abbaa Alangaa;
 - (d) gaaffii himatamaan mirga wabii irratti kaasee fi deebii Abbaan Alangaa mirga wabii irratti kenne;
 - (e) jala murtii, ajaja, murteewwan, adabbii fi beellama mana murtiitiin kennaman sababa isaanii waliin;
 - (f) cuunfaa gaaffii duraa, gaaffii qaxxaamuraa fi gaaffii keessaa deebii Abbaa Alangaatiin ragaawwaniif dhihaatee fi gaaffiiwwan mana murtiitiin dhihaatan akkasumas deebii ragoonni kennan;
 - (g) gaaffii ragaa ittisaa himatamaatiif dhihaatee fi deebii isaan kennan;
 - (h) yaada adabbii Abbaan Alangaa fi himatamaan dhiheessan;

(i) jala murtii, ajaja, murtii yookiin adabbii manni murtii himatamaa irratti kenne ilaalchisee komii qabaachuu isaa yookiin kan hin qabne ta'uu isaa sababa isaa waliin ibsuu qaba;

(j) Komii kan qabu yoo ta'e ol'iyyata kan gaafatu ta'uu isaa ibsuu qaba.

120. **Falmii Mirga Wabii Gaggeessuu**

1) Namni yakka malaammaltummaa yookiin taaksiitiin himatame gaaffii mirga wabii yommuu dhiheessu Abbaan Alangaa jalqaba keewwanni seeraa himatamaan ittiin himatame bu'uura seeraatiin mirga wabii kan eegsisu yookiin kan hin eegsifne ta'uu isaa mirkaneessuu qaba.

2) Tumaan seeraa himatamaan ittin himatame mirga wabii kan dhorkisiisu yoo ta'e Abbaan Alangaa kanuma Mana Murtiif ibsuun mirgi wabii akka dhorkamu falmuu qaba.

3) Abbaan Alangaa tumaan seeraa himatamaan ittin himatame mirga wabii kan eegsisu ta'ullee, mirga wabii himatamaa dhorkisiisuudhaaf yookiin haal-duree biraa irratti hundaa'uudhaan himatamaan mirga wabiitiin akka bahu mana murtiitti gaaffii yommuu dhiheessu ragaa amansiisaa, barbaachisaa fi gahaa ta'e dhiheessuun bu'uura seeraatiin mormuu qaba.

4) Murtii Manni Murtii mirga wabii irratti kenne ilaalchisee Abbaan Alangaa komii yoo qabaate Mana Murtii dhimmi isaa ilaallatutti ol'iyyata dhiheessuu qaba.

5) Himatamaan sababa mirgi wabii isaa dhorkameef ol'iyyata yoo gaafate Abbaan Alangaa ol'iyyaticha irratti deebii fi falmii barbaachisaa taasisuu qaba.

121. **Mormii Sadarkaa Duraa**

1) Abbaan Alangaa mormii sadarkaa duraa himatamaadhaan yookiin abukaatoo isaatiin ka'e irratti seera barbaachisaa ta'e irratti hundaa'uudhaan deebii kennuu qaba.

2) Abbaan Alangaa iftoomina himannaa dhihaatee yookiin ijoowwan dubbii himata irratti ibsamuu qaban irratti mormiin sadarkaa duraa yoo ka'ee fi amansiisaa ta'ee yoo argame himata isaa fooyyessee kan dhiheessu ta'uu isaa Mana Murtiitti beeksisuun guyyaa beellama kennametti himata isaa fooyyessee dhiheessuu qaba.

122. **Haasaa Baniinsa Falmii**

1) Himatamaan himata yakka malaammaltummaa yookiin taaksii irratti dhihaate haalee kan falmu yoo ta'e Abbaan Alangaa ijoo dubbii himatichaa, gosa ragaawwan dhihaatanii, tartiiba

ragaan ittiin dhihaatuu fi ijoowwan dubbii ragaan mirkaneessu gabaabbinaan haasaa baniinsa falmii gaggeessuu qaba.

- 2) Abbaan Alangaa ragaawwan barreeffamaa himata irratti caqasee dhiheesse maal maal akka ta'an, qabiiyee sanadichaa akkasumas waa'ee maalii akka ibsan tokko tokkoon addaan baasee Mana Murtiif ibsuu qaba.
- 3) Ragaawwan dhihaatan tokkoo ol yoo ta'an tokko tokkoon ragaa maal akka mirkaneessu addaan baasee dhaddachaaf ibsuu qaba.
- 4) Haasaan baniinsa falmii Abbaan Alangaa taasisu dhugaa irratti kan hundaa'ee fi loogii irraa bilisa kan ta'e ta'uu qaba.

123. **Ragaa Dhagahuu**

- 1) Ragaan Abbaan Alangaa dhaddacha irratti dhiheessu gochaawwan yakka malaammaltummaa yookiin taaksii himata keessatti ibsaman kallattinis ta'e al-kallattiidhaan kan beekanii fi ijoo dubbii himannaa Mana Murtiitti mirkaneessuudhaaf kan fayyadan ta'uu qabu.
- 2) Abbaan Alangaa yeroo hunda ragaa yommuu dhageessisuu dhimmoota armaan gadii ilaalcha keessa galchuu qaba:
 - (a) ragooliin dhaddachaaf haaraa ta'uu waan danda'aniif yeroo hunda tasgabbaa'anii sodaa malee, osoo hin nahiinii fi hin jeeqamiin waan beekan akka ragaa bahaniif dursee haala dhaddachaa, adeemsa isaa, ulfina dhaddachaa fi wantoota dhaddacha irratti raawwatamuu hin qabne beeksisuu fi ibsuu;
 - (b) ragootaaf kabaja barbaachisaa kennuudhaan keessattuu kabajaan maqaa waamudhaan gaaffiiwwan obsaan gaafachuu;
 - (c) ragoonni dhugaawwan himata waliin walqabatan fi dhugaawwan himata mirkaneessan qofa ragaa bahuu waan qabaniif gaaffiiwwan ijoo dubbii mirkaneessuu dandeesiisan irratti xiyyeeffachuun haala ifaa fi salphaa ta'een gaafachuu;
 - (d) ragoonni lakkoofsaan baay'ee yoo ta'an Abbaan Alangaa ragaawwan gocha raawwatame haala gahaan mirkaneessuu danda'u jedhamee itti amaname hunda isaanii dhageessisuu;
 - (e) kan keewwata kana keewwata xiqqaa 2(d) jalatti tumame jiraattullee, ragoonni dura dhagahaman haala gahaan himaticha kan mirkaneessan yoo ta'ee fi ragaawwan

hafan ijoo dubbii ragoota dhagahamaniitiin ala ijoo dubbii mirkaneessan kan hin jirre yoo ta'e Abbaan Alangaa ragaadhuma dhagahameen murtiin akka kennamu gaafachuu ni danda'a;

- (f) gaaffii duraa haala tartiiba raawwii yakkichaan yookiin tartiiba hubannaa ragaatiin qindeessuu fi haaluma kanaan gaafachuu;
- (g) gaaffii duraa irratti gaaffii qajeelchaa gaafachuu hin qabu;
- (h) ragaan jecha garee qorannaa biratti kenne jijjiiruudhaan ragaa himata miidhu (*hostile witness*) yoo ta'e kanuma Mana Murtiitti beeksisuun eeyyamsiisuudhaan gaaffii qajeelchaa bu'uura jecha garee qorannaatti kenneen gaafachuu;
- (i) yeroo falmiin gaggeeffamu ciraan kan dhihaatu yoo ta'e ragooni jecha ragummaa isaanii yommuu kennan ni beeku jedhamee yoo tilmaamame lakkoofsa addaa ciraa, maalummaa isaa, halluu isaa, baay'ina yookiin qabiyyee isaa akka ibsan gochuu;
- (j) himatamaan yookiin abukaatoon isaa gaaffii qaxxaamuraa yommuu gaafatan gaaffiileen sun kabaja namoomaa ragootaa kan tuqan yookiin dhimmicha waliin walitti dhufeenya kan hin qabne yoo ta'e gaaffiiwwan kun akka hin gaafatamneef Abbaan Alangaa mormii mana murtiitti dhiheessuudhaan ragoota eeguu qaba.

124. **Ragaawwan Ciraa fi Barreeffamaa**

- 1) Ciraa himata yakka malaammaltummaa yookiin taaksii irratti ibsame dhaddacha irratti dhiheessuun kan danda'amu yoo ta'e Abbaan Alangaa qorataa poolisii ajajee akka dhiheessu taasisuu qaba.
- 2) Bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin ciraan sun amala addaa qabaachuu isaatiin dhaddacha irratti dhiheessuun kan hin danda'amne yoo ta'e suuraa kaasuudhaan, viidiyoodhaan waraabuun yookiin sanada dhimmicha ibsuu danda'aniin deeggaramuun ibsa ragaa keessatti mirkaneessuun mana murtiitiif ibsuu qaba.
- 3) Erga falmiin jalqabameen booda ciraan hanga murtii dhuma argatutti harka poolisii kan turu yoo ta'e gatiin isaa akka malee kan hir'atu, amma turu yoo gurgurame gabaa tasgabbeessuudhaan uummataa fi mootummaadhaaf faayidaa qabeessa ta'ee yoo argame yookiin kan badu yoo ta'e Abbaan Alangaa ajaja Mana Murtiitiin gatii gabaa yeroo sanaattii gurguramee qarshiin isaa baankii herreega cufaan akka taa'u gochuu ni danda'a.

- 4) Manni murtii galmee qoratee murtii dhumaa yommuu kennu ciraa himata irratti ibsame ilaalchisee ajaja barbaachisaa ta'e akka kennuuf Abbaan Alangaa yaadachiisuu qaba.
- 5) Yakka malaammaltummaan walqabatee bu'aa yakka malaammaltummaa maallaqa qisaasame jedhamee waliin wal madaala jedhee Abbaan Alangaa himata isaa irratti kan ibse yoo ta'e Mana Murtii yaadachisuun qabeenyichi mootummaaf yookiin jaarmiyaa uummataa qabeenyi jalaa qisaasameef galii akka ta'u yaadachisuu qaba.
- 6) Abbaan Alangaa ragaawwan barreeffamaa himata irratti caqasee dhiheesse maal maal akka ta'an, qabiyyee sanadichaa akkasumas waa'ee maalii akka ibsan tokko tokkoon addaan baasee Mana Murtiif ibsuu qaba.

125. **Ragaa Ittisaa Dhagahuu**

- 1) Abbaan Alangaa yakka malaammaltummaa yookiin taaksii irratti ragaa ittisaa himatamaan dhiheesse gaaffii qaxxamuraa kan gaafatu jechi isaan kennan jecha ragaan Abbaan Alangaa kennan waliin kan wal-fallessuu yoo ta'e yookiin dhugummaan jecha isaan kennanii shakkisiisaa ta'ee yoo argame dha.
- 2) Abbaan Alangaa haala dhuunfaa ragaa ittisaa himatamaa, walitti dhufeenya himatamaa waliin qabanii fi akka waliigalaatti gaafachuuf akka isa gargaaruuf dhugaawwan faayidaa qaban qulqulleessuu fi dursee beekuu qaba.
- 3) Abbaan Alangaa yeroo himatamaan ijoo dubbii ragaan ittisaa beekan galmeessisu ijoo sun sirriitti ibsamuu isaa fi ijoowwaan dubbii ifa ta'an kan qabate ta'uu isaa mirkaneessuu qaba.
- 4) Abbaan Alangaa ragaa ittisaa himatamaa gaaffii qaxxamuraa yeroo gaafatu:
 - (a) haala kabajaa fi obsa qabuun ta'uu;
 - (b) gaaffii haala ifaa fi hubachuu danda'aniin gaafachuu;
 - (c) gaaffii gaafatamaniif deebii kallattii akka kennan gochuu;
 - (d) barbaachisaa ta'ee yoo argame gaaffii qajeelchaa gaafachuu;
 - (e) gaaffiiwwan tartiiba isaaniitiin adda baasee bu'uuruma wal-duraa duuba isaaniitiin gaafachuu;
 - (f) himatamaan gaaffiiwwan gaafataman irratti mormii kan kaasuu yoo ta'e deebii barbaachisaa ta'e kennuu qaba.

- 5) Ragaawwan barreeffamaa himatamaan akka ragaa ittisaatti dhiheeffate qaama aangoo seeraa qabu irraa kennamuu isaa fi ragaa dhugaa ta'uu isaanii qulqulleeffachuudhaaf tattaffii barbaachisaa taasisuu qaba.

126. **Haasaa Cufiinsa Falmii**

- 1) Abbaan Alangaa falmii erga xumureen booda Manni Murtii gaafachu baatus, bu'uura seera deemsa falmii yakkaatiin haasaa cufiinsa falmii taasisuu qaba.
- 2) Abbaan Alangaa haasaa cufiinsa falmii kan taasisu balleessaa himatamaa mirkaneessuuf osoo hin taane adeemsa falmii keessatti hanqinaalee fi qabxiiwwan amanamummaan isaa hir'achuu isaa hubate addaan baasuun dhaddachatti agarsiisuufii dha.
- 3) Haasaan cufiinsa falmii yoo xiqqaate qabxiiwwaan armaan gadii qabachuu qaba:
 - (a) keewwata seeraa himanni ittiin dhihaate;
 - (b) ijoo dubbii himatichaa gabaabbinaan;
 - (c) jecha ragaan abbaa alangaa fi ragaan ittisaa dhaddacha irratti kennan yookiin jecha ragoota qaamaan hin argamnee kan manni murtii akka ilaaluuf dhihaatan;
 - (d) qabiyyee ragaa barreeffamaa fi ciraa; fi
 - (e) ijoowwan dubbii jechi ragaa ittisaa irratti wal-falleessuu fi qabxiiwwan ragaan ittisaa ragaa Abbaa Alangaa fashaleessuu hin dandeenye jechisiisan sababaa fi seeraan deeggaree ibsuu qaba.

127. **Yaada Adabbii Kennuu**

- 1) Abbaan Alangaa yaada adabbii yommuu dhiheessu galmi isaa adabbiin barbaachisaa fi barsiisaa ta'e amala himatamaa fi gocha raawwatame tilmaama keessa galchee kan kenname ta'uu isaa mirkaneessuu dha.
- 2) Abbaan Alangaa adabbiin haqa qabeessa, iftoomina qabu, tilmaamawaa fi tasgabbii fi nageenya hawaasaa eegsisu yakkamtoota irratti kennamuu isaa mirkaneessuuf dirqama qaba.
- 3) Abbaan Alangaa yaada adabbii yeroo kennu kanneen armaan gadii tilmaama keessa galchu qaba:
 - (a) yaada adabbii yommuu kennu qajeelfama adabbii fi seerota barbaachisoo biroo bu'ureffachuun ta'uu;

- (b) sababoonni adabbii cimsan kan yakkichaa fi amala yakkamaa waliin wal-qabatan yoo jiraatan bu'ura seera yakkaa fi seerota birootiin kaa'amaniin ragaan deeggaruun mana murtiif dhiheessuu;
- (c) sababoonni adabbii salphisan kan yakkichaa fi amala yakkamaa waliin wal-qabatan yoo jiraatan mana murtiitti beeksiisuu;
- (d) Abbaan Alangaa ragaawwaan himatamaaf adabbii salphisuuf gargaaran kan harka isaatti argaman manni murtii murtii sirrii kennuuf akka gargaaruuf kennuu;
- (e) Abbaan Alangaa ragaawwan himatamaan adabbiin akka salphatuuf dhiheesse dhugaa ta'uu isaani mirkaneessudhaaf tattaaffii barbaachisu gochuu qaba.

Boqonnaa Kudhan

Ol'iyyataa fi Iyyata Ijibbaataa

128. Ol'iyyataa fi Iyyata Ijibbaataa Qopheessuu

- 1) Abbaan Alangaa Yakka Malaammaltummaa yookiin taaksii murtii yookiin ajaja manni murtii jalaa kenne irratti ol'iyyata kan gaafatu dogongoora seeraa yookiin dogooggora ijoo dubbii manni murtii raawwate sirreessudhaa fi hiikaa seeraa walfakkaataa yookiin waliitti dhiyaatu akka jiraatuu fi haqni sirrii ta'e akka jiraatu kaayyeffachuun ta'uu qaba.
- 2) Abbaan Alangaa murtii yookiin ajaja mana murtii jalaatiin kenname irraa komii kan qabu yoo ta'e yeroo seeraan kaa'ame keessatti garagalcha murtii gaafachuun komii qopheessee Mana Murtii murtii kenneetti deebisuu qaba.
- 3) Abbaan Alangaa murtii kenname irraa komii kan hin qabne ta'us dhimmichi kan miidhamaa dhuunfaa qabu ta'ee miidhamaan dhuunfaa komiin qaba jedhee kan iyyatu yoo ta'e osoo yeroon irra hin darbiin garagalcha murtii gaafachuun battalumatti Mana Hojii Abbaa Alangaa gara olii jiruuf erguu qaba.
- 4) Abbaan Alangaa ol'iyyata Abbaan Alangaa sadarkaa gadii yookiin himatamaan dhiyeesse irratti murtii manni murtii ol'iyyata dhagahe kenne irraa komii kan qabu yoo ta'e, ol'iyyata lammaffaa mana murtii ol'aanu irratti dhiyeesuu qaba;
- 5) Keewwata kana keewwata xiqqaa 1-4tti jalatti ibsaman akkuma eegametti ta'ee Abbaan Alangaa ol'iyyata gaafachuuf kanneen armaan gadii sababoota gurguddoo ta'uu ni danda'u:-
 - (a) himatamaan sababa gahaa malee bilisaan kan gaggeefame yoo ta'e;

- (b) himanni dhihaate sababa gahaa malee kufaa yoo taasifamee fi himatamaan bilisaan yoo gaggeefame;
 - (c) adabbiin kenname gahaa kan hin taane yookiin bu'uura seeraa kan hin qabne yoo ta'e;
 - (d) galmeen seeraan ala kan adda cite yoo ta'e;
 - (e) ragaan Abbaa Alangaa seeraan ala kufaa yoo ta'e.
- 6) Abbaan Alangaa ol'iyyata gaafachuuf yoo murteesse daangaa yeroo seeraan kaa'ame keessatti garagalcha murtii gaafachuu qaba.
- 7) Abbaan Alangaa ol'iyyata gaafachuu fi dhiisuu battalumatti kophaa isaa murteessuu kan hin dandeenye yoo ta'e daangaan yeroo ol'iyyanni ittiin gaafatamu osoo hin xummaramiin dura gargalcha murtii gaafachuudhaan galmee wajjin akka walqabatu taasisuudhaan Qindeessaa Garee yookiin Abbaa Adeemsaa isaa mariisiisuun akkaatuma barbaachisummaa isaatti marii Garee Abbootii Alangaatiif dhiheessuu qaba.
- 8) Abbaan Alangaa komii ol'iyyannoo yookiin iyyata Ijibbaataa qopheessuun dura sakatta'iinsa barbaachisaa ta'e taasisuun qabxiiwwan armaan gadii irratti dursee qophaa'uu qaba:
- (a) garagalcha murtii mana murtii jalaa sirriitti ilaaluu fi dogonggora raawwatame adda baasuu;
 - (b) dogonggorrii raawwatame yoo dogonggora seeraa ta'e dogonggoricha erga adda baase booda seerichi akkamiitti hiikamuu yookiin ilaalamuun akka irra ture adda baasee kaa'uu;
 - (c) dogonggorrii raawwatame yoo dogonggora ijoo dubbii ta'e dogonggoricha erga adda baasee booda ijoo dubbii ragaa Abbaa Alangaatiin mirkanaa'e yookiin ragaan Abbaa Alangaa haala kamiin akka qoratamuu yookiin hubatamuun irra ture adda baasee kaa'uu;
 - (d) dogonggora mana murtii jalaatiin raawwatame mana murtii ol'iyyata dhagahuuf mul'isuudhaaf ragaalee mana murtii jalaatiin ilaallaman adda baasuu qaba.
- 9) Komiin ol'iyyannoo yookiin iyyatni Ijjibaataa ifaa fi gabaabaa ta'ee dhiyaachuu qaba.
- 10) Keewwata kana keewwata xiqqaa (9) jalatti kan tumame akkuma eegametti ta'ee komiin yookiin iyyatni Ijibaataa Abbaa Alangaa dhimmoota armaan gadii hammachuu qaba:
- (a) maqaa fi teessoo mana murtii ol'iyyata dhagahuu;

- (b) maqaa ol'iyyataa, maqaa deebii kennaa fi teessoo isaa;
 - (c) Manni murtii ol'iyanni itti dhiyaate ol'iyyata ilaaluuf aangoo qabaachuu isaa fi ol'iyanni daangaa yeroo seeraan kaayame keessatti dhiyaachuu isaa;
 - (d) ijoo dubbii fi haala dhimmichi mana murtii jalatti ture gabaabbinaan;
 - (e) Abbaan Alangaa qabxiwwan komii irratti qabuu fi qabxiilee dogoggora seeraa yookiin ijoo dubbii manni murtii jalaa raawwate lakkoofsaan tarreessuun duraa duubaan kaa'uu;
 - (f) murtii seeraa yookiin seerummaa mana murtii ol'iyyata ilaalu irraa eegamu maal akka ta'e ifaan kaa'uu;
 - (g) garagalcha murtii mana murtii jalaa komii yookiin iyyata ijjiibaataa qophaa'eetti qabsiisuu fi
 - (h) guyyaa, ji'a fi bara ol'iyanni itti gaafatame akkasumas mallattoo Abbaa Alangaa qabaachuu qaba.
- 11) Murtii yookiin ajaja Manni Murtii jalaa kenne irratti ol'iyanni gaafatamuu osoo qabuu sababa humnaa olii fi gahaa ta'een ol'iyanni osoo hin gaafatamiin daangaa yeroo seeraan kaahame kan darbe yoo ta'e Abbaan Alangaa sababicha mana murtii ol'iyyata dhagahuuf ibsuudhaan ol'iyanni daangaa yeroon ala akka ilaalamu heeyyamsiisu qaba.
 - 12) Gaafa manni murtii ol'iyyata dhagahu ol'iyyata dhiyaate ilaaluuf beellama qabate Abbaan Alangaa qophii gahaa taasisuudhaan dhaddacha irratti argamee falmii barbaachiisaa ta'e taasisuu qaba.
 - 13) Abbaan Alangaa komii yookiin iyyata ijjiibaataa himatamaan gaafatu irratti deebii akka kennu yeroo mana murtiitiin ajajame akkaatuma komii yookiin iyyata Abbaa Alangaatiif keewwatoota armaan olii keessatti tumameen qulqullinaa fi bu'uura seeraa karaa eegateen ta'uu qaba
 - 14) Poolisiin bu'uura ajaja Mana murtiitiin deebii kennaa yookiin waamamaa akka dhiyeessu hordoffii taasisuu qaba.
 - 15) Abbaan Alangaa iyyata Dhaddacha ijjiibaataatti kan dhiheessu dhimmicha irratti manni murtii ol'iyyata dhagahuuf aangoo dhumaa qabu erga murtii kennee fi murtiin kenname dogonggora seeraa bu'uuraa kan qabu yoo ta'e qofa ta'ee murtiin Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa dhaddacha Ijibbataatiin kenname dogonggora seeraa bu'uuraa kan qabu yoo

ta'e Mana Murtii Waliigala Federaalaa Dhaddacha Ijibbataatti iyyata dhiheessuun dogoggorri seeraa bu'uuraa raawwatame akka sirratu taasisuu qaba.

129. Yeroo Ol'iyannoon Itti Dhihaatu

- 1) Yakka Malaammaltummaa yoo ta'e Abbaan Alangaa galmeen mana murtiitti garagalfamee guyyaa isa dhaqqabee kaasee guyyaa 15 keessatti komee qopheessuun Mana Murtiitti dhiheessuu qaba.
- 2) Yakka taaksii yoo ta'e Abbaan Alangaa galmeen mana murtiitti garagalfamee guyyaa isa dhaqqabee kaasee guyyaa 10 keessatti komee qopheessuun Mana Murtiitti dhiheessuu qaba.

130. Yeroo Iyyatni Ijibbaataa Itti Dhihaatu

- 1) Yakka Malaammaltummaa yoo ta'e Abbaan Alangaa galmeen mana murtiitti garagalfamee guyyaa isa dhaqqabee kaasee guyyaa 20 keessatti iyyata ijibbaataa qopheessuun Mana Murtiitti dhiheessuu qaba.
- 2) Yakka taaksii yoo ta'e Abbaan Alangaa galmeen mana murtiitti garagalfamee guyyaa isa dhaqqabee kaasee guyyaa 15 keessatti iyyata ijibbaataa qopheessuun Mana Murtiitti dhiheessuu qaba.

Boqonnaa Kudha Tokko

Murtii Adabbii Mana Murtiin Kennamu Raawwachiisuu

131. Adabbii Hidhaa Raawwachiisuu

- 1) Abbaan Alangaa adabbiin hidhaa manni murtii himatamaa irratti dabarse raawwatamuu isaa hordoofuu fi mirkaneessuu qaba.
- 2) Abbaan Alangaa adabbii manni murtii himatamaa irratti dabarse akka raawwachiisu gara mana sirreessaa ajajameetti hatattamaan akka geeffamu hordooffii barbaachisaa ta'e taasisuu qaba.

132. Adabbii Qarshii Raawwachiisuu

- 1) Abbaan Alangaa adabbiin qarshii manni murtii himatamaa irratti dabarse battalumatti mootummaaf galii akka ta'u yaada adabbii yeroo kennu Mana Murtii yaadachiisuu qaba.

- 2) Abbaan Alangaa adabbiin qarshii manni murtii himatamaa irratti dabarse mootummaaf galii ta'uu yookiin raawwatamuu isaa hordofuu qaba.
- 3) Adabbiin qarshii manni murtii himatamaa irratti murteesse yoo jiraatee fi himatamaan qarshii diirqama wabummaaf dursee qabsiise yoo qabaate Abbaan Alangaa qarshiin kun adabbiidhaan mootummaaf galii akka ta'u gaafachuu qaba.
- 4) Manni murtii adabbii qarshii himatamaa irratti dabarsee yoo jiraate Abbaan Alangaa himatamaan qabeenya isaa irraa akka kaffalu taasiisuuf garee Abbaa Alangaa hariiroo hawaasaatiif beeksisuu qaba.
- 5) Abbaan Alangaa adabbii qarshii himatamaa irratti manni murtii murteesse akka raawwachiisu (akka fuudhu) qaamni ajajame ajaja itti kenname raawwachaa jiraachuu isaa hordofuu qaba.

Boqonnaa Kudha Lama

Eegumsa Eeruu Kennitootaa fi Ragaa Baatotaa

133. **Eegumsa Eeruu Kennitootaa fi Ragaa Baatootaaf Taasifamu**

Bu'uura labsii 214/2011 keewwata 7(25) tiin aangoo fi hojiin Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatiif namoota eeruu dhiyeessan, ragootaa fi maatii isaaniitiif qaama dhimmi ilaalu waliin ta'uun wabii eegumsa qaamaa fi hojii kennuuf tumamee akkuma eegametti ta'e:

- 1) Eeruu kennaan yookiin ragaa kennaan gocha yakka malaammaltummaa keessatti hirmaannaa qabu tokko dhimmichi osoo mana murtii hin geenye, eeruu yookiin ragaa amansiisaa yoo kennnee fi qaamni dhimmi ilaallattu akka ragaatti kan dhiheeffate yoo ta'e, hanga jecha ragummaa isaa hin jijjiiree fi waadaa gale hanga raawwatetti, bu'uura labsii lakk.434/1997 keewwata 43(3)tiin fi labsii lakk.882/2007 tiin dhimma eeruu kenne yookiin ragaa bahe irratti yakkaan himatamuu dhabuu;
- 2) Dhimma yakka malaammaltummaa irratti bu'uura labsii lakk.434/1997 keewwata 54(1) tiin eeruu kennaan yookiin ragaa bahaan hojjata mootummaa ta'e tokko dhiibbaa yookiin miidhaan sababa eeruu kenneef yookiin ragaa baheef dhiibbaan yookiin miidhaan irra gahu yoo jiraate akka irra dhaabbatu mana murtiitti yookiin qaama dhimmi ilaallatutti yoo iyyate:

- (a) bu'ura labsii lakk.434/1997 keewwata 38(2)tiin hanga jecha ragummaa isaa kennutti eenyummaan isaa akka hin beekamne mana murtiitiin heeyyamsiisuu;
- (b) akkaataa labsii lakk.434/1997 keewwata 50 jalatti tumameen bu'ura seeraan yookiin waliigalteen iccitii akka eegan namootni dirqama qaban eeruu malaammaltummaa kennuu isaaniitiin yakkaan akka hin gaafatamne taasisuu.

134. Ulaagaalee Kenninsa Waabii Eegumsaa

Waabii eegumsaa kennuuf ulaagaaleen armaan gadii guutamuu qabu:

- 1) Namni waabiin eegumsaa taasiifamuuf Mana Hojichaa sadarkaa sadarkaan jiruuf yookiin Garee qorannaaf yakka malaammaltummaa waliin walqabatee odeeffannoo yookiin eeruu yookiin ragaa kan kenne ta'uun isaa dursee qulqulla'u qaba;
- 2) Eeruu kennaa yookiin ragaa bahaa yookiin maatii isaanii irratti dhiibbaa yookiin miidhaa qaqqabsiisuuf kan yaale yookiin kan qaqqabsiise yookiin adabuuf kan yaale yookiin kan adabe ta'uu isaa ragaan yookiin haalli agarsiisu jiraachuu isaa Manni Hojichaa mirkaneeffachuu qaba;
- 3) Eeruu kennaa yookiin ragaa bahaa yookiin maatii isaanii irratti dhiibbaa yookiin miidhaa qaqqabsiisuuf kan yaale yookiin kan qaqqabsiise ta'uu isaa irraa kan ka'e hoggansa isaa dhiyootiin yookiin qaama dhimmi ilaallatuun furmaata itti kennuun kan hin danda'amne ta'uu isaa mirkaneeffachuu qaba.

135. Haala Eegumsi Itti Taasifamu

Eegumsi haala armaan gadiitiin taasifamu danda'a:

- 1) Qaama dhimmi ilaallatuuf xalayaa deggarsaa barreessuu;
- 2) Qaama mana hojii mootummaa yookiin dhaabbata misooma mootummaa keessatti miidhaa yookiin dhiibbaa geessisaa jiru waliin qaamni ilaallatu iddootti argamuun waliin mari'achuun rakkoo uumame waliin hiikuu;
- 3) bu'ura labsii lakk.214/2011 keewwata 24 tiin iddoo barbaachisaa ta'etti qaama dhimmi ilaallatuuf qajeelfama barbaachisaa ta'e kennuu;
- 4) Mana Murtii irraa ajaja hayyamaa fi dhorkii itti kennisiisuun.

136. Iyyata Eegumsaa Irratti Haala Murtiin Itti Kennamu

- 1) Manni Hojichaa iyyannoo eegumsaa dhihaate sa'aatti 5:00 keessatti deebii itti kennuu qaba.
- 2) Manni Hojichaa gaaffii yookiin iyyannoo eegumsaa dhihaate irratti hanga murtii kennutti miidhaa cimaa ni gaha jedhee yoo itti amane, eegumsa hatattamaa akka taasifamuuf battalumatti murteessuu ni danda'a; gaaffii eegumsaa dhiyaateef kan hin fudhanne yoo ta'e sababaa isaa qaama gaafateef ibsamuu qaba.
- 3) Heeyyama eegumsaa kennuu kan danda'u Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Itti aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Daarektara yookiin Itti gaafatamaa Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaa tiin ta'a.

137. Murtii Eegumsaa Irratti Akkaataa Komiin Itti Dhihaatu

Murtii eegumsaa irratti komiin yoo jirraate haala armaan gadiitiin dhihaachuu ni danda'a:

- 1) Namni murtii eegumsaa caasaa Mana Hojichaa sadarkaa sadarkaan jiraniin kenname irratti komii qabu, komii isaa sababaan deeggaree Abbaa Alangaa Waliigalaatiif dhiheeffachuu ni danda'a.
- 2) Abbaan Alangaa Waliigalaa komii dhihaateef ilaalee yeroo gabaabaa keessatti murtii itti kennuu qaba.

138. Tarkaanfii Fudhatamu

Namni kamiyyuu yakka malaammaltummaan walqabateen nama odeeffannoo yookiin eeruu yookiin ragaa kenne irratti dhiibbaa yookiin miidhaa qaqqabsiisuuf kan yaale yookiin kan qaqqabsiise, adabuuf kan yaale yookiin kan adabe yoo ta'e, Abbaan Alangaa bu'uura tumaa labsii lakk. 214/2011 keewwata 25(2) tiin taarkaanfiin seeraa akka fudhatamu ni taasisa.

Boqonnaa Kudha Sadii

Mirga Himatamuu Dhabuu Kaasuu

139. Akkaataa Gaaffiin Mirga Himatamuu Dhabuu Itti Dhihaatu

- 1) Namoota mirga himatamuu dhabuu qabaniif fi yakka malaammaltummaa yookiin taaksiin shakkaman ilaalchisee mirgi himatamuu dhabuu isaanii akka ka'u bu'uura heeraa fi seeraatiin gaaffiin dhihaatu galmeen qulqulla'ee xumuramee ragaan gahaan jiraachuun isaa erga mirkanaa'een booda ta'uu qaba.

- 2) Gaaffiin bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin dhihaatu, Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa irraa yoo ta'e yaadni murtii Garee Abbootii Alangaa Naannootiin kenname galmee qorannaa waliin karaa Daarektaraatiin Abbaa Alangaa Waliigalaatiif dhihaachuu qaba.
- 3) Gaaffiin bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin Dhihaatu, Dhaddacha Dhaabbii irraa yoo ta'e yaadni murtii Garee Abbootii Alangaa Dhaddachaatiin kenname galmee qorannaa waliin karaa Qindeessaa Dhaddacha Dhaabbiitiin Daarektoreetiif dhiyaatee Daarektaraan Abbaa Alangaa Waliigalaatiif dhihaachuu qaba.
- 4) Gaaffiin bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin dhihaatu, Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaa irraa yoo ta'e yaadni murtii Garee Abbootii Alangaa Godinaatiin kenname galmee qorannaa waliin Daarektoreetiif yookiin Dhaddacha Dhaabbiif ergamee karaa Daarektaraatiin Abbaa Alangaa Waliigalaaf dhihaachuu qaba.

140. **Mirga Himatamuu Dhabuu Kaasisuu**

- 1) Daareektarri yookiin Qindeessaan Dhaddachaa gaaffiin mirga himatamuu dhabuu galmee qorannaa waliin isa dhaqqabee akkuma dhimmichi isa dhaqqabeen battalumatti Abbaa Alangaa Waliigalaaf dabarsuu qaba.
- 2) Abbaan Alangaa Waliigalaa bu'uura keewwata kana keewwata xiqqaa (1) tiin gaaffiin mirga himatamuu dhabuu isaaf dhihaate dhimmicha qorachuun yoo itti amane qaama mirga himatamuu dhabuu kaasuuf aangoo qabuuf dhiheessuun mirgi kun akka ka'u taasisuu ni danda'a.
- 3) Murtiin mirga himatamuu dhabuu irratti qaama aangoo qabuun kenname yookiin sababni mirgi kun hin kaaneef yoo jiraate Abbaa Alangaa Waliigalaatiin qaama gaaffii kana dhiyeesseef beeksifamuu qaba.

Boqonnaa Kudha Afur

Tumaalee Adda Addaa

141. Iyyannoowwan Adda Addaa Keessummeessuu

- 1) Abbaan Alangaa iyyannoowwan adda addaa abbaa dhimmaa irraa dhiyaataniif deebii hatattamaan kennuu fi haala raawwii isaa hordofuu qaba.
- 2) Keewwata kana keewwata xiqqaa (1) jalatti kan tumame akkuma eegametti ta'ee Abbaan Alangaa iyyannoo keessumeessu dhimmoota armaan gadii raawwachuu qaba:
 - (a) Abbaan Alangaa yeroo iyyannoo abbaa dhimmaa dhaggeeffatu maamila fuula gaariin simachuun ijoo dubbii komii dhiyaatee sirritti dhaggeeffatee sirnaan galmeessuu;
 - (b) Abbaan Alangaa iyyannoowwan dhiyaataniif deebii hatattamaa kan kennu yoo ta'u kan humna isaatii ol ta'e, hoogganaa dhiyootti gabaasuun furmaata akka argatu taasisuu qaba;
 - (c) Iyyannoon dhiyaatu galmee mana murtii beellama irra jiru irratti yoo ta'ee fi iyyannoon Mana Hojii Abbaa Alangaa sadarkaa gadii jiru irratti yoo ta'ee, Garee Abbootii Alangaa waliin erga irratti mari'atameen booda beellama dheeraa gaafachuun akka galmeen dhufu gochuu danda'a.
 - (d) Keewwata kana keewwata xiqqaa 2(c) jalatti kan tumame akkuma eegametti ta'ee galmeen marii Garee Abbootii Alangaatiin akka dhufu taasifame yoo akka ofirraa ittisu ajajamee jiraate Abbaan Alangaa Waliigalaa yoo ajaje malee himata kaasuun hin danda'amu;
 - (e) Iyyannoon dhiyaate iyyannoo eegumsi akka taasifamuuf gaafachuu yoo ta'ee dhimmicha qulqulleesuun gara nama eegumsi akka taasifamu ajajuuf maanuwaalii kanaan aangeeffameetti dabarsuu qaba.
- 3) Komiin dhiyaate galmee bu'uura sdfy keew 42(1)(a) tiin sadarkaa gadiitti cufamee ture irratti yoo ta'ee, Abbaan Alangaa gara olii jiru marii Garee Abbootii Alangaatiif dhiheessuun yoo irratti waliigalame himanni akka dhihaatu yookiin qajeelfama biroo dabarsuu ni danda'a.
- 4) Abbaan Alangaa iyyannoowwan isaaf dhiyaataniif fi fala kenne kophaatti ofi biratti galmeeffachuun ajajni kenname raawwatamuu isaa hordofuu qaba.
- 5) Abbaan Alangaa iyyannoon dhiyaate dhimma taaksii irratti yoo ta'ee Abbaa dhimmaatiif daqqi qaa 30 keessaatti furmaata kennuu qaba.

- 6) Abbaan Alangaa iyyannoon dhiyaate dhimma malaammaltummaa irratti yoo ta'e Abbaa dhimmaatiif daqiiqaa 45 keessaatti furmaata kennuu qaba.

142. Dirqama Maanuwaalicha Hojiirra Oolchuu

- 1) Abbaan Alangaa fi Qorataan Poolisii yakka malaammaltummaa fi taaksii ilaalchisee yeroo qorannaa gaggeessu, himata hundeessuu fi falmii gaggeessu akkasumas dhimmoota maanuwaalii kana keessatti hammataman biroo yeroo raawwatu seeraa fi hojimaata maanuwaalii kanaan diriiree jiru bu'uuru godhachuun hojii isaa raawwachu qaba.
- 2) Hojjataan hojiin isaa dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii walin walitti dhufeenya qabu kamiyyuu hojii isaa akkaataa maanuwaalii kana jalatti kaawwameen raawwachuun hojiirra oolmaa maanuwaalichaaf tumsa gochuu qaba.

143. Dirqama Mana Hojichaa

- 1) Manni Hojichaa maanuwaalii kana hojiirra oolchuuf haalota barbaachisan hunda guutuu qaba.
- 2) Manni hojichaa akkuma maanuwaaliin kun hojiirra ooleen Abbootii Alangaa Daarektoretichaa, Adeemsichaa fi garee dhimmoota yakka malaammaltummaa fi taaksii irratti hojjataniif maanuwaalii kana irratti leenjii hubannoo cimsuu kennuu qaba.

144. Tumaalee Ce'umsaa

Yakka malaammaltummaa fi taaksiin walqabatee maanuwaaliin kun osoo hin bahiin dura eeruwwan fuudhaman yookiin qoratamaa jiran yookiin falmii irra jiran bu'uuruma maanuwaalii kanaan kan rawwataman ta'u.

145. Maanuwaalicha Fooyyeessuu

Maanuwaaliin kun Abbaan Alangaa Waliigalaa yookiin Itti Aanaa Abbaa Alangaa Waliigalaa yookiin Daarektarii yookiin qaamni biroo yaada foyya'iinsaa yoo dhiheessan Koree Manaajimentii Mana Hojichaatiin fooyya'uu ni danda'a.

146. Yeroo Maanuwaalichi Hojii irra Ooluu

Maanuwaaliin kun Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaatiin ragga'ee Abbaa Alangaa Waliigalaatiin guyyaa mallattaa'ee jalqabee hojiirra kan oolu ta'a.

Tashoomaa Girmaa
Abbaa Alangaa Waliigalaa Oromiyaa

Gucaalee Adda Addaa Hojii Daarekoreetichaatiif Barbaachisan

DYMT 01

Guyyaa _____

Unka Eeruu yookiin Odeeffannoo Yakka Malaammaltummaa yookiin Taaksii Dhiyaate Ittiin Fuudhamu:

Sa'aatii _____

1. Maqaa Guutuu odeeffannoo yookiin Eeruu kennaa _____
Saala _____ umurii _____ Sad/baarumsaa _____ sabuummaa _____
lamuummaa _____ Amantaa _____
2. Teessoo:- Naannoo _____ Godina _____ Aanaa _____ Magaalaa _____
Ganda _____ lakk.manaa _____ lakk.bili_ Manaa _____ kan biroo
_____ Lakk.Moobaayilii _____
3. Haala itti dhiyaate: qaaman dhiyaachuun ilbilaan alayaadhaan
4. Gosa yakka raawwate _____ guyyaa itti raawwate _____ sa'aatii itti raawwate

5. Iddoo yakki itti raawwate:- Godina _____ Aanaa _____ Ganda _____ iddoo addaa

6. Haala raawwii yakkichaa fi miidhaa gahee

7. Yakki Eerame kun raawwachuu isaa ragaa

Ragaa Namootaa:

- a. _____ teessoo _____
- b. _____ teessoo _____
- c. _____ teessoo _____
- d. _____ teessoo _____
- e. _____ teessoo _____

Ragaa Barreefamaa fi Kan biroo yoo jiraate

- a. _____
- b. _____
- c. _____

8. Skakkamtoota teessoo isaanii waliin

- a. _____
- b. _____
- c. _____

9. Shakkamtootni kan hin beekamne yoo ta'e mallattoo addaa fi iddoo itti argamuu danda'an

- a. _____
- b. _____

10. Mallattoo Eeruu Kennaa

Maqaa fi Mallattoo Eeruu Fuudhaa

Abbaa Alangaa _____

11. Sa'a itti xumurame _____

DYMT 02

Guyyaa _____

Unka Karoora Hojii Garee Qorannaa Yakka Malaammaltummaa Fi Taaksii

1. Lakk. Addaa eeruu _____
2. Maqaa waamamaa galmee (eeruu) _____

Lakk. G.A.A. _____

Baay'ina fuulaa _____

3. Maqaa Garee Qorannaa dhimmicha qoratani
 1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____
4. Guyyaa Galmeen eeruu kennameef _____
5. Guyyaa Qorannaaf karoofate _____
6. Ijoowwan Eeruu dhiyaatee gabaabinaan

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

8.2. Ragaalee sassabamu qaban (wal duraa dubaan)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

9. Iddoo hojiin kun itti hojjatamuu fi deemamuu Godina _____Magaalaa /Aanaa _____

10. Hojiicha xumuruuf tilmaamaan yeroo fudhatu (fixu)

11. Ijoowwan qulqullaa'uu qaban adda baasuu fi ragaalee sassabamu qaban sassabuuf

11.1. Loojistikii barbaachisu:

1. _____
2. _____
3. _____

11.2. Baasii durgoo oolmaa _____

1. Baasii Geejjibaa _____
2. Baasii barreeffamaa fi koppii godhuuf barbaachisu

3. Kan biraa _____
4. Ida'ama _____

12. Garee Qoranna hojicha karoofatan

<u>Maqaa</u>	<u>Mallattoo</u>	<u>Guyyaa</u>
1. _____	_____	_____
2. _____	_____	_____
3. _____	_____	_____
4. _____	_____	_____

13. Karooricha irratti yaada Qindeessaa garee yakka malaammaltummaa ykn yaada Abbaa Ademisaa:

Maqaa _____ Mallattoo _____ Guyyaa _____

14. Yaada/Qajeelfama Daarektara yakka malaammaltummaa fi taakisiitiin ykn Hoogganaa Godinaatiin kenname

Maqaa _____ Mallattoo _____ Guyyaa _____

Yaadachiisa

- Unkaan kun koppii lamaan (2) guutamee orjinaalli isaa galmeen walqabatee garee qoratu bira kan turu yoo ta’u koppiin tokko qindeessaa garee ykn Abbaa Adeemsa biratti qorannaa- himannaa ya/mal/tiiif kan keenamu ta’a.

DYMT 03

Guyyaa _____

Unka Jechi Ragaa Ittiin Fuudhamu

- Maqaa guutuu _____
- Umurii _____ saala _____
- Haala maatii _____ Amantaa _____
- Sabummaa _____ Amala addaa/araada _____
- Lammummaa _____
- Hojii _____ Maqaa mana hojii _____ Teessoo mana hojii: Naannoo _____ Godina _____ Aanaa _____ Ganda _____ Lakk. Bilbilaa _____ lakk manaa _____
- Gosa hojii isaa _____ Gahee hojii isaa _____ Galii isaa baatiidhaan _____
- Bara dhalootaa _____ Iddoo dhalootaa _____
- Sad/barumsaa _____ Lakk.paaspoorti _____
- Mana jireenyaa:- Kan Mootummaa Kan dhuunfaa Kan Kiraa Hirkataa
- Teessoo Jireenya isaa:- Naannoo _____ Godina _____ Aanaa _____ Magaalaa _____ Ganda _____ iddoo addaa _____ Lakk.Manaa _____ lakk. bilbilaa _____ Lakk. bilbilaa ollaa /hiriyyaa _____
- Ani Maqaa fi Teessoon koo armaan olitti kan ibsame guyyaa har’aa _____ guyyaa keessaa sa’aatii _____ irratti garee qorannaa _____ lakk. Biiroo _____ tti

Maqaa fi mallattoo qorataa poolisii

maqaa fi mallattoo himatamaa

Maqaa fi mallattoo A/Alangaa

DYMT 04

Guyyaa _____

Unka Jechi Shakkamaa Ittiin Fuudhamu

Maqaa guutuu _____

Umurii _____ saala _____

Haala maatii _____ Amantaa _____

Sabummaa _____ Lammummaa _____ Amala addaa/araada _____

Hojii _____ Maqaa Mana Hijii _____ Teessoo Mana hojii:

Naannoo _____ Godina _____ Aanaa _____ Ganda _____ Lakk.

Bilbiila mana hojii _____ lakk manaa _____

Gosa hojii isaa _____ Gahee hojii _____ galii isaa baatiidhaan _____

Bara dhalootaa _____ Iddoo dhalootaa _____

Sad/barumsaa _____ Lakk.paaspoorti _____

Mana jireenyaa:- Kan Mootummaa Kan dhuunfa Kan Kiraa Hirkataa

Maqaa fi mallattoo qorataa poolisii

maqaa fi mallattoo shakkamaa

Maqaa fi mallattoo A/Alangaaa

DYMT 05

Guyyaa _____

Unka Yeroon Beellamaa Ittiin Gaafatamu:

Mana Murtii _____ tiif

Iyyataan komishinii poolisii oromiyaa/Godina/Magaala/Aanaa _____

Teessoo _____

Shakkamaa/toota:-

1. _____ teessoo _____
2. _____ teessoo _____
3. _____ teessoo _____
4. _____ teessoo _____
5. _____ teessoo _____

Dhimmi isaa: Yeroo beellamaa gaafachuu ilaala.

Akkuma ibsamuuf yaalametti, shakkamaa/toota maqaan isaa/nii armaan olitti ibsame N.____ yakka _____ raawwate/taan jedhamee to'annoo keenya jala oolee/nii qorannaa irra jirra.

Kanaafuu, hanga qorannaa keenya xumurutti shakkamaan/toon kun yeroo beellamaatiin akka to'annaa jala turanii qorannaa keenya ragaa barbachisaa ta'een qindeessinee hanga dhiyeessinutti bu'uura s/d/f/y/ keew. 59/2/ ajajun yeroo beellamaa guyyaa _____akka nuuf kennamu kabajan ni gaafanna.

Nagaa Wajjiin

DYMT 06

Lakk _____

Guyyaa _____

Unka Jechi Amantaa Ittiin Gaafatamu:

Mana Murtii _____ tii

Iyyataan komishinii poolisii oromiyaa/Godina/Magaala/Aanaa _____

Shakkamaa/tuu/toota:

1. _____
2. _____
3. _____

Dhimmi isaa: shakkamaan/tuu/toota harmaanollitti caqasaman kun yakka _____ raawwatan jedhamanii shakkamaanitti bu'uura s.s.y.keew/ 27(2) tiin nu biratti kenneen, yakka

raawwachuu

isaa/ishee/isaanii amananii jiru.

Kanaafuu, jecha poolisii biratti kenne /kennite /kennan kana gabaabbinaan bu'uura s.d.f.y.keew/ 35 tiin isin biratti akka nuuf mirkaneessistaniif kabajaan ni gaafanna.

Nagaa wajjiin

DYMT 07

Guyyaa _____

Unka Wabii ta'uuf Iyannoon ittiin Dhiyaatu

Komishinii poolisii Oromiyaa/Godina/Magaalaa/Aanaa _____ tiif

Iyyataan Obbo/Addee _____ kani jedhamu,
teessoon koo Naannoo _____ Godina _____ Magaalaa _____ Aanaa
_____ Ganda _____ lak.manaa _____ Lak_bilbilaa _____ Hojii
_____ mindaan koo kan baatiidhaan argadhu qarshii _____ dha.

Dhimmi iyyannoo kootiis, shakkamaan _____ jedhamu yakka
_____ raawwate jedhamee shakkameen himatameef, yeroo fi iddoo barbaadametti
dhiyeessuuf wabii ta'uuf waanin barbaaduuf wabii ta'eefii to'annoo jalaa akka ba'uuf, mirgi wabii ta'uu
akka naaf eyyamamuuf iyyata koo kabajaan isnitti dhiyeeffadheera.

Iyyataa

Maqaa gutuu _____

Mallattoo _____

Guyyaa _____

DYMT 08

Guyyaa _____

Unka Wabiin Dirqama Wabummaa ittiin Seenu

Ani obbo /Addee/ _____ teessoon koo Naannoo _____ Go/B
u/Magaalaa _____ Aanaa _____ Gadaa _____ lakkoofsa manaa
_____ lakkoofsa bilbilaa manaa _____ kan biroo _____ kan ta'e ha'ra Guyyaa
_____ bara _____ garee qorannaa _____ tti dhiyaadhee
_____ tiif yakka ittiin himatame /himatamte ilaalchisee yeroo barbaadame
/barbaadamte/ dhiyeessuudhaaf bu'uuraa s/s/f/y/keew. 28 tiin Wabii ta'eera.

Shakkammaa /shakkamtuu/ guyyaa fi bakka barbaadame /barbaadamte /tti yoon dhiyeessuu baadhe
bu'uuraa s/s/f/y keeww. 79 tiin qarshii _____
(_____) Mootuummaadhaaf galii taasisuuf dirqama
wabuummaa waadaa galuu koo mallattoo kiyyaan mirkaneessee jira.

Maqaa wabii _____ Maqaa shakkamaa _____

Mallattoo _____ Guyyaa _____ Mallattoo _____ Guyyaa _____

Unka Waamicha Ragaa

DYMT 09

Lakk. _____

Guyyaa _____

Obbo/Adde _____ tiif

B/Jirtanitti

Dhimmi: KO/po/Oromiyaatti/godina/magaala/aanaa _____ tti ragaadhaaf barbaadamtanii jirtu.
Kanaafuu, gaafa _____ guyyaa keessaa sa'a _____ tti, garee
qorannaa _____, lakkoofsa _____ tti bu'uura s/d/f/y/ keew.30tiin akka
dhiyaattan isin beeksifna.

Nagaa wajjiin

Unka Waamicha Shakkamaa /Himatamaa:

DYMT 10

Guyyaa _____

Lakk. _____

Komishinii Poolisii oromiyaa/Godina/Magaalaa_/Aanaa _____ irra **Obbo/Adde**
_____ tiif

Bakka jirtanitti

Dhimmi isaa: - Yakka itti shakkamtaniif gaaffii seeraatiif waajjira Poolisii Godina/Magaalaa/aanaa
_____tti ni barbaadamtu.

Kanaafuu, bu'uura S/S/Y/ keew. 25 ajajuun gaafa _____ guyyaa keessaa sa'aa
_____ yemmuu ta`utti garee qorannaa _____ lakk _____ tti akka wabii
keessan qabattanii dhiyaattan isin beeksifna.

Nagaa wajjiin

Unka Shakkamaan itti Waamamuu

DYMT 11

Lakk _____

Guyyaa _____

Obbo/Adde _____ **fi**

B/J

Dhimma himaannaa isin irratti dhiyaateef, haala bu'uura s/d/f/y/ keew.25tiin dhiyaattanii jecha keessan akka nuuf kennitan xalayaaa lakk. _____ gaafa _____ waamicha isiniif taasifneen dhiyaachuu hin dandeenye.

Kanaafuu, ammas bu'uura s/d/f/y/ keew.26 ajajuun Komishinii poolisii oromiyaa /Godina/ Magaalaa/Aanaa _____ lakkoofsa _____ itti poolisii xalayaa kana qabate waliin utuu addaan hin bahiin akka dhiyaattan ni beeksifna.

DYMT 12

Lakk _____

Guyyaa _____

Unka Ajaja Qabiinsaa Ittiin Gaafatamu

Mana Murtii _____ **tiif**

Iyyataan komishinii poolisii oromiyaa/Godina/Magaala/Aanaa _____

Teessoo _____

Shakkamaa/toota_

1. _____ teessoo _____

2. _____ teessoo _____

Dhimmi isaa: ajaja qabiinsaa gaafachuu ilaala.

Akkuma arman olitti ibsamuuf yaalametti skakkamtoota maqaan isaa/nii harmaan olitti ibsame kun yakka _____ raawwate/tte/tan jedhamee/tee/anii waan shakkameef/teef/aniif seeratiin dhiyeessuudhaaf yommuu barbaadamu/tu/an teessoo isaa/ishee/isaanii irraa waan miliqaniif argachuu hin dandeenye.

Kanaafuu, iddoo aragaa metti/tetti/anitti qabuu akka dandeenyyu bu'uura s/s/y/ keewwata 53tiin ajajni qabiinsaa akka nuuf kennamu kabajaan gaafanna_

Nagaa Wajjiin

DYMT 13

Lakko _____

Guyyaa _____

Unka Eeyyama sakkata'insa ittiin Gaafatamu

Mana murtii _____ tiif

Iyyataan komishinii poolisii oromiyaa/Godina/Magaala/Aanaa _____

Teessoo _____

Shakkamaa/toota:

1. _____ teessoo _____
2. _____ teessoo _____
3. _____ teessoo _____

Dhimmi isaa: ajaja sakatta'iinsaa gaafachuu ta'a.

Kunis, shakkamaa/tootni maqaan isaanii armaan olitti ibsame teessoon isaanii: Naannoo _____ Godina _____ Aanaa _____ Magaala _____ Ganda _____ Lakk/ manaa _____ iddoo addaa _____ kan ta'e yakka _____ shakkaman qabeenyi/meeshaa _____ ta'e kan mana jireenya/ daldalaa/ waajjira/ kuusaa kessatti argama jedhamee shakkameera.

Kanaafuu, meesha /qabeenya armaan olitti ibsame kana sakkataanee fudhachuu akka dandeenyuuf akkataa s/d/f/y/ keew. 33 tiin ajajni sakkatta'insaa akka nuuf kennamu kabajaan gafana.

Nagaa Wajjin

DYMT 14

Guyyaa _____

Uunka Qaboo Yaa'ii Sakatta'iinsaa:

Nuti miseensota Komishinii Poolisii Oromiyaa/ Godina /Magaala/ Aanaa _____ kan taane:-

1. _____
2. _____
3. _____ guyyaa har'aa sa'aatii _____ yoo ta'uu calqabnee mana jireenya/ daldalaa/ kuusaa/ Biiroo Obbo/Adee _____ Nannoo _____ Godina _____ Magaala _____ Aanaa _____ Ganda _____ Lakka mana _____ iddoo addaa _____ kan ta'e akkaataa ajaja mana murtii Waliigalaa/Ol'aanaa/ Aanaa _____ xalayaa lakk. _____ guyyaa _____ barreeffameen akka sakattaanu bu'uura nuu eyyamameen mana jireenya/ daldalaa/ kuusaa/ Biiroo kana keesa meeshalee/qabeenya:-

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ta'e, yakka ittiin shakkame/himatame waliin quunnamtii qaba jedhamee waan shakkameef kan fuune yoo ta'u, meeshaalee/qabeenya kana kan armaan olitti caqafamanii alatti meeshaa kan biraa kan hin fuune ta'uu fi sakatta'iinsa kanas sa'a ___ irratti kan xumurame ta'uu isaa ni mirkaneessina.

Sakatta'iinsa kana yomuu tasifamu taajjabddoonni:-

1. _____
2. _____
3. _____

Nutis taajjabddoonni maqaan keenya armaan olitti ibsame miseensonni poolisii akkaataa ajaja mana murtitiin seeraan mana jirenyaa /daldalaa/ kuusaa/ Biiroo Obbo/Adde _____ sakatta'anii meeshalee/qabeenyaa armaan olitti ibsame fuudhuu isaanii kan argine yoo ta'u, meeshalee/qabeenyaa armaan olitti ibsameen alatti meeshaa biraa qabani kan hin baane ta'uu arguu keenya mallattoo keenyaan ni mirkanessina.

Maqaa fi taajjabddootaa:

Maqaa fi Mallattoo qorattootaa:

1. _____
2. _____
3. _____

1. _____
2. _____
3. _____

Maqaa fi Mallattoo shakkamaa/abbaa qabeenyaa:

DYMT 15

Guca Galmeen qorrannoo yakka malaammaltummaa fi taaksii akkaataa S/D/F/Y/kew. 42(1) A tiin Mana Hojii Abbaa Alangaa Godinaa irratti ittiin cufamu

Lakk _____

Guyyaa _____

Qajeelcha/Waajjira Pooliisii Godina /Magaalaa/Aanaa _____ tiif

L.G.A.A.G. _____

L.G.Q.Po. _____

Maqaa shakkamaa/toota

1^{ffaa} _____

2^{ffaa} _____

3^{ffaa} _____ faa N _____ tiin mata duree yakka _____ tiin
qulqullaa'ee xalayaa lakkoofsa _____ gaafa _____ barraa'en nuuf ergitan nu
dhaqqabee keessa isaa ilaaltee jirra.

Ijoo Dubbii

Shakkamaan/toonni _____

_____ kan
jedhuu dha.

Jecha ragaa namaa

Ragaa barreeffamaa

_____ kan
jedhuu dha.

_____ ta'een ragaan quubsaan waan irratti hin dhiyaatniif ykn waan hin mirkaneessineef galmee qorannoo kanaratti shakkamtoota himachuun osoo hin barbaachisiin akkaataa S/D/F/Y/kew. 42(1) A tiin cufuu keenya isin beeksisaa, shakkamaan/toonni dhimma kana qofaan to'atamee/manii kan jiru/ran yoo ta'e akka gadi lakkiifaman akka taasiftan ni hubachiifna.

Nagaa Wajjin!

G/G

- Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa Daarektoreetii Dhimoota Yakka M fi T tiif Finfinnee
- Mana Hojii Abbaa Alangaa Godina/Aanaa _____ tiif _____
- Addee /Obbo _____ tiif

B/J tti

DYMT 16

Guca Galmeen qorrannoo yakka malaammaltummaa fi taaksii akkaataa S/D/F/Y/kew. 42(1) A tiin Mana Hojii Abbaa Alangaa Waliigalaa irratti ittiin cufamu

Lakk _____

Guyyaa _____

Komishiinii Pooliisii Oromiyaatiif

Finfinnee

L.G.A.A.G. _____

L.G.Q.Po. _____

Maqaa shakkamaa/toota

1^{ffaa} _____

2^{ffaa} _____

3^{ffaa} _____ faa N _____ tiin mata duree yakka _____ tiin
qulqullaa'ee xalayaa lakkoofsa _____ gaafa _____ barraa'en nuuf ergitan nu
dhaqqabee keessa isaa ilaaltee jirra.

Ijoo Dubbii

Shakkamaan/toonni _____

_____ kan
jedhuu dha.

Jecha ragaa namaa

Ragaa barreeffamaa

_____ kan
jedhuu dha.

_____ ta'een ragaan quubsaan waan irratti hin dhiyaatiniif ykn
waan hin mirkaneessineef galmee qorannoo kanaratti shakkamtoota himachuun osoo hin barbaachisiin
akkaataa S/D/F/Y/kew. 42(1) A tiin cufuu keenya isin beeksisaa, shakkamaan/toonni dhimma kana
qofaan to'atamee/manii kan jiru/ran yoo ta'e akka gadi lakkifaman akka taasifan ni hubachiifna.

Nagaa Wajjin!

G/G

- Waajjira Bu/Mana Amala Sirreessaa Godina/Aanaa _____ tiif

- Mana Hojii Abbaa Alangaa Godina/Aanaa _____ tiif

- Waajjira Poolisii Godina/Aanaa _____ tiif

- Addee /Obbo _____

B/J tti

DYMT-17

M.H.A.A.W.Otti Daayirektooteetii Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii

Guca hordoffii saffinaa fi qulqullina galmee himannaan Abbaa Alangaa ittiin hordofamu.

1. Maqaa Abbaa Alangaa Garee Daayirektooretii Galmeen Qorannoo dhiyaateef

2. L.G.Q.P _____ L.G.A.A _____ L.G.M.M _____
3. Baay'ina Fuula Galmee _____
4. Maqaa _____ himatamaa _____ /tuu(tootaa)
5. Galmeen M/Galmee kan qaqqabe :- Guyyaa _____ sa'aatii _____ Daq. _____
6. Galmeen A/Alangaa bira kan qaqqabe:- Guyyaa _____ sa'aatii _____ Daq. _____
7. Yeroo A/Alangaa galmee qorachuu eegale :- Guyyaa _____ sa'aatii _____ Daq. _____
8. Yeroo A/Alangaa galmeerratti murtii kenne :- Guyyaa _____ sa'aatii _____ Daq. _____
Ida'ama yeroo galmicha hojjechuuf fudhate :- Guyyaa _____ sa'aatii _____ Daq. _____
9. **Yaada Abbaa Alangaa Galmee Hojjatee**

Yaada Qindeessaa

A.Saffina Ilaalchisee

B. Qulqullina

1. Himannaa keewwata seera yakkaa raawwatameen wal sime dhiyaate (%35)_____
2. Himannaa tartiiba himannaan hordofuu qabuu fi qabiyyee himanni tokko qabaachuu qabu kan guutee ifa ta'ee dhiyaate (%25)_____
3. Ragaa gahaa ta'anii ijoo himannaa waliin wal qunnamtii qaban, qindaa'anii sadarkaa isaanii eeggatanii dhiyaatan (%35)_____
4. Himannaa Aangoo M/Murtii dhiyaachuu qabutti dhiyaate (%5)_____

Ida'ama %100=_____

Yaada Qindeessaa Ilaalchisee

Akka Waliigalaatti Yaada Daarektaraa

DYMT-18

MHAAWO tti Daayirektooretii Dhimmoota Yakka Malaammaltummaa fi Taaksii

Guca Hordoffii Garee Abbaa Aalangaa Falmii Ol'iyyannoo (Ol'iyyata A/Alangaa fi Himatamaa)

1. Maqaa Abbaa Alangaa Garee Daayirektooretii Galmeen Dhiyaateef

2. L/G/A/A. _____
3. L/G/M/M/O yookiin L/G/M/M/A _____
4. L/G/M/M/W/O yookiin L/G/M/M/O _____ Fuula _____
5. Maqaa Deebii Kennaa/Ol'iyyattootaa

6. Galmeen kan bira qaqqabe guyyaa _____ sa'aatii _____ Daqi _____
7. Yeroo galmee hojjechuu eegalan guyyaa _____ sa'aatii _____ Daqi _____

8. Galmee irratti komiin/deebiin kan qophaa'e
 Guyyaa _____ sa'aatii _____ Daqiiqaa _____
 Ida'ama yeroo guyyaa _____ sa'aa _____ Daqiiqaa _____
9. Yaada Abbaa Alangaa Galmee Hojjatee
- _____
- _____
- _____

10. Yaada Qindeessaa/Abbaa Adeemsaa

A. Saffinilaalchisee _____

B. Qulqullina

1. Ijoo himataa haala ifa ta'een ibsame/ulaagaa himannaa tokko guutuu) 10% _____
2. Murtii manneen Murtii jalaatiin kenname haala ifa ta'een kaa'ame 10% _____
3. Komii Ol'iyyataa adda baa'ee cunfamee sirriitti kaa'ame 20% _____
4. Komii dhiyaate ijoo anni murtii qabate irratti deebii ykn yaada ijoo dhiyaateen walsimee fi seeraan deggaramee kenname ol'iyyannoo gaafatamu irratti ijoo ifaafi seeraan deeggarame kenname ol'iyyannoo gaafaamu irratti ijoo ifaafi seeraan deeggarame dhiyaate 50% _____
5. Wal-duraa duuba yaadaa deebii Abbaa Alangaa ifaan taa'e 10% _____
6. Waliigala 100% _____
7. **Qulqullina Ilaalchisee Yaada Qindeessaa/Abbaa Adeemsaa**

DYMT-19

MHAAWO tti Daayiroktooretii Dhimmoota yakka malaammaltummaa fi Taaksii

Guca Hordoffii Garee Abbaa Alangaa Falmii Ijibbaataa (Dhiyeessuu fi Deebii Kennuu)

1. Maqaa Abbaa Alangaa Garee Daayirektoreetii Galmeen Dhiyaateef _____
2. L/G/A/A _____
3. L/G/M/M/W/O _____
4. L/G/M/M/I _____
5. Baay'ina fuula _____
6. Maqaa Iyyataa/Waamamaa /tootaa _____
7. Galmee kan bira qaqqabe guyyaa _____ sa'aatii _____ Daqiiqaa _____
8. Yeroo galmicha qorachuu eegalan

- Guyyaa _____ sa'aatii _____ Daqiiqaa _____
9. Galmeen _____ qortamee _____ paanaaliif kan dhiyaate
Guyyaa _____ sa'aatii _____ Daqiiqaa _____
10. A/Alangaa deebii kan qopheesse /paanaaliin galmee irratti iyyatni /deebiin/akka qophaa'u kan murteesse Guyyaa _____ sa'aatii _____ Daqiiqaa _____
Ida'ama yeroo Guyyaa _____ sa'aatii _____ Daqiiqaa _____
11. Yaada Abbaa Alangaa Galmee Hojjatee

12. Yaada Qindeessaa

A. Saffina ilaalchisee

B. Qulqullina ilaalchisee

1. Ijoo himata haala ifa ta'een ibsame/ulaagaa himannaa tokkoo guutuu 10% _____
2. Murtii manneen murtii jalaatiin kenname haala ifa ta'een kaa'ame 10% _____
3. Komii ijjiibbataa Cuufamee adda ba'ees sirriitti kaa'ame 20% _____
4. Ijoo komii ijjiibbaata gaafataa fi ijoo manni murtii dhaddacha ijiibbaataa qabatee irratti deebii seeraa irratti hundaa'e ifaan kennamee YKN ijjiibbaata gaafatamu irratti dogoggora seeraa bu'uura jira jedhamee sirriitti tarreeffame YKN ibsame 50% _____
5. Waldura duubaa yaadaa deebii A/A ifan ta'e 10% _____
6. Waligala 100% _____

Yaada Qindeessaa

Unka Marii Garee Abbootii Alangaa

DYMT-20

Guyyaa _____

Lakk.Galmee AA _____

Hirmaattota

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

**Ajandaa
Marii**

Ijoo Dhimmichaa Gabaabinaan

Jecha Ragaa Namaa Gabaabinaan

Ijoo Ragaa Rarreefamaa Gabaabinaan

Jecha Shakkamaa/tootaa Gabaabbinaan

Yaada Hirmaattotaa Gabaabinaan

Murtii Garee Gabaabinaan

Yaada Addaa /Dissenting Opinion/ Abbaa Alangaa